

JOHAN LUDVIG RONEBERGS

SAMLADE ARBETEN.

Tredje Bandet.

HELSINGFORS.

Theodor Sederholms förlag.

Finska Litteratur-sällskapets tryckeri.

1861.

Imprimatur: *Carl von Schoultz.*

ELGSKYTARNE.

Första sången.

Aftonvarden var nyss fulländad i torpet. En
lemning
Låg på det rymliga bordet ännu, kring stäfvan med
kalja
Stycken af hålkaksbröd; och i koppar potäter och
mujkor.
Stugan var väl uppeldad och varm; från härden vid
ugnen
Spred en sprakande glöd den behagliga hettan och
fyllde
Taket med skyar af rök, att pertorne knappast och
slädan
Kunde på sparrarne ses, der lagde de voro att
torkas.
Röken höll sig i höjden likväl, och under dess
mörker
Blossade pertor i mängd och belyste det landtliga
folkets
Aftonbefattningar än, värdinnan den driftiga An-
na,
Hvilken för sig och sin ärade man uppbäddade
sängen,
Dottren, som sköljde förnöjd vid muren den sotiga
grytan,

Gnolande runor i lugn, och sonen den raske, som
 flitigt
 Öste åt fålarnes par, der de stampande stodo vid
 dörren,
 Hackelse blandad med mjöl, i den väl hopfogade
 hoen.

Värden och herregårds torparen sjelf, den för-
 ständige Petrus,
 Stod från bänken opp, der han sutit i slumrande
 dvala,
 Gaspande länge, strök ur pannan det yfviga hå-
 ret,
 Sträckte mot taket armarna högt och blåste omsi-
 der
 Makligt ur tröttad kropp den tungt insmygande
 sömnen.
 Gerna han lagt sig i ro, då han dagen igenom ar-
 betat,
 Vadat i skogarnas snö och släpat stockar till herr-
 gåln;
 Hade ej herr Comissarien sjelf bedt alla af går-
 dens
 Underlydande män, den följande morgonen ti-
 digt,
 Samlas hos honom för elgarnes skull, som man skå-
 dat i nejden.
 Nu, i bekymmer att rusta sig ut till den stundande
 jagten,
 Måste han, trött som han var, fördrifva den älskade
 sömnen.

Väggkostsacken hängde der tom och förbidde att
fyllas,

Och hans förträffliga bössa, som sällan klickade
annars,

Ville för skottet sist ej elda, ty flintan var trub-
big.

Först från dess trädknapp tog han försigtigt bössan,
och afdrog

Skälskinnsfordret, som skyddade lås och pipa för
väta.

Glad i sitt sinne besåg han den nyss svartmålade
stocken,

Medan ur lådan deri en hvassare flinta han fram-
tog;

Men till sin hustru talte tillika den ärlige Pet-
rus:

Anna, i afton ännu är det bäst att du fyller min
matsäck,

Så att den mättar en man, som en dag vill dröja i
skogen.

Skaffa i ordning i qväll, om du ej vill störas i
morgon;

Sömlös sängkamrat är försummadt arbete stän-
digt.

Men hon svarade nu, den driftiga Anna förtryt-
sam:

Aldrig ser jag ett slut på din häftiga längtan till
skogen.

Är du en björn till sinne och håg, förståndige Pet-
rus,

Lysten beständigt på rof och önskande jagter och
vildbråd?

Se, förståndige vän, ej mäktar du trifvas i stu-
gan;

Visst som en brännande glöd för din fot är det
fredliga golfvet;

Men att syssla i skogar och kärr, onödigt och stän-
digt,

Sådant är ditt. Nu måste du dock slå jagten ur
hågen.

Kommer min bror, som han låft, och besöker oss,
länge förväntad,

Lemnande gård och barn, dem moderlöse han
äger,

Passar det då, att jag här, med den galande tup-
pen som husvärd,

Sitter allena och söker att roa den älskade gä-
sten?

Väl det egnade dig, att hemma förblifva och mot-
ta

Honom och vexla förtroliga ord, som svåger med
svåger.

Icke dock så, genmälte den välförståndige Pet-
rus,

Icke dock så, ordkunniga mor; hvad min herre be-
fallt mig

Måste jag lyda, om än det ej glädde mitt sinne,
som jagten.

Men om han kommer i morgon din bror, den raske
Mathias,

Väl, undfågne du då med vänliga håfvor den kä-
re,
Så att han sitter i stugan förnöjd tills jag hinner
tillbaka.

Honom svarade åter den mångordkunniga An-
na:

Såge jag stundom en vinst af ditt stora besvär och
din möda,

Mindre ville jag då på din oförtrutenhet un-
dra;

Men då du gick välaktade herr Commissarien till-
handa

Dagen igenom, och sköt de flesta och yppersta el-
gar,

Kom du tillbaka om aftonen glad, ifall du en hud
blott

Mer än kamraterna fick, då han tog det mesta, din
herre.

Leende svarade åter den välförståndige Pet-
rus:

Håh-hå, kunniga Anna, betänk att min herre al-
lena

Vill ansvara för oss, om Befallningsman för oss till
tinget.

Noga besinne du, mor, att elgarne borde bespa-
ras

Endast för Kungens gevär, om han nångång reser
i landet.

Tiga förmådde dock icke den mångordkunniga
Anna,

Utan hon jemnade sängen och log och talte och
sade:

Litet kostar en plikt, som aldrig fordras och kräf-
ves;

Såg du väl någonsin förr bland oss att en herre
blef tingstämd?

Bringa blott sjelf en knippe med fisk, eller fogel
till fogden,

Se, om han stämmer dig då! Välkommen granne,
välkommen,

Ropar den ärade frun, ren innan du stigit på trap-
pan,

Leder dig in och hviskar sin man i örat, och vän-
ligt

Räcker han genast sin hand och frågar: hvad har
du att säga?

Stor konst vore det ej att sjelf ansvara, ty sna-
ror

Har du i skogarna nog, och skjuter en orre som
oftast.

Men det må vara; den rike befaller, den fattige
lyder.

Så hon sade, och knappt hon talat till ända,
då bjellror

Hördes från vägen invid. Man lyssnade hastigt
och uppsteg,

Sköt gluggluckan tillbaka och tittade ut; men i
blinken

Stod en fremmande man med frustande fåle på
gården.

Gästen från Kuru kände man snart, den raske Ma-
thias,

Annas älskade bror, som ej oväntad var an-
länd.

Raggig som björnen trädde han in i den ån-
gande stugan,

Nickade gladt vid dörren och slog med den yfviga
mössan

Snön från sin fårskinnspels och från fötternas ludna
beklädning.

Värd och värdinna och dotter och son välkomnade
honom

Alla med hand och med famn, och de spädare bar-
nen på muren,

Tittande sotiga fram, nedklängde med skri, att af
gästen

Få sig en kringla enhvar och en mjuk ostskifva
till välkomst.

Sedan man helsat, manade Anna sin ärade bro-
der

Genast att sätta sig ned, och viste den yppersta
platsen,

Högst vid bordet, der bänk med bänk i vinkel för-
enas.

Denne satte sig der, påtände sin messingsbeslag-
na

Pipa och rökte tobak, som han sjelf planterat och
 skurit,
 Medan med nöje han svarte sin syster, som frågade
 mycket,
 Så om hans blomstrande barn, som hans bördiga
 hemman i Kuru.

Petrus, den välförståndige, gick och löste ur
 redet
 Fålen, som stampande stod fastbunden med tygel
 på gården.
 Rankorna tog han på armen och bjellerkransen och
 lokan,
 Och inledde med bång den modige hästen i stu-
 gan.

Länge dröjde dock icke den kunniga Anna vid
 ord blott,
 Utan hon lemnade männerna fritt att tala i väx-
 ling;
 Medan hon gick att bereda sin bror en smakelig
 qvällsvard.
 Kistan läste hon opp, den beslagna, som lyste i
 stugvrån,
 Målad med eldröd grund och med mörkare blommor
 beskuggad,
 Framtog bränvinsflaskan och glaspokalen med träd-
 fot,
 Dukade, bröt det mjukaste bröd från spettet och
 frambar

Ordnade stycken deraf; men ur boden hemtade
dottren

Smör och dricka och kött till glad välfägnad för
fränden.

Så bestyrdes hans mål i en hast, ty den kloka
värdinnan

Hade på förhand ren anrättningen lagt i bered-
skap,

Så för att fägna sin bror, som att visa de håfvor
hon ägde.

Denne tömde pokalen och åt med förnöjelse ko-
sten.

Men hon glömde ej heller, den kunniga Anna,
att åter

Taga sitt samtal opp på det ställe, der nyss hon
det lemnat,

Och hon talade snart till den raske Mathias från
Kuru:

Visst må jag kalla det svårt för en man att sköta
allena

Ej blott yttre bestyr, men på engång sysslorna
inne,

Mest dock ifall hans hus är, som ditt, förmöget
och vidsträckt.

Ser man ej mången gång hur äfven den frodige
hästen

Tröttnar i backen, då ensam han drar det betydliga
lasset?

Men der föraren går vid fimmelstången och hjel-
per,

Manande mycket med vänliga ord, der komma de
båda

Lättare fram; och så är bekymret mindre för man-
nen,

När af en trogen hustru han följs, som delar hans
möda.

Henne svarade åter den raske Mathias från
Kuru:

Undra då ej att så sällan jag får kringflacka och
resa.

Se, så är det med mig, och så är jag stadd på
mitt hemman,

Likasom gäddan stängs i den rumrikt gilrade kat-
san,

Hvart hon förfogar sig, längtande ut, från ett hörn
till ett annat,

Sätta sig hinder emot, och förgäfves bryter hon
böljan.

Ägor och skog har jag skött i min tid, som det
egnar en bonde,

Värd har jag varit, och nu skall jag vara värdinna
tillika.

Knappt ett år har förgått, sen min hustru, den
goda, förlät mig:

Tyngre det varit mig dock, än alla de andra till-
hopa.

Gick jag att plöja, gick jag att sköta min viktiga
kornsådd,

Eller, om sedan jag bjöds af årets växlande ti-
der

Berga mitt frodiga hö, och skörda den gulnade
rågen,

Rådde der pigor och barn oeftersedda i stu-
gan;

Dröjde jag åter in en stund, snart flyktade fli-
ten

Då från åker och äng; och den opåmanade drän-
gen

Satt, med armarne lagde i kors, i behagelig hvi-
la.

Men hvad som tryckte mig tyngst var barnen, det
äldre, som ständigt

Röpte sin mor, och det yngre, som gret vid det
fremmande bröstet.

Honom svarade rörd den mångordkunniga An-
na:

Ovis kallar jag dig, om du så förnöter i ängs-
lan

Lifvets raskaste år, då du än kan njuta och fröj-
das.

Derför välje du snart en förståndig hustru, som
trogen

Vårdar ditt hus och förnöjer dig dag och natt med
sitt sällskap;

Såsom jag menar du snart skall finna en flicka be-
nägen.

Men allt medan han åt genmälte den raske
Mathias:

Så har jag tyckt, förståndiga Mor, men med tvekan
och oro

Såg jag bland kvinnornas mängd och fann än icke
den rätta.

Ofta tänkte jag så: skall jag välja en ung eller
äldre?

Allvarsammare kunde dig väl den mognare va-
ra,

Ty hvart hvälvande år omfjettrar det häftiga lyn-
net,

Likasom spindeln spinner den kufvande tråden om
flugan:

Men ej gäfve hon mig, hvad den yngre förmådde
att gifva,

Kindernas fägring och kärlekens fröjd, som den
kraftiga mannen

Eftersträfvar likväl, som kvinnans yppersta hem-
gift.

Åter räds jag att, seende blott på mig sjelf och
mitt nöje,

Taga en ung, som flyktig och yr vårdslösade bar-
nen,

Eller ock, sedan hon sjelf födt blomstrande söner
till verlden,

Blefve ett gissel för dem, som ej legat dess hjerta
så nära.

Derför dröjer jag än och med fruktan blickar mot
valet.

Hej dock, sade i hast den kunniga Anna, be-
ständig

Faller det männerna kärt att eftersinna och råd-
slå.

Innan de företaga en sak skall det tänkas och tän-
kas

Med och mot, så skrämmas de lätt af diktade fa-
ror,

Ofta dröjande så, tills det nyttiga går dem ur hän-
dren.

Icke är allt ostadigt, som ej är stadgådt af
åren:

Icke är stadigt allt, som länge af varandet glädt
sig.

Mångfald föder i jordiska ting den rika natu-
ren,

Mångfald föder hon ock i menniskolynnen och tan-
kar.

Ser man dock lätt, hur hon står på sin strand vår-
plantan och knoppas

Fredlig, rotad och lugn, då den hundra-åriga bäck-
ken

Störtar i yra förbi och nejderna fyller med bul-
ler.

Tag en flicka, Mathias, och tag den jag bjuder dig
genast!

Ser du på ungdom, nog, hon är adertonårig, min
broder,

Ser du på kroppens runda behag och den fylliga
kindens,

Får du väl länge söka en stoltare flicka än den-
na.

Men om på lynnet du ser, är hon fromsint, stilla
och bøjlig,

Lärd af sin barndoms nöd att tacksamt skatta det
goda.

Nu framlefver hon lyckliga dar på den ståtliga
herrgåln,

Piga bland pigornas mängd, men aktad af alla som
ypperst.

Henne förtror herrskapet de prunkande väfvarnas
skötsel,

Henne bestyret om mat och källarens nycklar och
bodens,

Och snart kunde du tro att hon fostrats der som
en dotter.

Men nu föll han i talet, den välförståndige Pet-
rus,

Lysten att föra det ut, som hans kunniga hustru
begynte:

Hedda menar du visst, Zacharias dotter, med lätt-
het

Känner jag Hedda igen i det välförtjenta beröm-
met.

Har hon dock vuxit opp ur sin barndoms mödor
och sorger

Liksom den goda kärnan, om än i svagare jord-
mån,

Kraftfullt vecklar sig ut och blir en lofvande plan-
ta.

Ingen passar som hon för den raske Mathias, och
säkert

Skulle den ärlige snart, om han henne blott finge
för ögat,

Börja på vigselring och förlofning tänka och skyn-
da.

Ty så är hon i sanning för männernas flyktiga
blickar,

Som för trastarnas tropp den bärrikt lockande rön-
nen;

Ystert svärma nu dessa och sväfva på luftiga vin-
gar,

Tills de i farten i hast bli varse det rodnande trä-
det,

Genast skratta de högt af glädje och skynda be-
gärligt,

Alla i täflande flykt, till de yppiga klasarnas skat-
ter,

Sedan hänga de vid och tåla väl buller och käpp-
kast,

Innan de fly, då man lysten på bär vill jaga dem
unnan.

Derför ber jag ock den, som är värd det goda,
att genast

Ställa hos henne sig in, att ej andra må hinna i
förväg;

Derför skynde du snart, värderade svåger, till herr-
gåln.

Honom svarade så den raske Mathias från
Kuru:

Roligt vore att se den mycket beprisade flic-
kan,

Funne en förevändning jag blott för det käcka be-
söket,

Ty att för friare strax misstänkas behagar mig
icke.

Men då log han behagligt, den välförståndige
Petrus,

Glad af sitt goda förslag; och han talade åter och
sade:

Dertill att finna ett råd är lätt, ty i sanning din
önskan

Passar till ställningen nu, som osten till krusade
formen.

Tidigt i morgon går jag på elgjagt, såsom min
herre

Bedt och befallt, då följer du raskt, med min bössa
beväpnad,

Och så hinna vi snart till den välbemedlade herr-
gåln.

Men då i stugan du trädt, och de öfriga skyttarna
samlas,

Spanar du tigande opp med din blick den förstån-
diga Hedda.

Lätt på de rodnande kindernas glans och den dråp-
liga växten

Känner du henne igen, om hon sute bland hun-
drade pigor.

Om hon behagar dig då, det jag tror du skall finna
besannadt,

Kan du ock växla ett skämt, eller språka förtroligt
med flickan,

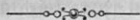
Sedan betänke du väl, så länge vi dröje på jag-
ten,

Hur hon till nöjes dig var, och om henne du önskar till hustru,
Sist, om det faller dig kärt, skall jag åter blifva
din talman.

Men han beprisade nu, Mathias, förslaget och
uppsteg
Just i detsamma, mätt af den goda förplägnings
skänker,
Och med ett famntag tackade han sin sväger och
syster.
Öfvermåttan förnöjdes också den förståndiga Anna,
När hon förmärkte sitt vänliga råd af männerna
gilladt,
Och hon dröjde ej mer att för begge bereda en
yäggkost.
Men då hon packat en närande mat i väskan af
näfver,
Hängde hon åter den tung på den hålliga knappen
i väggen,
Och gick sedan åstad att bädda ett läger åt brodern.
Halmen skakades opp i den rymliga sängen, behändigt
Bredde hon lakan derpå och hufvudkudden af fjäder,
Medan den blomstrande dottren med stått inbragte
till täcke
Ryan, som fordom blef väfd för de fromma föräldrarnes brudsäng.

Anna, förståndiga Mor, väl hade du mycket förän-
 drats,
 Sedan du bröllopsnattens behag invigde och ry-
 an,
 Kinden var rynkig nu och de smidiga formerna
 fetnat;
 Men densamma i prakt var än din rya med sam-
 ma
 Röda och hvita och svarta och blåa fasoner i ul-
 len;
 Denna tjenade nu din bror till ett prunkande täc-
 ke.

Men när allt var beredt, och enhvar åstundade
 hvila,
 Släckte de pertornas flammande bloss och förtrodde
 de trötta
 Lemmar åt nattens söfvande hand att förfriskas
 och styrkas.

Andra Sängen.

Ren aftynade syrsornas sång på den sotiga mu-
 ren,
 Glöden förkolnade ren, och i vrån på sin vanliga
 pinne
 Gol nattvakande tuppen, bebådande morgonens an-
 komst.
 Knappast skulle ändå den förståndige Petrus ur
 dvalan
 Vaknat, trött, som han var, af de förra dagarnas
 mödor,
 Hade tillika en stormande träta på muren ej upp-
 stått,
 Hvilken med buller och brak tillväxte i nattliga
 mörkret.
 Ty der låg han behagligt, den aktade tiggaren
 Aron,
 Närmare ugnen och njöt den ångande hettan alle-
 na,
 Medan en annan af männernas tropp, inhysingen
 Paavo,
 Låg vid hans sida och kände ej nog af en älskelig
 värma.
 Grannen ville med våld den ärlige Aron från stäl-
 let
 Tvinga och hvälfde sig opp på hans andra sida
 behändigt,

Trängande på som en kil; men förgrymmad reste
 sig Aron,
 Famlade, fattade tag och slängde den stretande
 Paavo
 Lätt som en stampsäck, ned från den sotiga muren
 i golfvet.
 Genast vaknade Petrus, af bullret förvirrad och
 uppskrämd.
 Men med klagande röst tog Paavo till ordet och
 sade:
 Lyssna dock, Petrus, och se hvad tiggaren gjort
 med den bättre,
 Kastat från muren mig ned, halsbrytande, stolt i
 sin vrede,
 Liksom han vore en kung, och ej lefde af menni-
 skors nåd blott.

Honom svarade strax den ärlige tiggaren
 Aron:
 Ville du tränga mig bort, och ej unna den grånade
 gubben
 Värma sin sida vid ugnen, som dock har värma
 för alla,
 Måste du skylla dig sjelf, om ock nacken du brutit
 i fallet!

Men när den ärlige Petrus förnam hvad män-
 nernas tvist var,
 Log han af hjertat och nämnde vid namn inhysin-
 gen Paavo:

Paavo, min vän, det är bäst, att ej neka en annan
 hvad rätt är;

Äfven med tiggarn är Gud och beskyddar hans hvi-
 la på muren.

Sade, men tigande kröp inhysingen Paavo i ug-
 nen,

Der han i blinken, på bädden af sten, kringångad
 af hetta,

Somnade ljufligt och glömde sitt fall i behagelig
 hvila.

Men ej tänkte han mer, den förståndige Petrus,
 på sömnen,

Utan han steg ur bädden och gick att väcka Ma-
 thias.

Sängen nådde han snart och lade sin hand på sin
 svågers

Skuldra och hviskade sen i hans öra de manande
 orden:

Morgon i händerne ren! upp, sof ej längre, Ma-
 thias,

Önskar du följa oss åt på den lofvande jagten och
 skåda

Hedda i dag, som du ville i går, må vi skynda till
 herrgåln.

Sade; ur hvilan spratt den raske Mathias, och re-
 dan

Satt han i sängen rak; men den välförståndige
 Petrus

Gick att bestyra om eld, och sökte väl länge i
 härden,

Innan der djupt på botten han fann det glödande
kolet.

Skickligt tog han det opp med två pertstumpar till
eldtång,

Förde det nära sin mun och blåste med vidgade
kinder

Häftigt derpå: en qväfvande rök omhvärfde hans
anlet,

Ömsom skådad i ljus, och ömsom höljdt i en mörk
natt.

Snart dock väcktes en låga, och pertan flam-
made genast,

Stugan var upplyst nu, ur dvalan vaknade hön-
sen,

Katten på hällen sträckte sig styf, tätt skakande
hufvet,

Och sin gömma i språng uppsökte den skrämde ka-
ninen.

Skyndsamt började sen den förståndige Petrus att
klä sig,

Drog med förnöjelse på de bepröfvade, hålliga,
gråa

Vallmarskläder, som skylde mot köld hans fylliga
lemmar,

Passade fötterna sen i värmande strumpor af svart
ull,

Skodde sig snabbt, steg opp, tog fårskinns-
pelsen af väggen,

Svepte sig välansenlig i den och spände kring med-
jan

Läderbältet, prunkande grannt med sitt häkte af
messing.

Sådan stod han beredd att gå till den ståtliga herr-
gåln.

Äfven Mathias kom ur sin vrå, munderad och fär-
dig,

Klädd från hufvud till fot, som han ärnade tåga på
jagten,

Endast sin ståtliga pels af tolf mjuktgarfvade får-
skinn,

Kostliga, tyngda af ull, som en lofvande fåle i
värde,

Bar han ej tillspänd än, men han hvälfde den mak-
ligt omkring sig.

Nu då de voro i skick och väl utrustade bå-
da,

Tog den ärlige Petrus på väldiga skuldror sin mat-
säck,

Hängde sin bössa på nacken och gaf Mathias ett
gammalt,

Svenskt, mångpröfvadt gevär och talade vänligt
och sade:

Här är klenoden! en gång må den tagas af knap-
pen för din skull.

Sjelf den begagna nändes jag ej; på den sotiga
väggen,

Dyr och värderad, den hängt, som den lemnades
der af min fader.

Sade; men leende tog Mathias och hängde på
axeln

Remförsedda geväret, och tryckte sin mössa på
hufvet,
Villig att vandra åstad till jägarens värf och till
älskarns.

Morgonsupen förglömde dock nu den förståndige
Petrus
Hvarken att taga sig sjelf, eller bjuda sin ärade
svåger,
Utan de söpo med lust och togo sig värma på
färden.

Men då de kommo på gården och sågo den
klarnade himlen
Fullt med stjernor beströdd, och hörde den tin-
drande drifvan
Knarra för fötternas steg, och knutarna braka för
kölden,
Medan på hvar sitt par lättlöpande skidor de ste-
go,
Gladdes Petrus i hjerta och själ och talte och sa-
de:
Nu, kamrat, för en dag, som denna, betalar man
pengar.
Kosteligt, trodde dock knappt att den fuktiga vin-
den från östern
Skulle sig vända så snart, då den kom med blida
i aftse.
Lätt skall det bli att jaga i dag; den glattade ski-
dan

Löper som stålet på is, och elgarne hindras af
skaran;

Dröjom ej, följ! längs ängarna går genvägen till
herrgåln.

Sade och skyndade fram och hann den stupande
backen,

Som från hans ladgård sluttade brant mot ängen
der nedan,

Honom följde Mathias, och båda begåfvo sig ut-
för,

Snabba som skuggor af moln, dem stormarna jaga
på fästet.

Men då de slätten nått, framlupo de saktare
båda,

Utan att hindras af gården, ty snö betäckte dem
alla,

Och då ordade snart den raske Mathias betänk-
ligt:

Glad jag följer dig nu, ty af jagten väntar jag
nöje,

Väntar mig nöje också af att se den beprisade
Hedda;

Fråga måste jag dock, förståndige Petrus, på för-
hand:

Räknas ej farligt här att bryta förbudet om elg-
jagt,

Blir väl din herre belåten med mig, kanhända han
hellre

Brukar sitt eget folk, än tager en fremmande med
sig?

Leende talade åter den ärlige torparen Petrus:

Hej, ej falla i dag väl de första elgar i socknen,

Trygge vi jaga dem här, om ock kulorna yrde kring tingsgåln.

Frukta ej heller att bli med förakt mottagen af herren;

Åtta torpare äro vi väl, jordbrukare alla,

Hvilka med möda och svett uppodla hans bördiga ägor,

Dock berömmas blott tvenne af dem som kunniga skyttar;

Petrus på Tjäderkulla, dernäst Zacharias på Hjerpvik.

Först står Petrus, förty Zacharias, den ärlige gubben,

Flammar som brinnande eld, hvargång han fattar i bössan,

Färdig att rikta en kula mot skyn, om det gäller i hettan.

Flere behöfvas vi der, som förstå handtera gevären,

Så att från skilda håll vi må kunna med kulor emotta

Elgarne, medan med rop skidlöparne drifva dem framåt.

Derföre lite du på, att du blir välkommen på herrgåln,

Både som sväger till mig och som en bösskunnig och känd man.

Så han sade, och nöjd tog åter Mathias till
ordet:

Se, på en okänd ort är man ögonmärke för alla:

Hvaren, sådan är människors sed, vill spana den
svaga

Sidan hos fremlingen opp, och i tysthet gäcka hans
felsteg.

Om i mitt hem jag förgår mig engång, så räknar
dock ingen

Grannt derpå, ty man vet, att jag gör det en annan
gång bättre;

Här blott så, som jag visar mig först, är jag ärad
och ansedd;

Säg derföre också hur säkert det gamla geväret

Kastar en kula i mål? jag är rädd att, af mycken
förtröstan,

Skjuta på håll och bomma och bli åtlöje för andra.

Men då teg han ej mer, den välförståndige Petrus,

Utan han höjde sin stämma till skryt och talte och
sade:

Elgen träffar du, broder, så länge med ögat du
ser den.

Skjuter du, måste han dö, om geväret ej blifvit sig
olikt;

Flere berömdare skott än ett slikt man gjorde med
detta.

Under kriget det hände en gång att Johannes, min
farbror,

Hvilken som tapper korpral då bar det för land
och för konung,

Följde en dyr transport med hundrade käcka kam-
rater.

Men der svärmade ofta fiendtliga skaror i nej-
den,

Färden var farlig och svår, och den ädelborne kap-
tenen

Måste med mycket mod och med mycken försigtig-
het framgå.

Nu då de rastat en stund i en by, uppbröto de
mangrannt

Åter och tågade af, och bönderne gingo försag-
de,

Nära sin fora en hvar, och drefvo med fruktan i
hjärtat,

Endast med skakade tyglar, de tungt framsläpande
spannen.

Så uppnådde de sakta den åldriga skogen af fu-
ru.

Nu undflydde det ej den stridserfarne kapte-
nen,

Att der kunde i skygd af de väldiga tallarna döl-
jas

Månet fiendtligt försåt, men mest i de qvarnar
som socknen

Tätt till hvarandra byggt vid den forssande bäcken
som flöt der.

Derför befalte han käckt manskapet att hålla sig
redo,

Medan han sjelf gick åter och fram och såg med
ett långsynt

Glas längs vägen, och ville försöka att möta bland
träden

Någon fiendtelig blick, som skytten bland granarna
spejar,

När han i gryningens stund hör tjädern knäppa
och listigt

Än framspringer ett steg, än håller sig stilla och
lyssnar.

Så kringspanade äfven den ädelborne kapte-
nen,

Medan de nalkades skogen, dess djup till höger
och venster.

Sådan gick han förbi den tappre korpralen Johan-
nes.

Denne höll ej förgäfves sitt skarpa öga på nej-
den,

Ty på en qvistrik gran, som höjde sig ofvanom
bäcken,

Viste han snart och talade så till den ädle kapte-
nen:

Ser jag ej liksom ett skimmer af guld i den bar-
riga toppen?

Skåda dock dit, jag tror att en spejare sitter för-
dold der!

Orden följde på stund den ädle kaptenen, och
vände

Glaset och blickade dit, och talte med manande
stämma:

Rätt! på hans dräkt är fienden röjd, men finns för
en sup här

Ingen, bussar, bland er, som kastar en kula i fogeln?

Sade; men alla de hörde hans ord med förvåning och undran,

Alla sågo i mark och mumlade sakta i tändren,

Och så hviskade en och en ann sin granne i örat:

Ville väl hellre lofva att månen skjuta i pannan,

Är han ock längre borta, så får man dock sigte på honom.

Men der trädde han fram och spände sin hane betänkligt,

Rynkande ögonabryn och styfva mustacher, min farbror.

Han af alla var den, som vågade göra försöket,

Viss på sin konst och sitt goda gevär och sitt öfvade öga.

Vinkande bad han i hast kaptenen att låta sitt manskap

Tåga i ostörd gång, att ej spejarn såge försåtet,

Medan han sjelf, nedhukande, kröp till ett gärd vid vägen.

Troppen tågade fram, och man hade ej funnit i mängden

Någon, som vände sin blick åt ett annat håll än hans granne;

Ty som stjernorna se på den bördiga jorden, de sågo

Alla, den ena så väl som den andra, på granen
allenast.

Väntan, tvifvel och hopp och halftförbitet ett
löje

Bodde på allas anleten då, och en växande hvisk-
ning

Spriddes med sorl från mun och till mun, tills det
ädla gevärets

Hane gaf eld, och det knallade af, och den listiga
spejarn

Damp, som en fiskörn, ned i den svalluppkastande
bäcken.

Detta det yppersta skott, som göras kunde, be-
römdes

Länge i hela armén, och geväret var vida beryk-
tadt.

Så fullföljde och slöt sin trogna berättelse Pet-
rus.

Men af begärelse snärd, att vidare höra och
fråga,

Vände Mathias sin blick mot svågern och sade för-
bindligt:

Sluta ej än, jag brinner af lust att veta förlop-
pet,

Huru i skogen det gick, hur det var med försåtet,
på hvad sätt

Männerna redde sig ut, men mest hur det ädla ge-
väret

Kom att stanna hos dig, sen det tjenat fädernes-
landet.

Mycket förnöjde mig nyss din berättelse; gladt är
att höra

Fädernas bragder och lof, hur de lefvat berömligt
och handlat,

Mest dock ifall den kloke, som känner och ärar
dem, talar.

Derför skynda, min vän; ren mellan de snöiga trä-
den

Skåda vi skenet af tindrande ljus från stugan på
herrgåln.

Villigt begynte igen den förståndige Petrus att
orda:

Nu då man säkert såg att fiender funnos i sko-
gen,

Gjorde den ädle kaptenen sin halt, och höll för sitt
manskaf

Kraftigt ett tal, förmanade dem att ej svika i stri-
den.

Modigt bröto de in i den djupa skogen, och ha-
stigt

Blefvo de tagna emot af kulor och blänkande sa-
blar.

Ingen vek; der bröto med lugn soldaterna först
fram,

Bönderna följde och ropade högt och värjde sig
vrede,

Så de slog sig sist med möda igenom och kom-
mo

Fram till ställe och ort, men många de lemnade
efter,

Träffade svårt af fiendtliga skott, och många de
förde

Sårade med, bland dem den tappre korpralen Jo-
hannes,

Som, då han åtta gånger geväret laddat och
åtta

Bussar förgjort, sist träffades sjelf af en kula i
benet,

Och af en redlig vän blef bragt på en kärra och
räddad.

Der, i sin jämmer, glömde han ej det kära gevä-
ret;

Utan att fälla en tår och utan att klaga sin smär-
ta

Höll han det än i sin hand, då till högqvarteret de
hunno.

Men då befallning han fick att lemna munderingen
från sig,

Räckte han sabeln lugn, och lugn bajonetten och
taskan,

Endast geväret behöll han en stund och skyldrade
sakta:

Sedan gaf han det bort och gömde sitt anlet, i
tysthet

Brusten i gråt; det märkte likväl den ädle kapte-
nen.

Rörd i sin själ gick denne och bad generalen för-
unna

Gamla geväret, som lön, åt den tappre korpralen
Johannes

Bifall fick han på bönen, och kom med geväret till-
baka.

Sakta smällde han då den tappre på axeln och
sade:

Kunde jag, käcke kamrat, ock återställa dig be-
net,

Likaså visst som ditt goda gevär: här, tag det
tillbaka,

Äg det till minne af land och af Kung, som du
trogen har tjenat.

Men som en gammal far, som sutit vid ugnen och
väntat,

Hjertligt helsar sin son, då han återkommer från
staden,

Länge fördröjd af bestyr och af dåligt före på
vägen,

Så förnöjdes ock du i din själ, min aktade far-
bror,

När ur kaptenens ärade hand du geväret emot-
tog.

Men som den friske det följt, så följde det äfven
den halte,

Hela hans lefnad igenom, och kom, när han dog i
vår stuga,

Först till min far och från honom till mig, då han
lemnade verlden.

Så med förtroliga ord förkortade svågrarna vä-
gen,

Och ren hunno de fram till den rikt bemedlade
herrgåln.

Men då de trädde der in igenom det öppnade le-
det,

Mötte dem hundarne först, den modige Jäger och
 Backus,
 Öfvade båda att skälla på vildt och vakta vid bo-
 den.
 Strax med ett vredgadt skall mot den raske Mathias
 de sprungo,
 Djerfve och färdige snart att bita den fremmande
 skytten,
 Hade ej Petrus i hast tilltalt dem och hotat med
 käppen;
 Men då de hörde hans röst och sågo hans lyftade
 skidkäpp,
 Tego de stilla, och kröpo, med smidigt viftande
 svansar,
 Ödmjukt nära hans knän och smekte den gamle
 bekante.

Bullret nådde likväl välaktade herr Commissa-
 rien,
 Der han i salen satt omgifven af bössor och skjut-
 tyg.
 Genast begaf han sig ut, att se hvad vore å fär-
 de,
 Lockade hundarne först, steg sedan på trappan,
 blef varse
 Skyttarne der, omgifne af natt, och talte och sa-
 de:
 Hvem? hvadan ären J? sägen det snart, att jag
 måtte förnimma,
 Om J af gårdens män, eller vandrande fremlingar
 ären?

Mössan tog i sin hand den förståndige Petrus
och sade:

Jag, välaktade herre, det är, som på eder befall-
ning,

Kommer för jagten beredd, min svåger Mathias
från Kuru

Hemtar jag med; bösskunnig är han och med bössa
beväpnad.

Genast svarade glad välaktade herr Commissa-
rien:

Godt, att du kommit, min vän, och att äfven din
svåger du medfört;

Flere behöfvas vi här som förstå handtera gevä-
ren.

Vandren till stugan och vänten mig der, om en
stund är jag färdig.

Sade och vände sig om och gick tillbaka i sa-
len.

Tredje Sången.

Men till den välupplysta och välupptimrade stu-
 gan
 Gingo de modige skyttarne då, som befalldes de vo-
 ro.
 Skidorna ställde de först mot väggen, och stötte i
 drifvan
 Käpparna ned, snön stampade de från föttren i far-
 stan,
 Sedan trädde de in igenom den knarrande dör-
 ren.
 Glade sågo de der, vid skenet af flammande pert-
 blossom,
 Sju välrustade torpare ren kring bordet i sam-
 qväm,
 Medan i hvar sin vrå tystgnolande pigor behän-
 digt
 Trampade surrande rockar, och rullorne fyllde med
 blårgarn.

Sedan man helsat hvarann, och båda de tagit
 sig bänkrum,
 Började snart, bland tigande tyst, den raske Ma-
 thias
 Sända ett spanande öga omkring, uppsökande Hed-
 da.

Lätt på de rodnande kindernas glans och den yppiga
växten
Kände han henne igen bland många, som Petrus
förutsagt,
Och han förnöjde sitt sinne, betraktande henne med
undran.

Tystnaden bröt omsider likväl Zacharias på
Hjerpvik,
Der vid bordet han satt välvördig, gammal och grå-
nad:
Nu, så sade han, gäller det prof, värderade män-
ner,
Hvem, sen den raske Mathias är här, den yppersta
skytt blir?
Om välaktade Herrn, om den välförståndige Pet-
rus,
Eller ock jag må besegra den prisade gästen från
Kuru;
Annat menar dock den, som vet att förträffliga skyt-
tar
Fostras, ej färre än män, i det fogelrika kapel-
let.

Honom svarade åter den raske Mathias från
Kurn:
Hej, Zacharias, tala ej slikt och rikta ej al-
las
Blickar på mig, om jag sen ej mäktar att döda en
enda;

Väl bo skyttar i Kuru, det fogelrika kapellet,
 Kunnige som du det sagt, men om jag bland dessa
 må räknas,
 Lemnom åt gerningen slikt att bestyrka eller att
 neka.
 Sade och alla längtade ut att försöka sin lycka.

Men der lågo på halm, i en vrå vid den sotiga muren,
 Tyste och obemärkte en hop långskäggige bröder,
 Vandrande handelsmän från det varurika Archangel,
 Hvilka med möda och svett, att vinna det lockande guld-
 det,
 Tåga från by till by, och på renselbetungade skuldror
 Bära ett glitterkram, som är kärt för den trefflige
 landtbon.
 Trötte de hvilade nu i en vrå vid den sotiga muren,
 Nära sin rensel en hvar, ty om qvällen de kommit
 från Kuru,
 Der hos den raske Mathias de nyss, som tillförene,
 rastat.
 Desse hörde hans röst, då han talte för alla i stugan,
 Kände den genast igen i sömnen och sprungo ur
 bädden,

Glade att träffa på fremmande ort sin redlige gäst-
vän.

Stojande kommo de nu och slöto hans händer i si-
na,

Hvaren hade ett ord att säga, och hundrade ö-
ron

Skulle med möda förmått uppfånga de flyktiga lju-
den,

Ty som gnistor spraka från katten beständigt och
tallöst,

När han på gummans knän af vänliga händer bestry-
kes,

Så framsprittade orden ur skäggomsväfvade läp-
par.

Men så talade väl den ena och andra ibland
dem:

O, hur fägnar det oss att träffa den raske Ma-
thias!

Ingen bemötte oss bättre än han, ty kommo vi
trötte

In i hans stuga när helst, då måste beständigt en
kärfve

Halm inhemtas för oss, och en kraftigt värmande
mjölgröt

Bjöds väl ibland, då vi köpte hans ikornsryggar och
mårdskinn.

Sådant är kärt för alla, men mest för den tröttade
vandrar.

Hjertligt är han vår vän, den raske Mathias, ty
ständigt

Handlar han redligt med oss, som i går då vi köpte
hans björnhud,
Kostligt, hur väl och hur snart vi fingo den åter för-
såld här.
Ty den var ej af mal försåtligt stungen, ej hel-
ler
Bar den en färgad svärta, som snart förblekes af
åldern,
Derför förnöjde den ock välaktade herr Commissa-
rien.

Så de sade och mycket, som, öfverröstadt af
detta,
Flydde som rök, och fann ej ett villigt lyssnande
öra,
Tills att, af alla främst, den brunskäggyfvige On-
trus
Gick till sin rensel, snörde den opp och tog med
förförlyst
Min, att de glimmande tändren emellan mustacherna
syntes,
Leende fram derur den med omsorg korkade fla-
skan,
Der en smakelig rum han plägade spara på fär-
der,
Vinkande drack han och bjöd åt Mathias den herr-
liga drycken.

Men när, hvar i sin vrå, de spinnande pigorna
sågo

Silkesdukarnas glimmande sken i den öppnade ren-
seln,

Sprungo de opp nyfikne, och lemnade rockar och
rullor.

Likasom svalor flyga med skri kring den sväfvande
höken,

Så omhvärfde de nu den brunskäggyfvige On-
trus,

Lystne att mätta sin blick med varornas skimmer
och fågring.

Längtande sågo de, frågade pris och suckade of-
ta,

När de förnummo hur dyrt de prunkande dukarne
såldes;

Men der talade då den unga förståndiga Hed-
da:

Se hvi dröje vi här och önske oss sådant, som
aldrig

Kan uppfyllas ändå, hur skulle vi, fattiga pi-
gor,

Siden begära och silke, som blott en gosse med
hemman

Köper ibland åt sin brud, att fägna den lyckliga
flickan?

Ville helst någon känd eller okänd man i vårt
samqväm

Köpa och skänka åt mig ett synålsbref eller nål-
hus,

Toge jag tacksamt emot och vore förnöjd i mitt
sinne.

Så hon sade och fäste sitt stora öga på män-
nen.

Leende framsteg då den raske Mathias och upp-
 drog
 Sedeltaskan af skinn, som han bar förvarad i bar-
 men,
 Tog en sedel derur och köpte och delade vän-
 ligt
 Gult bröstsocker och uddiga nålar åt pigorna
 alla,
 Medan åt Hedda han valde dertill en glänsande
 hårkamm.

Flickorna gladdes dervid och nego och tackade
 sakta;
 Torparne åter, och äfven den brunskäggyfvige On-
 trus,
 Logo och glammade högt och brydde den raske
 Mathias.

Så utropade en och en ann spetsfundig i ho-
 pen:
 Se dock hur hastigt det gick för den listiga Hedda
 att fånga
 Fremlingens hjerta, som kom ej anande slikt i sin
 frihet.
 Ja, så sätter sig lätt bröstrodnande vakan i rön-
 nen,
 Säker och trygg, och märker ej der hur den listige
 gossen
 Räcker sin tagelbepinnade käpp bland löfven försig-
 tigt,

Innan hon känner sin hals omsluten af snaran och
fåfängt

Flaxar med vingarnes par och söker befria sig åter.

Likså fångades nu den raske Mathias från Kurru.

Leende talade äfven den gamle, förståndige Petrus:

Icke förundre man sig, om äfven min svåger, som
andra

Hvilka i ungdom blomstra ännu, besegras af Hedda,

Ty svårt blefve det säkert en man att henne emotstå.

Vet jag dock knappt hur jag bäst skall beskrifva
den dejliga flickan,

När hon bland ynglingar dväljs och ömsom talar
och tiger;

Som då ett vårmoln hvilar sin glans bland träden på
kullen,

Buskarne fröjdas och björkarne stå i stilla förundran,

Skådande morgonens prakt och det rosenfärgade
molnet,

Tills ur sitt sköte det sänder en fläkt, då svigta de
späda

Grenarnas skott, och de krusiga löfven skälfva af
vällust;

Mindre bäfvar också ej gossen, då Hedda han åhör.

Honom med straffande ord genmälte den raske
Mathias:

Skall jag väl mer dig kalla en man, förståndige
Petrus,
Eller en skägglös pilt, som i flyktig yra, med tank-
löst
Smicker sölar sin mund, och qväljer en sedesam
flicka.

Sade och teg; då flög den rodnande blygseln af
flickans
Yppigt blomstrande kind, som en färgrik fjäril af
rosen,
Och hon fällde sin vänliga blick på den raske Ma-
thias,
Medan till rocken hon gick och började spola å-
nyo.

Men der skulle de stått till ljusnande morgon
och växlat
Löje och skämt och betraktat de hågförnöjande va-
ror,
Hade ej oförtänt välaktade herr Commissa-
rien
Öppnat den knarrande dörren och stört det muntra
gelaget.
Men han höjde sin röst och sade de manande or-
den:
Dröjen ej, män, jag är färdig att gå, fort skynden,
ty mörkret

Börjar att skingras ren, och stjernorna blekna på
fästet.

Dagen är korrt, det är väl att i tid framhinna till
stället.

Så han talte vid dörrn, och alla de hörde hans
stämma,

Fulle af nit, som det höfves en man, då hans herre
befaller.

Ingen hade dock der, som velat med billighet döma,
ma,

Sagt, att en annan snabbare var att fatta sin
bössa,

Eller mer villig att gå, än den välförståndige Petrus.

Honom följde dernäst den raske Mathias från Kuru,
ru,

Men den tredje var du, Zacharias, plöjande Hjerpvik.

Dessa följde med bössor sin ärade herre i spårren,

När ur stugan han gick, oväpnade följde de andra.

Men då de kommo på gården, bestego de, utan att
dröja,

Skidornas glattade par, och begåfvo sig muntra på
färden.

Likasom skaror af gäss, då på sväfvande vingar
de lemna

Nordens isade sjö, påkalla hvarandra som of-
 tast,
 Lättande flygtens besvär med sånger och växlade
 tillrop,
 Så framsväfvade skyttarne nu på de snöiga fäl-
 ten,
 Medan än en, än en annan af dem förtäljde i kort-
 het
 Någon förnöjande bragd, den han öfvat sjelf eller
 hört blott.

Tyst framvandrade dock den raske Mathias från
 Kuru;
 Mindre tänkte nu denne på egna bedrifter och an-
 dras,
 Än på det möte han gjort med den aktade Hedda
 på herrgåln.
 Vacker stod hon ännu för hans blick, som i stugan
 hon syntes
 Trampa sin surrande rock och varornas skimmer
 betrakta,
 Och han förnöjde sin själ med att tyst erinra sig
 henne.

Honom omsider klappade lätt på den fylliga
 axeln
 Sjelf välaktade Herrn, och frågte och talade vän-
 ligt:
 Fremling äger ej du en berättelse, rolig för al-
 la?

Vandra ej tigande här, om du än, som den duglige
mannen,

Skylr att berömma din bragd och beskrifva det goda
du sjelf gjort,

Ty att du ej på ugnen förnött din tid, det bevisar

Så ditt kraftiga skick, som den ort der du föddes
och fostrats.

Ständigt hörde jag Kuru, det fogelrika kapellet,

Nämnas med lof för dess modiga män och kunniga skyttar.

Hvilka förstå att med drift utrota förödande vild-
djur,

Bäst dock veta att ringa en björn i hans ide om vintern.

Hemma från Kuru nämndes också den kostliga björnhud,

Ryssarne sålde i går, hvars like i vidd och i storlek

Aldrig försports; förskräcklig den är ännu att betrakta.

Säg dock, min vän, om du sett den oförsagde som
vågat

Höja mot honom sitt spjut, ty med spjut var han
tagen af daga.

Honom, blickande opp, genmålte den raske Mathias:

Tvenne voro vi der, välaktade herr Commissarie.

Jag och en trogen kamrat, som öfvermannade björnen;
 Utan fara dock ej, ty, så många jag stuckit tillförne,
 Ingen jag sett att med denna i styrka och vrede
 förliknas.

Åter talade du välaktade herre förbindligt:
 Skåda hur oförmodadt och snart min önskan är
 uppfylld!
 Strax då jag köpte i går den väldiga huden och
 häpen
 Tog en ram i min hand och besåg dess klor och
 dess senor,
 Rann i min håg ett begär att skåda den raske som
 fällt den.
 Men låt höra förloppet; för mig är det kärt att för
 vänner
 Kunna förtälja det sen, då vi satt oss i slädan och
 huden
 Klappar med glimmande tänder mot gafvelbrädet i
 farten.

Så han sade och strax framskrunno de andra att
 lyssna,
 Medan med nöje i männernas rund Mathias begyn-
 te:
 Allt, hur man ringar en björn, och hans ide om
 hösten iakttar,

Veten J väl; vi gjorde som fäderna länge för oss
gjort.

Men när Julen omsider till ända lupit, och drif-
van

Vuxit i skogarne hög och hunnit af skara be-
täckas,

Gingo vi ut mot björnen, en dag, med spjut och
med bössor.

Honom funno vi snart, på det ställe han lemnades
låg han,

Under en skyhög gran i en koja af hopade gre-
nar,

Öfversnögad och gömd och trygg i sin vintriga hvi-
la.

Tveksam tänkte jag då i min håg: om på stunden
jag borde

Lossa mitt skott och försöka att genomskjuta hans
näste,

Eller ock först med ett rop uppjaga den starke ur
gömman.

Bäst det syntes mig dock, som jag menade först,
ty med lycka

Kunde jag träffa den strax och allena berömmas
af fångsten,

Derför spände jag hanen och sköt med min säkra
musköt dit.

Men med brummande reste sig opp den förtörnade
björnen,

Banade rum med sin ram och skakade drifvan af
idet,

Och så stod han med gnistrande blick förfärlig i
remnan.

Genast lade min trogne kamrat sin bössa till
 ögat,
 Måttade hastigt och sköt i sin ungdomshetta för-
 gäfvess,
 Ty lätt rispade kulan den väldiges hjessa alle-
 nast.
 Men i ett språng, som en dånande storm, framrusa-
 de björnen,
 Störtade öfver min vän, som en åskvigg, eller ett
 skyfall,
 Och slog, segrande, snart sin fiende neder till mar-
 ken.
 Häpen såg jag hans klor och vredgade käftar i
 täflan
 Måttas mot ynglingen då och nära att slita hans
 lemmar,
 Innan jag hann med mitt riktade spjut framila till
 bistånd;
 Men då jag nalkades djerf och stötte det djupt i
 hans strupe,
 Vände han vreden mot mig och det blodutsprutande
 gapet.
 Rytande högt, på darrande ben mot spjutet han
 trängde,
 Sökande mig med ramar och tänder och blickar på
 engång;
 Fåfångt var dock hans våld, ty ju mer han förfölj-
 de, dess mera
 Vek jag tillbaka och hvälfde omkring det slipade
 jernet,
 Tills han tömde sin blod på den rodnande drifvan
 och mattad

Föll för min fot och ur rosslande hals utblåste sin
anda.

Glad åhörde enhvar den raske Mathias från
Kuru,
När han sin bragd förtäljde, och lätt framskrunno
de alla.

Fjerde Sången.

Redan i öster rodnade vintersolen, och re-
 dan
 Nådde de ifrande skyttarne ön, som med granar
 bevuxen,
 Grönskade opp ur snön och åt elgarne skänkte en
 fristad.
 Sex skidlöpare ordnades strax att bilda en skall-
 gång,
 Medan i valda försåt sig skyttarne satte i hål-
 let.
 Jagten begyntes med stormande rop. Uppskrämda
 bland träden,
 Svärmade orrar och hjerpar och stundom med buller
 en tjäder;
 Skott sig mängde med skri, och af dån genskalla-
 de nejden.

Men som han sutit, satt i den rymliga stugan
 på herrgåln
 Ontrus den brunskäggyfvige, glad bland förtrogna
 kamrater.
 Spinnande pigor blott och den skröpliga, halta Re-
 becka
 Voro derinne med dem, ty drängarna färdats till
 skogs ren.
 Nu kring det långa bordet de glädtiga bröderna
 satt sig,

Tömmande skummigt öl och kryddande ölet med
 bränvin;
 Likasom trän vid roten af rinnande bäckar beskölj-
 da,
 När de af våren beklädas med löf och grönska och
 fågring,
 Utan sin möda och strid, så suto de alla vid bor-
 det.
 Endast den yngste i brödernas tropp, den sköne
 Tobias,
 Rörde sig der och besörjde att brist ej drabbade
 kannan.
 Denne, ju oftare nu han till hushållskammarn och
 Hedda
 Gick i sitt värf, och ju mer han, af rusets yra be-
 dårad,
 Såg på den blomstrande flickan, betogs dess mera
 af kärlek.
 Ingen Archangelsk mö och ingen vid stranden af
 Dvina
 Växande tärna kufvat ännu den flyktige gos-
 sen,
 Utan hans hjerta var fritt, och spratt som en åder i
 källan.
 Nu, af ett skummande öl och en blomstrande tärna
 på engång
 Dårad, sprang han och dansade, gret och skrattade
 ömsom,
 Tills i en blink, som en storm, han den varubetun-
 gade renseln
 Slängde på nacken och skyndade ut. Ölståndkan ur
 handen

Fälde af skräck, der han satt, den varuförståndige
Ontrus.

Upp från bänken han spräng och förföljde den flyen-
de gossen,

Kom ur stugan i farstun, och kom ur farstun på
gården;

Gerna med samma fart han i hushållskammaren in-
trängt,

Hade ej hundarnes par, den modige Jäger och
Backus,

Stannat vid den, sen med tjut de den skyndande
gossen förföljt dit.

Men då han såg hur med vrede och skall de belä-
grade dörren,

Greps han af fruktan, stannade, lockade, hvisslade,
smålog,

Slog sig på knäna och nämnde vid namn dem bå-
da förgäfves,

Tills ur fickan han tog en glimmande kringla om-
sider.

Denna itudeld bar han med båda händerna fram-
räckt,

Nalkades trappan, smög sig på den ett steg och ett
annat,

Tjuste och kastade bitarne fram. Halfmurrande gre-
po

Hundarne dem, men han hann oskadad till kamma-
ren Ontrus.

Der låg redan på knä, vid den öppnade renseln,
Tobias,

Ryckande ifrigt varorna opp, som om alla i brand
stått;

Perlor af glas, nattrockar och sidenschavletter och
mösstyg,

Slängde han brådiskande fram på en gång. Förvånad
ur väfstoln

Spratt den förståndiga Hedda, och fällde sin spole
ur handen.

Men han ropade snart, den sköne Tobias, i tårar:

Allt, tag allt, o flicka, och låt mig kyssa din mund
blott!

Sade och ilade fram att kyssa den älskade ge-
nast.

Orden hörde i dörrn den brunskäggyfvice Ont-
rus,

Der han med häpnad störtade in; som den vingade
örnen

Flög han sin broder i nacken och skrek åt Hedda
tillika:

Icke dock, icke dock, flicka, försök det ej, hör på
hans ord ej!

Dåren, han äger ej russakan ens, som springer i
väskan,

Mindre en sidenduk, den fattige narren. — I dam-
met

Släpas kattuner och tyg, väl femtie rubler i vär-
de. —

Hej dock, Tobias, din hund! så ropande höll han
med ena

Handen sin stretande bror i det yfviga håret i
nacken,

Medan han, hukande ned på en gång, med den andra behändigt

Plockade varorna opp och stack dem åter i väskan.

Men då han samlat allt, att en perla ej mera var
borta,

Tog han sin rensel, öppnade dörrn och, af hundarna
ansatt,

Gick han och ledde vid håret sin bror, som en fåle,
till stugan.

Annat hade likväl den förståndige Ontrus i sinnet,

Än att med kärleken låta bero sen han varorna
bergat.

Först dock drack han hvad öfrigt af öl i den tumlande stäfvan

Blifvit, och strök ur mustacher och skägg det fastnade skummet;

Men sen gick han åstad för sin älskade broder att
fria.

Hedda! ropte han strax, då i hushållskammarn
han inkom,

Herrlig är gossen, herrlig den stolte Archangelske
gossen;

Topp, att du tager till man den blomstrande, sköne
Tobias.

Såg du hur fet, hur rund och hur röd om kinder
och läppar

Ynglingen var, hur hans hår, som en glänsande Zo-
bel i värde,

Hängde på pannan jemnt och beskuggade kinden och
nacken.

Men på hans haka såg du det tätt framskjutande
skägget?

Snart som en räfsvans yfvigt och långt skall det falla
mot bröstet.

Herrlig är gossen, herrlig den stolte Archangelske
gossen;

Topp, att du tager till man den blomstrande, sköne
Tobias.

Åter att dansa, min vän, om på klack, om på tå
det beror här,

Har han sin like ej sett, om det gäller att flat som
en kringla

Sjunka mot golfvet, och lik en rakett uppspritta till-
baka.

Allt vid hans dans är fullkomligt, båd armarnas
svängning och benens,

Sjunger han, sparkar han, knäpper han, stampar han,
hvisslar han, ler han.

Herrlig är gossen, herrlig den stolte Archangelske
gossen;

Topp, att du tager till man den blomstrande, sköne
Tobias.

Hvad om vi dricke ibland, och rusige ligga på
golfven?

Icke beständigt dricke vi, sällan, o sällan, ibland
blott.

Kulen är vintern, flicka, och tung är för vandraren
renseln,

Sen vi hos fremmande fastat, af fruktan för tjufvar
och bofvar,

Dricka vi öl då vi komma till gamla bekanta och
kunder.

Herrlig är gossen, herrlig den stolte, Archangelske
gossen;

Topp, att du tager till man den blomstrande, sköne
Tobias.

Kom till Archangel, skönt är det varurika Archan-
gel:

Siden bliver din dräkt, och silfverrubler din kost
der.

Fattigt är Finland, skogar och fjäll blott finnas i
Finland.

Följ oss, kom till Archangel och bo vid stranden
af Dvina!

Rik är den brunskäggyfve Ontrus, rik är hans
broder,

Herrlig är gossen, herrlig den stolte Archangelske
gossen;

Topp, att du tager till man den blomstrande, sköne
Tobias!

Så han sade, och strax ur gömman i barmen en
plånbok,

Sedeldiger och stor, framdrog han och svängde mot
taket.

Sedlarne yrde omkring, som fjärilar luftiga, lät-
ta,

Röda och hvita och blå, femtusende Rubler och
 mera
 Sväfvade der mot golfvet, och mellan dem alla och
 på dem
 Sprang, med ljungande blickar, i tjust förmäthenhet
 Ontrus.

Honom lemnade då den förståndiga Hedda, att
 ensam
 Stoja och fria, och gick till sin fru, der i salen hon
 träget
 Räknade kläder till tvätt och skref dem i ordning
 på nota.
 Leende hörde hon sen, hvad i hushållskammaren
 Ontrus
 Skrikit och gjort, och vid Heddass berättelse kom
 hon ur räkning.

Men då den brunskäggyfvice Ontrus såg sig al-
 lena,
 Glömde han kärleken strax och slöt med de luftiga
 sprången.
 Sedlarna sökte han åter, med darrande händer af
 andakt,
 Kysste med tjusning en hvar, väl tusende gånger
 förut kysst,
 Stack dem i taskan, stack, ljuftgrinande, denna om-
 sider
 Rund som förut i sin barm, och gick tillbaka i stu-
 gan.

Kärlekens qual bortdansade der den sköne To-
 bias,
 Knappast mäktig att svänga sig mer för det svind-
 lande hufvet.
 Blandande löje med gråt och klagosånger med
 fröjdrop,
 Höll han sig ton till de språng, han på svigtande
 fötter försökte,
 Tills omsider af hufvud och ben besviken han kull-
 föll,
 Lemnande hjertats sår i sömnens händer att lä-
 kas.

Sådan syntes han nu, då den brunskäggyfvice
 Ontrus
 Kom från sin friarefärd, och gnolande trädde i stu-
 gan.
 Tvenne bestyr upptogo den kommandes sinne. Till
 bordet
 Gick han, och såg med bedröfvelse ned i stäfvan,
 som tom var.
 Denna sände han ut med en skäggig broder att
 fyllas.
 Derpå såg han sig om, hvart han skulle den fallna
 kamraten
 Bringa i ro, att han ej, der på golfvet han hvilade
 utsträckt,
 Skulle för fötterna ligga och hindra hans dans och
 de andras.
 Lämpligast tyckte han då, för den somnade brodern
 till läger,

Bädden af halm vid muren, med hufvudkudde af
 rörtoffs,
 Der att hvila sin tröttade kropp den gamla Re-
 becka
 Lagt sig neder i frid, med den spräckliga katten vid
 sidan.
 Dit framsläpade Ontrus den ölbetungade bro-
 dren,
 Leende glad då han såg huru innerligt djupt han i
 sömn var,
 Föll på sitt knä och skakade sakta den åldrigas
 skuldra:
 Maka dig litet, maka dig, gamla Rebecka, han
 sade,
 Närmare muren, och drif den kurrande katten ur
 famnen,
 Att du i stället må få en blomstrande gosse bredvid
 dig!

Tvy! skrek sprittande opp den skröpliga, halta
 Rebecka,
 Tygle den onde din hädiska mund, långskäggiga
 odjur;
 Fick jag väl njuta en blund för hans ogudaktiga
 krumsprång?
 Får jag väl någonsin ro, om jag låge från dygn och till
 dygn här?
 Ve, att den dag jag skådat, då du, ochristliga hed-
 ning,
 Landet till styggelse tågar omkring! Så talande
 slängde

Gumman med darrande hand mot Ryssens anlete
katten.

Denne, förskräckt, grep fräsande tag i det yfviga
skägget,

Klöste hans haka och kind och flydde på muren i
blinken,

Der han i mörkret murrade sen med glimmande
ögon;

Men på sitt läger lade sig lugn den gamla Rebec-
ka.

Ontrus igen stod qvar och strök sin haka med
handen,

Svor och brummade sakta och log med förundran i
växling,

Tills han för ölet, som strax inhemtades, glömde sin
motgång,

Släpade brodren bort från den farliga bädden och
redde

Honom ett rum på den bänk, der han sjelf tog säte
vid kannan;

Medan ett gällt, osläckeligt skratt, som pigorna bör-
jat,

Ljöd vid de hvilande rockarne än, och den gamla
Rebecka

Satte sig opp, nedlockade katten och lade sig å-
ter.

Femte Sången.

Så fördrefvo sin dag, på den välbemedlade herr-
gåln,

Ryssarnas glädtiga tropp, och drucko och friade öm-
som,

Medan på holmen skyttarna gladdes af skott och af
jagtrop.

Men då af solen en strimma ej mer var öfrig i
vester,

Fanns på den skogiga ön ej heller en elg som ej
stupat.

Sex skidlöpare, dröjande qvar vid bytet att vak-
ta,

Suto på snön i en rund, och förnöjdes af mat och
af bränvin;

Petrus igen och med honom den aktade herr Com-
missarien

Tågade långsamt fram mot sitt hem, på det glim-
mande träsket.

Åter ett stycke från dem, så långt, att det vingade
lodet

Nått, men ej träffat sitt mål, skrann flämtande vär-
den på Hjerpvik,

Honom följde, fast nära dock ej, den raske Ma-
thias.

Snabba som skuggor af moln, af stormarna drifna
på fästet,

Flögo på isen de fram med glattade skidor i täf-
lan,

Öfvade båda och båda för skidlopp vida beröm-
da.

Nu det gällde ett vad; hvem först till den aktade
herrgåln

Hunne, och skaffade hästar att elgarna forsla från
skogen,

Skulle med ett stop öl och en sup af den andra
förplägas.

Vargen hade ej täflat i lopp med den åldrige Hjerp-
vik,

Der han för vadet ilade fram; den raske Ma-
thias

Skyndade skamfull efter, och stötte med käpparna
drifvan.

Men när omsider han kom till den sluttande backen
vid herrgåln,

Mötte han ren Zacharias, som stod stormodig på
främsta

Slädan och följdes af två frilöpande fålar i spår-
ret.

Glad, då de möttes, talte den ärade värden på
Hjerpvik:

Nu, nu, laga, Mathias, att ölet mig väntar och
supen,

När jag med elgarne kommer i qväll och behöfver
mig värma.

Sade, och äggade hästen till färd. Men den raske
Mathias

Tänkte på Hedda, och fattade strax och släppte ej
tygeln,

Innan han henne begärt af den åldrige fadren till
maka.

Väl! så sade han, öl skall du finna i afton och
bränvin,

Lofva dock ett, Zacharias, åt mig tillbaka i hast
här,

Innan du färdas, lofva mig Hedda din dotter till
hustru.

Leende svarade då Zacharias, den ärlige gub-
ben:

Ej är det jag, som skall bädda din säng och syra
din rocka,

Fråga ej mig, men henne, och lofvar hon, lofvar
jag äfven;

Väl med en sämre kunde hon vandra och vandra
till sämre.

Sade, och ropade högt åt hästen och åkte sin väg
bort.

Men till stugan begaf sig med fröjd den raske Ma-
thias.

Inne fann han väl ej, hvad han sökte, den blom-
strande Hedda

Ty hon satt deroppe i hushållskammaren en-
sam,

Full af bestyr att snart få slut på den randiga väf-
ven;

Ryssarne såg han dock der, och med dem rotfattiga
gumman.

Nära till muren satt den skröpliga, halta Re-
 becka,
 Krumpen och tyst, långskäggige brödren lågo der
 spridde,
 Icke på valda ställen, men hvar de af händelse fal-
 lit.
 Vakne voro de ej, de njöto det ljufliga ru-
 sets
 Döfvande ro och glömde i lugn besvärliga fär-
 der;
 Endast den brunskäggyfvige Ontrus satt vid sin
 kanna,
 Drucken och säll, och såg på de fallna kamrater-
 nas hvila.

Men då i dörren han märkte den raske Mathias
 från Kuru,
 Sprang han från bänken strax, och började dansa i
 glädjen.
 Skriande sjöng han och mätte den rymliga stugan
 med stegen,
 Så att hon skyndade, skrämde af hans språng, den
 gamla Rebecka
 Bort i en vrå, och fördömde med slutna händer
 hans upptåg.

Väl af hans dans förnöjdes den raske Mathias
 från Kuru,
 Hellre han skådat Hedda ändå; men han hejdade
 Ontrus

Midt i hans fart, och fångade ögonblicket och talte:

Hej dock! går det så lätt, danskunnige broder, att röra

Fötterna nu, då du lyder den glädliga takten allena,

Skulle väl stugan ej mer inrymma de luftiga sprången,

Om med en vacker flicka du fick kringsvänga i polska.

Säg hvar äro de nu, de blomstrande pigorna alla?

Honom svarade åter den bruns-käggyfvige Ont-rus:

Hvem vill passa derpå, hvar de öfriga springa på gården;

Endast den fagra Hedda, som sitter vid väfven deroppe,

Söker jag glad, ty hon brygger och säljer det herrliga ölet.

Snart skall hon visa sig här med en skummande stäfva ånyo.

Glad nedsatte sig då den raske Mathias att vänta.

Men i detsamma syntes i dörrn den saknade flickans

Rodnande kind, och hon kom att spola sitt färgade ullgarn.

Stäfvan bar hon i handen också, af det gäsande
ölets

Fradga bestänkt, då hon skred som en morgonstjer-
na till bordet,

Och med ett leende fäste sin blick på den raske
Mathias.

Nu, så sade hon, måste du strax, värderade frem-
ling,

Skilja en tvist, som jag har med en annan flicka i
gården:

Om det är hon, eller jag, som skall få af den an-
dra ett nålbref?

Om på er jagt du träffade bäst, får jag, och hon
tappar;

Åter om Petrus träffade bäst, får hon, och jag
tappar.

Sade, och knöt kring röret en ända och började
spola.

Närmare henne satte sig då den raske Ma-
thias,

Tände på pertans eld sin stoppade pipa och sa-
de:

Flicka, ej mer må du våga på fremlingens lycka ett
nålbref.

Så har det gått med vår jagt, att af fyra elgar, som
fallit,

Två jag skjutit, och en välaktade herr Commissa-
rien,

En blott Petrus också; men det yppersta skottet är
hans dock,

Se, då vi slutade ren och voro beredda till hem-
färd,

Sköt Zacharias ett skott, der han stod vid stranden
allena,

Sköt och höjde sin röst och skrek som ett dånande
thordön:

Hit! hit! skynden er, skynden med laddade bössor
i tid hit!

Ingen hade väl då, om icke den flyende ha-
ren,

Täflat om yppersta priset i lopp med den ärlige
Petrus,

Så framskyndade han, då han hörde det skallande
ropet.

Stranden nådde ock jag och såg hur han lossade
skottet,

Såg hur på håll, oskadad och fri, den flyende el-
gen

Sträckte sin färd i galopp utöfver det snöiga träs-
ket.

Men i ett obetvingeligt skratt utbrast jag och sa-
de:

Hvar är ditt vett, förståndige vän, då du skjuter på
allvar?

Snarare träffar du skyn, än den flyende elgen på
slikt håll.

Tigande ryckte han vred ur min hand det gamla
geväret,

Lade det genast till ögat och sköt. Ett rop af
förundran

Följde hans dånande skott, ty den fjerran trafvande
elgen

Stannade, reste sig högt och störtade blodig på
drifvan.

Icke i mannaminne ett skott, likt detta, förspordes.

Dock hvi talar jag här om vår jagt? Långt annat i
hågen

Har du väl nu, då du spolar ditt garn kanhända
till brudskänk,

Kanske till väst åt en man, som fångat och äger
ditt hjerta?

Håh-hå! suckade nu den skröpliga, halta Re-
becka,

Der vid ugnen hon satt hopkrumpen, och stödde i
stilla

Gungning mot händernas par den rynkiga haken be-
tänksam:

Håh-hå! vore jag än, som jag var i min blomstran-
de ungdom,

Vore jag än, som jag var, då vid lagmanstinget
jag tjente,

Frodig och frisk och förnöjd och röd som en ski-
nande glödhög;

Bättre jag visste att skicka mig så, som det egnar
en flicka.

Mången förnämare man, som mig kom med förmä-
tenhet nära,

Fick sig en trasa i synen och äfven en skopa med
vatten.

Icke ville jag då med alla, som komma och fa-
ra,

Sitta och språka förtroliga ord, som den flyktiga
Hedda

Sitter med fremlingen nu, och slutar ej spola i qväll
här.

Så hon sade; och djupt grep tadlet den blom-
strande flickans

Sinne, och rodnande tog hon sin korg och begaf sig
ur stugan.

Men som, då noten en qväll af fiskare kastas i
lugnet,

Varpet i början är blankt och knappt vid flarnena
krusas,

Tills omsider det tränges ihop, och fiskarna stäng-
da

Spritta ur sjön, och vågen i rörelse bringas och
häfves,

Så, vid den åldrigas tal, ju närmre sin mening hon
hopdrog,

Skiftade fremlingens anletsdrag från lugn och till
vrede.

Vred från sin bänk uppstod han och talade bittert
och sade:

Gamla Rebecka, om tyst på den sotiga muren du
drefve

Syrsor och russakor bort, då de springa i kärlekens
upptåg,

Utan att människor störa och hindra förtroliga sam-
tal,

Hade om dagen du frid och en lugnare hvila om
natten;

Men som en dåre och ej som det egnar en klok du
beter dig.

Så han sade. Ett ord gaf icke Rebecka till gen-
svar,

Utan hon gungade stilla, och tyst håhhåade en-
dast.

Men i det samma syntes, igenom den öppnade
gluggen,

Petrus på gården ren och den aktade herr Commis-
sarien.

Ut begaf sig Mathias och lemnade vreden i stu-
gan.

Strax då de komna han nått, begynte han tala
och sade:

Petrus, förut du varit engång med lycka min tal-
man,

Var det ännu, och gå, om den aktade herrn det ej
nekar,

Snart att fria för mig till Hedda, ty henne begär
jag;

Allt hvad min förra hustru du lofvat, lofve du hen-
ne.

Bifall nickade strax Commissarien och talade
vänligt:

Gå blott, gå, fast gården sin yppersta piga förlo-
rar,

Mer än en piga, ty kär som ett barn har hon varit
oss ständigt;

Men om hon villigt och gladt, som jag tror, försla-
get emottar,

Skola i stugan i qväll ej dans och förplägningar
saknas.

Hej, hej! ordade åter den välförståndige Pet-
rus,

Icke dock så ej går jag åstad, som en tiggares tal-
man,

Hvilken för bruden en narr, och knappast tobak för
sig sjelf får.

Talar jag, måste en stäfva med öl först lossa min
tunga,

Sen skall en brudgumsgåfva också jag äga för bru-
den.

Leende inbjöd strax Commissarien den aktade Pet-
rus,

Skaffade öl, och hans torpare tömde med glädje en
stäfva;

Men till stugan igen begaf sig den raske Ma-
thias.

Ontrus, ropte han gladt, då han öppnade dörren
och inkom,

Fram med en sidenduk ur din väska, så slute vi
handel!

Liksom en sommarsky, af den glimmande blixten
itudeld,

Lyste af glädje din blick vid hans ord, förståndige
Ontrus.

Ej köpslagades länge och ej afprutades myc-
ket,

Hälften dock prutades strax, och den raske Mathias
från Kuru

Förde den köpta duken i hast till sin sväger i sa-
len.

Denne, så snart han druckit sitt öl och gåfvan
i hand fått,

Gick högtidlig och stolt i sitt värf till den blom-
strande flickan,

Der vid sin randiga väf hon i hushållskammaren
dvaldes.

Kommen tog han sig plats vid den sprakande bra-
san på spiseln,

Stoppade pipan, tog med härdade fingrar ett eld-
kol,

Tände den långsamt, rökte och teg. Den blom-
strande Hedda

Skötte sin väf och slängde den flyende spolen be-
händigt.

Men då den välförståndige Petrus sutit en stund
der,

Trädde han fram och lade den glimmande duken
på väfven:

Denna, sade han, ger dig den raske Mathias från
Kuru,

Gåfva som karl, ej ofta bestådd åt den fattiga
flickan,

Är hon ock vacker som du, och som du värderad
af alla.

Sade och satte sig ned och rökte och började å-
ter:

Icke blott duken han ger, men sig sjelf han bjuder
dig äfven.

Men att du icke må tveka och tro att en fattig be-
gär dig,

Se, så vill jag förtälja dig allt, hvad han har och
besitter,

Löst och fast, det förnämsta, det ringare nämner
jag icke,

Ty uppräknat det allt förmådde jag ej på en qväll-
stund,

Hade en tunga jag än mer rörlig än löfvet på as-
pen:

Främst på en kulle, nära den toppade granen med
flaggstång,

Ligger hans välupptimrade gård, en glädje för fi-
skarn,

När i sin gungande båt från träsket han ser den
på afstånd.

Under den ligger i rund hans noggrant gärdade ä-
gor,

Åkrar som skiftevis gro och skiftevis ligga i trä-
de,

Bördiga, fulla af svartmylls-kokor på botten af ler-
jord.

Ville jag nämna derhos hans gifvande sveder, der
 skogen,
 Härjad af lågorne, tvingas att ge sin fetma åt såd-
 den,
 Eller hans kytthlands-tegar, som, midt i det sumpi-
 gä kärret,
 Sträcka sin längd och, mellan beständigt flödande
 diken,
 Synas som holmar af guld, när grödan mognar om
 hösten.
 Åkrarna plöjer han lätt med fem hullglänsande häs-
 tar.
 Ängar äger han ock, kring hela hans socken beröm-
 da,
 Både på högländ mark och på låg, välrödjade al-
 la,
 Hvilka om våren gro blomrika, och bergas om som-
 marn.
 Aldrig betar en tand på hans väl omhägnade än-
 gar,
 Medan de stå i sin växt, de betas af lian alle-
 nast,
 Ty med det första merken om vår'n från drifvor
 befriats,
 Lösas hans frodiga kor ur spiltan och drifvas till
 skogen,
 Der de i dalarna finna en frisk och rikelig fö-
 da.
 Så kringvandra de, dagen igenom, om sommarn
 och njuta
 Grönskande gräs, och dricka sig mätta ur rinnande
 bäckar,

Men hvar afton kommo de hem en glädje för ä-
garn.

Lyster dig höra också, hur många hans frodiga
hjordar

Lefva om sommarn på holmar och skär, dem han
äger i träsket?

Femtio ulliga får och tjugu behornade get-
ter.

Aldrig störas de der af vargar, ty så är Ma-
thias

Oförtruten och käck att skjuta förödande rof-
djur,

Utan de trifvas i ro och föröka sin afvel bestän-
digt.

Mycket bekymra ej heller de lönande fåren om vin-
tern,

Ty då stå de i stall och äta en rikelig löf-
skörd;

Getterna åter kunde den sämsta tiggare ä-
ga,

Så behändiga äro de ständigt att söka sig fo-
der.

Kommer en fremling med häst och stannar på går-
den att hvila,

Genast springa de fram till hans lass och sköfla
hans hösäck,

Tills han förtörnad svänger sin piska och drifver
dem unnan.

Se så har jag beskrifvit hans gård och bördiga ä-
gor,

Utan ett svekfullt ord och på samma sätt äfven hans
husdjur,

Tager jag hönorna bort och den vaksamt galande
 tuppen,
 Hvilka i stugan vistas och bo med menniskor ger-
 na.
 Sådant äger han allt, den raske Mathias i Ku-
 ru,
 Rik och förnöjd, och befaller ännu, som om herre
 han vore,
 Tre välmående torparegods på hans bördiga hem-
 man.
 Se, och en sådan man, med sådana håfvor och
 skatter,
 Sedda med åtrå äfven af den, som rikare näm-
 nes,
 Bjuder dig lyckan nu att äga och ensam besit-
 ta,
 Ty så lofvar han dig, den raske Mathias i Ku-
 ru,
 Om som en trogen hustru du vill, tillgifven och
 godsint,
 Dela hans möda om dagen och dela hans läger om
 natten;
 Först skall du rå som värdinna i allt och befalla i
 huset
 Drängar, pigor och barn; din man skall du råda
 allenast.
 Nycklarna äge du sjelf, hvad lås, dig lyster att
 öppna,
 Öppne du fritt, hvad skatter som helst, du finner
 derinom,
 Kan du betrakta som dina med fröjd, och icke med
 afund.

Men om du hvälfver ibland ett förslag i ditt sinne,
som strider

Mot hvad din man har tänkt, då måste du vika
med saktmod,

Om jordbruket det rör, eller penningens kloka för-
valtning.

Gäller det åter mat eller dryck och anständiga klä-
der,

Eftergifver din man och vill detsamma som du
vill.

Tänk då ej mer, förståndiga Hedda, hitåt och dit-
åt,

Likasom många gör, som, förledd af sitt flyktiga
sinne,

Ständigt föraktar det goda han vann för det bättre
han hoppas;

Icke så rik är på blommor en äng i den varmaste
sommar,

Barn! som på glädje den väg, der vi gå mot graf-
ven beständigt,

Endast vi akte oss väl, att ej hoppet det hala be-
drager;

Ty hvar vi stanna en stund att njuta en lycka, i
blinken

Springer der hoppet förut och visar en bättre på
afstånd;

Dåren följer det lysten från en till en annan och
ratar,

Aldrig förnöjd, tills slutligt han suckande hinnes af
döden.

Sagdt; och han teg, uppblickade högt och tryckte
 förnöjsamt
 Med pekfingret på askan som pöst i den rykande
 pipan,
 Medan hon, rodnande djupt, den unga förståndiga
 flickan,
 Nedslog ögat, fingrade halsduks-snibben och svar-
 te:
 Icke vill jag förtiga för dig, värderade Pet-
 rus,
 Huru med glädje jag hör att den raske Mathias be-
 gär mig;
 Ty du känner dock väl, hvart den fattiga flickan
 beständigt
 Rigtar en längtande blick och sitt hjertas innersta
 tanke.
 Tungt är tjena en annan, om äfven den gode man
 tjenar,
 När för den lön han ger, han äger att fordra vår
 möda,
 Tyngre blir det en gång att kraflös lefva af nåd-
 bröd.
 Derför hyser ej flickan en gladare önskan på jor-
 den,
 Än att sin egen bli, och rå som värdinna, och
 ständigt
 Tjena en godsint man, af kärlek och icke af nöd-
 tvång.
 Ofta när ensam jag satt här oppe och trampade
 väfven,
 Tänkte jag så: när skall du väl, Hedda, väfva ditt
 eget?

Spolen flydde ock då rätt ofta den mötande han-
den,

Medan en rullande tår föll ned på den randiga väf-
ven.

Nu, om min fader det vill, vill gerna jag följa Ma-
thias.

Sade och gret af glädje och fattade Petrus i han-
den,

Skakande den; och han gret, den gamle, af glädje
tillika.

Men då sitt värf han slutat, och allt aflupit med
framgång,

Gick han till stugan och träffade der den raske Ma-
thias.

Saken är afgjord, sade han glad vid ett ljudande
handslag,

Vandra till kammaren du och jollra och lek med
din fästmö!

Sjelf skall på skidor jag skynda mig hem, att hem-
ta mitt folk hit.

Sade och lemnade svågern och steg på sitt glattade
skidpar,

Skyndande fjäten hem till sitt torp med glädje i
hjärtat.

Sjette Sängen.

Men på den skogomhägnade Tjäderkulla i stu-
gan
Satt den förståndiga Anna med son och dotter i still-
het.
Veckans möda var slut, bortskjuten var rocken, och
väfven
Hvilade tyst, ej sköttes ett arbete mera af nå-
gon,
Utan med armarna lagde i kors och med lösta be-
kymmer
Satt enhvar på sin bänk, och den aktade tiggaren
Aron
Fröjdade alla och spelte en surrande polska på gi-
gan.

Glade hade de hört, om än längre, den kunni-
ge spela,
Ty som en guldsträng klang i hans mund jerngigan
beständigt,
Men den förståndige tystnade nu och talte och små-
log:
Färdig vore jag här att spela, så länge jag mund
har,
Visste jag blott att man tvättade undertiden min
mecka.

Sade och afdrog meckan, och alla förstodo hans
mening.

Upp steg genast den blomstrande dottren och hällde
i bunken

Vatten och tvättade ren hans mecka och bar den
att torkas.

Men den förståndiga Anna på Tjäderkulla begyn-
te:

Aron, min vän, det är väl att du så, fast gammal
och hjälplös,

Ansar din kropp och ej älskar att dväljas bestän-
digt i ungs-sot.

Derför vill jag också förunna dig såpa att tvät-
ta

Änne och hand, och en knif att skrapa ditt grånade
skägg bort,

Ty så skjuter det fram, att den svarta kinden och
hakan

Likna en bergad teg, der stubben allena är öf-
rig.

Henne svarade strax den aktade tiggaren A-
ron:

Anna, förståndiga hustru, åt mig, hvar helst jag
må gästa,

Bjuds den renande badstun, så snart den eldas för
andra;

Derför som drifvan hvit är min kropp, der den skyd-
das af kläder,

Anletet ensamt är svart, ty det sölas af sotiga händer,
 Sölas af svett och af damm, och skägget växer beständigt,
 Derför skadar det ej att emellanåt tvätta sig endast.

Sade och redde sig till att putsa sig. Jackan af vallman
 Slängde han unnan och gick till en vrå, der han stilla och bortskymd
 Skrapade skägget från haken och tvättade händer och anlet.
 Derpå tog han i hast linborsten från hyllan och redde
 Lockarna ut, och ledige föllo de snart på hans skuldror.
 Sådan trädde han fram omsider, med undran af alla
 Skådad, ty nu i hans skick ej röjdes en tiggares skepnad,
 Men som en hemmans-bonde, som en rusthållare sågs han.

Genast tog hon till ordet den kunniga Anna och talte:
 Aron, min vän, som du visar dig nu i pertornas skimmer,
 Ville väl ingen, fast fattig du är, vanlottad dig kalla,

Ty som en ståtlig skatt är en ståtlig gestalt att betraktas;
 Men det kunde väl mången förundra sig öfver att sådan
 Kraft, bland syrsor och sot, uppvuxit på fremmande murar,
 Icke på egen mark bland hjordar och bördiga tegar.

Henne att svara beredde sig nu den förståndige Aron,
 Först dock tog han ur barmens förvar lerpipan med skinnskaff,
 Mödosamt tändande an, hvad i bottenaskan af stjelkar
 Sprakade än och lönte med rök den arbetande munnen,
 Innan han satte sig ned och började tala och sade:
 Mången kunde också, om från Soini, det ödebelägna,
 Hit han komme, en frände till mig, eller gammal bekant blott,
 När han mig såg, som jag visar mig nu i pertornas skimmer,
 Kunde han säga: se der, förståndiga Anna, är Aron!
 Sådan syntes han ej, af ålder betungad och armod,
 Fordom i gladare dar, då han ägde sitt hemman i Soini,

Kraftig till år och förnöjd som en kung och värde-
rad af alla.

Alltså kunde han säga, och jag kanhända med tår-
rar

Höra hans ord och minnas de lättare dagarnas
glädje.

Sade, och starkare sög han dervid den sprakande
pipan,

Blickande opp, men en tår nedrullade rund på
hans kinder.

Honom svarade rörd värdinnan, den kunniga
Anna:

Tungt det vore i sanning att tigga från början till
slutet,

Tyngre likväl att tigga till slut, sen i början man
nog haft;

Tyngst dock af allt att tigga, om sjelf man sin tig-
garestaf täljt.

Lugnare talade nu den ärlige tiggaren A-
ron;

Gud kan säga att sjelf jag min ofärd vållat, en an-
nan

Säge det ej, den trycker ej heller mitt sinne be-
ständigt.

Endast ibland, då jag fört jackärmen den sträfva
till ögat,

Synes en droppe på den, om på Soini, det ödebe-
lägna,

Länge jag tänkt och mitt hemman, som nu bär grö-
da åt andra.

Men om du önskar att höra, förståndiga Anna, mitt
öde,

Väl, så vill jag berätta hur allt aflupit i san-
ning:

Kangas ligger i Soini, ett hemman som fyra att
skattas,

Skogrikt, åkerbegåfvadt, med träsk och gräsiga
stränder.

Detta hade min far med gårdens blomstrande dot-
ter

Ärft, och han grånade der, som en sommarafon att
påse.

Åter från honom kom det till mig. Jag började äf-
ven

Gråna i ro, der jag satt som en kung på det bör-
diga Kangas.

Tjenare ägde jag, hårdige män vid plogen och y-
xan,

Pigor i stugan också, men söner och döttrar, sin
moders

Tröst och min ålders hopp, uppväxte som plantor
omkring mig.

Sådan satt jag; betalande skatt och tunga med lätt-
het,

År från år, afundad af många och prisad af al-
la,

Tills olyckan dock kom och förstörde min glädje.
En frostnatt

Härjade åkern, ej skuren ännu; för förödande rof-
djur

Blödde min hjord. Så gick dock den kommande
vintern med möda.

Råg upplånte jag då och ville betala om hö-
sten;

Hösten skänkte ej råg, men gaf ispiggar på a-
xen.

Drängar och pigor förläto min gård, ogörlig var
skatten,

Lifvet fordrade bröd, och i ugnen var torkande bark
blott.

Dagen förnöttes ändå, så länge de skonade kor-
na

Skänkte oss mjölk, ned gick barkbrödet med denna
och närde.

Så skred julen sin kos; fast tynande höllo vi ut
dock.

Men då en dag från skogen jag kom, barkbördan
på ryggen,

Mötte mig fremmande män i min dörr. Vän, sade
den ena:

Gälda din skuld, att du icke må se utmätning i dag
här.

Häpen svarade jag: låt vara det, ärade Her-
re,

Låt mig betala, då Gud mig unnar förmåga; af
barkbröd

Lefva vi nu. Ej svarande gingo de åter i stu-
gan,

Togo från väggarna ned det ringa förrådet af verk-
tyg,

Togo hvad öfrigt fanns af kläder och buro i slä-
dan.

Gråtande satt hon i sängen på halm, min värderade hustru,

Seende på, men hon teg och sökte att stilla allennast

Barnet, som qvidande låg vid dess barm, dygngammalt och hjälplöst.

Männerna följde jag ut med det sista som kunde förpantas,

Stel i min håg som tallen, då yxorna döna vid roten,

Men då på gården jag kom uppskattades bytet; till hälften

Skyldes det icke min skuld. Vän, sade mig Fogden ånyo,

Ringa är detta, men har du ej mjölkande kor i din ladgård?

Sade, och redde sig till, med lätthet hittande korna,

Der de i spiltorna stodo och bölade, saknande foder.

Klafvarna lossades snart, ut leddes den ena och andra

Stretande mot, oroliga, lemnande sorgsna sitt ställe.

Sex utleddes till slädan, den sjunde, som mager och kraftlös

Vägrade följa, förunnades mig; så foro de alla.

Tigande vandrade jag till stugan och öppnade dörren.

Aron min vän, så talade då min hustru i sängen,

Se dock att något jag får, som stillar min hunger,
 en mjölkstår

Vore mig ljuf; jag törstar och barnet finner ej mat
 mer.

Så hon sade; men mig slog mörker för ögat. Med
 möda

Kom jag till spiltan fram. Der stod med hängande
 hufvud

Kon och tuggade halm och sörjde. Det torkade
 jufrets

Spenar med darrande hand jag fattade, ömsom den
 ena,

Ömsom den andra försökte jag då förgäfves, — en
 droppe

Skänkte de ej. Förtviflad jag pressade hårdare;
 blod blott

Trängde sig ut, och röd bestänkte den botten af
 stäfvan.

Rasande, björnen lik, när jägarens spjut i hans
 barm trängt,

Gick jag till stugan och tog från spettet ett bröd;
 med ett yxhugg

Slog jag det sönder, och svart flög barken ur rem-
 norna kringspridd,

Bitarna förde jag fram till min hustru: se der hvad
 oss lemnats,

Sade jag, ät och mätta ditt barn. Ett stycke hon
 mottog,

Vände det tigande kring i sin hand, såg på det,
 och tryckte

Barnet mot barmen och föll vanmäktig tillbaka på
 kärfven.

Skidor tog jag på föttren i hast och for till min
granne,

Han, som bodde mig närmst, en pipas väg, då man
skyndat

Och då till honom jag kom och begärde ett lindran-
de bistånd,

Gaf han det, broderligt delande med, hvad bespa-
radt han hade.

Åter jag skyndade hem med mjölk i en flaska på
ryggen,

Hann till gården och hann stugdörren. En sorgelig
klagan

Mötte mig der, in gick jag och såg af barnen de
tvenne

Äldre, som gråtande högt omgäfvö sin moder, det
ena

Skakande henne vid handen, det andra vid lockiga
hufvet;

Men orörlig och stum låg hon, dödsdrifvan var ut-
bredd

Öfver den stelnande kinden, och natt betäckte dess
ögon.

Så var det ute med allt, och förödt var det herrli-
ga Kangas.

Händerna sträckte jag opp mot himlen och fattade
sedan

Stafven och tågade af; barnhopen på kälke bakom
mig

Drog jag och gick gråhårig från socken till socken
och tiggde.

Tiden läkte dock sorgen, och nu, i fremmande går-
dar,

Blomstra de älskade barnen på nytt; men sjelf med
förnöjsamt
Sinne begär jag mitt bröd och spelar min giga, som
syrsan
Sitter, fast solen är knapp, på det vissnade bladet
och sjunger.

Sådant berättade der den ärlige Aron, och ho-
nom
Hörde med tårar och gråt den goda, förståndiga
Anna.
Men då han slutat, strök hon med ärmens kinden
och ögat,
Skakade hufvudet, snyftade, snöt sig och sprang till
sin boda,
Hemtade kött in, hemtade smör och muikor och
kalja,
Rågande bordet med mat; men Aron den gamle i
nacken
Tog hon och nödgade fram att, fast mätt tillförene,
äta.

Denne åt som den ärade bjöd; då nalkades Pet-
rus,
Trädde i farstun, öppnade snart den knarrande stug-
dörrn,
Stampade snön från föttren och tog välvördig sin
plats in
Högst vid bordet, der bänk med bänk i vinkel före-
nas.

Men då han tändt sin pipa och lagt skinnmössan
på bordet,

Drog han behagligt en starkare rök och talte och
smålog:

Anna, han hommer ej lätt, din bror, från den blom-
strande Hedda;

Fast är den raske Mathias, min vän, som en gädda
på kroken,

Men om dig lyster så kom, och vi färdas i afton ge-
mensamt

Äldre och yngre och fira med fröjd hans förlofning
på herrgåln.

Sagdt; och alla de hörde hans ord med förun-
dran och glädje.

Genast klarnade åter den kunniga Anna i sy-
nen,

Gick till sin kista att klä sig, och dottren sig kläd-
de tillika.

Sonen, den reslige Karl, tog endast sin scharlakans
väst på,

Knäppte sin jacka igen, uppjemkade böxorna hög-
re,

Spände sitt bälte om medjan och stod ren färdig
till aftåg.

Men till sin mecka vid brasan begaf sig den är-
lige Aron,

Tog den rykande än af hetta uppå sig och sa-
de:

Petrus, förståndige vän, det är tid att jag tackar
och vandrar
Nu, sen du dygnet om i din gård välplägat och
födt mig;
Många bemedlade män må jag träffa i afton på
herrgåln,
Hvilka mig hylla som du och bjuda på glädje och
gästning,
Ingen träffar jag dock, som den kunniga Anna att
skattas,
Hvilken, fast mätt jag var, mig tvungit att äta än
mera.
Sade, och fattade stafven, beredd att tåga till herr-
gåln.

Honom hejdade dock den ärlige Petrus och sa-
de:
Aron, det höfves ej dig att sjuttioårig i mörk-
ret
Tåga till fots från min gård, då jag än har hästar
i stugan,
Tungt det vore för dig, men för mig en nesa i
socknen.
Derför åker du bäst, då min son med vigare föt-
ter
Skyndar på drifvan sin färd och skidorna tyglar i
farten.
Sagdt; och den åldrige satte sig glad för brasan att
vänta.

Men storståtlig och grann, i sin grönrödrandiga
 ullkjol,
 Halsen beprydd med en duk af kattun, mångrosig
 och färgrik,
 Trädde hon fram, lik sommarn i prakt, den för-
 ståndiga Anna.
 Färdig att resa var hon, och beredd var den blom-
 strande dottren.
 Skymmeln spände den reslige Karl snart färdig i
 redet,
 Fällar i slädan man bar, och ut begåfvo sig al-
 la,
 Väntande glädje och dans; Inhysingen Pavo alle-
 na
 Låg på den sotiga muren och sträckte ett ben och
 ett annat;
 Röra sig iddes han ej till den kalla besvärliga fär-
 den,
 Utan han älskade mer gårdsvaktare-posten och val-
 de
 Hvilan och hettan och röken och barnens och syr-
 sornas sällskap.

Sjunde Sängen.

Petrus sjelf och hans dotter och Anna och tiggaren Aron

Började sakta sin färd, med den härdiga skymmeln
i redet.

Skakande tyglarna talade då den förståndige Petrus:

Aron, min vän, fast fålen är god, ej vill jag i traf
dock

Åka, ty lasset är tungt, men biter dig kölden i
meckan,

Säg, och jag smäller ett slag, och vi dröja ej länge
på vägen.

Honom svarade rörd den ärlige tiggaren Aron:

Pecka! bekymra dig ej; om ock naken på slädan
jag sute,

Färden jag nämnde ej svår, då med dig och din
hustru jag färdas.

Godt är ett rågadt bord, då man hungrande kommer
i stugan,

God en pels, då man fryser, och god en bädd, då
man trött är,

Ringa är detta likväl mot mennisko-godhet att sättas.

Hyllad jag blifvit af er som en far, min mecka är
 tvättad,
 Magen är spänd som en trumma, och nu jag åker
 bekvämligt,
 Vårdad ännu då jag lemnat er gård; helt annat jag
 utstått,
 Såsom en gång, då jag gick och ärnade tiggare i sta-
 den.
 Missväxt drabbade landet, i socknarna saknades fö-
 da,
 Bonden knappade, tiggaren svalt. I staden, jag
 tänkte,
 Finns ett rikare folk med fetare åkrar och ä-
 gor.
 Så jag tänkte och tiggde mig fram med möda; den
 gamla
 Foten vägrade ofta att gå, och påsen på ryg-
 gen
 Tyngde fast blottad och tom. Uthungrad med svi-
 kande krafter
 Kom jag till staden omsider och såg ett under af
 alla,
 Såg, förståndige vänner, hvad ej jag tillförene skå-
 dat:
 Gårdar, men ej kring gården ett fält med åkrar
 och ängar,
 Icke vid knuten en teg, som burit en pipa tobak
 ens,
 Gårdar funnos der blott, högtimrade, fönsterförsed-
 da,
 Målade, stolta att se, framsträckte de brokiga ra-
 der

Långt, och emellan dem korsade hundra vägar
hvarandra.

Åter på vägarna hördes ett dån, som af åskor och
stormar;

Kärror rullade fram, fyrhjuliga, silfverbeslag-
na,

Präktiga, byggda som hus: af de trafvande fålarnas
hofvar,

Piskornas smällar, kuskarnas skri och hjulenas bul-
ler

Dånade luften, och darrade fönster och väggar om-
kring dem.

Men långt unnan bekymren, med fröjd förnötande
dagen,

Suto i hvarje af dem guldsmyckade herrar och fru-
ar,

Fjärlarne lika, som sitta i skimrande skrudar på
blomstren,

När solstrålen är varm och sommarens vindar dem
gunga.

Häpen gick jag på sidan och strök mot väggarna
meckan,

Mössan i handen jag bar och stannade ofta att hel-
sa,

Ingen såg mig dock an; men alla de skyndade fram
blott.

Sådan kom jag, af ingen bemärkt, till ett öppnare
ställe,

Jemnt, med stenar belagdt, af lysande gårdar om-
kringhvärfdt.

Der afbröt jag min färd och stod i behagelig trygg-
het,

Armarna slagna i kors, och beundrade. Främst dock
af alla

Lyste ett hus, som en by till sin vidd, till sin höjd
som en bergås.

Detta beundrade jag och kunde ej mätta mitt ö-
ga,

Seende jättarnes verk, ty af menniskor var det ej
uppbygdt.

Men der stod vid min sida en man, som sopade
flitigt

Vägen och sköt med sin qvast den ymniga smutsen
i högar;

Honom, med önskan att fråga om allt, tilltalte jag
slutligt:

Säg dock, min vän, om en kyrka det är, eller an-
nars för kungar

Ärnadt och bygdt; af förvåning är hela mitt sinne
betaget.

Så jag sade, men han teg stilla och bet sig på läp-
pen,

Leende slugt, och ett skändeligt spratt han närde
i hågen;

Ty då jag vände mig om, att åter beundra och skå-
da,

Sänkte han qvasten i dyn och slog mig på ryggen:
en svart fläck

Stannade efter, och styggt nedsmordes den tvättade
meckan.

Sorgsen begynte jag gå och ville ej strida i o-
tid,

Rädd i min håg och försagd, som tuppen på frem-
mande sophög,

Men af en svårare strid jag möttes; en gosse i tra-
 sor
 Höljd, uthungrad och svart, såg slaget: med ljudan-
 de gapskratt
 Smällde han händren ihop, högt hoppande hitåt och
 ditåt
 Vände han blickarna sen och kallade vänner. I
 blinken
 Ljöd till höger och venster ett sorl: barfotade un-
 gar
 Trafvade fram, kringyrda af smuts, med jublande
 fröjdrop
 Sågo de mig och sprungo på svingade fötter omkring
 mig.
 En lopp djerfvare fram och slet mig i meckan, en
 annan
 Hotade blott och sparkade opp, som en fåle, den
 tredje
 Slog sig på knäna och skrek i sin fröjd spetsfundi-
 ga speord,
 Medan den rörliga flocken allt mer förstärktes och
 stundligt
 Käckare blef att nalkas och fly. Af skam och för-
 bittring
 Svor jag och rusade fram nu åt ett håll, nu åt ett
 annat.
 Ändtligt fick jag med list en fången och slängde i
 flocken
 Honom och slog en annan omkull som en kägla; på
 en gång
 Grep jag dem båda igen och agade båda med tung
 hand.

Skriande sprattlade dessa, med nödrop sprungo de
andra

Vida omkring; folk skockades snart; två männer
med sablar

Togo mig fatt, och snart, af en sorlande skara om-
kringvärfd,

Fördes jag bort längs vägen och blef i ett fängelse
insatt.

Men då jag såg mig häktad och såg hur dörren i-
genslöts,

Greps mitt hjerta af sorg, och jag satte mig neder
att gråta,

Tänkande rörd på den tid, då jag lefde värderad
af alla,

Tänkande rörd, hur jag nu med gråhår skulle, som
fånge

Sitta bland fångar och ej få glädjas af himlen och
ljuset.

Bittert satt jag och gret, men nära min sida på
bänken

Hvilade två förståndige män med fjettrade föt-
ter,

Glädtiga, språkande tyst om egna bedrifter och an-
dras.

Dessa fördrogo ej länge min sorg, men svuro i hast
till,

Snäsande båda; och så tilltalte mig bittert den e-
na:

Kyrktjuf, sjung dig ej hes, att din stämman må lju-
da behagligt,

När sångmästaren snart slår takt på din rygg, och
du åter

Tvingas att hålla till fyrtio par den vanliga tonen.

Så den ena, och strax tog äfven den andra till ordet:

Gråskägg, trifs du ej här, så bjöds du ej heller att komma!

Är dock fördömdt, att en hvar, som taklös irrar i landet,

Sist skall tränga sig hit, att störa en man i sin bön.

Sådant talade dessa och mycket som liknade detta,

Ändlöst gäckande mig och bespottande dagen igenom.

Men när solen försvann från fönsternas galler om qvällen,

Kom fångvaktaren in och gjorde på trätan en änd.

Mat inbragte han äfven och satte på bänken ett soppfat,

Satte dit bröd, men sen försökte han fötternas böjor,

Om oskadde de voro, och slog med en hammare på dem.

Åter när allt var bestyrt, som sig borde, begaf han sig dädan,

Bister att se men han manade mig att äta och sade:

Ät björnhufvud, och salta dig nu, sen får du måhända

Sitta vid vatten och bröd en månad och släcka din törst här!

Sade och bommade dörren igen. Af räddsla beta-
gen

Genast till maten jag lopp; att bereda min mage till
fastan.

Mycket belopp sig dock icke på mig, ty som hun-
griga vargar

Kommo de andra i hast, och snart sågs bottnen i
fatet.

Men då de ätit och jag satt ensam och gnagade
benen,

Talte de sakta en stund i hvarandras öron betänk-
samt,

Hvälfvande stora förslag: på engång uppsprungo de
båda,

Grepo mig, svingade högt blankt slipade knifvar
och sade:

Ropar du, hugga vi till, men svär vid Gud att oss
icke

Röja i natt, då vi ärna att fly, om du älskar att
lefva.

Dessa jag svarade åter med fröjd och hopp i mitt
hjerta:

Vänner, ej vågade jag en pipa tobak på ert vett
mer.

Kostligt, menen J knifvar och ed behöfvas att tvin-
ga

Fången från vatten och bröd till människoföda och
frihet?

Men dock svär jag, vid Gud, att ej röja er utan
er bistå.

Sagdt, och de lemnade mig, framtogo ur gömmorna
filar

Båda, och satte sig ned att nöta på fötternas bo-
jor.

Arbetet gick dock ej fort, af männerna droppade
svetten,

Men jernbojan var stark; fast filad tillförene höll
den.

Begge jag hjälpte i växling och delade mödan med
glädje,

Längtande ut, så kufvades vid midnatten omsi-
der

Jernen, och männerna svängde med löje de lediga
föttren.

Snart uttogo de då en stock lösskuren ur väg-
gen,

Gömd för spejarens öga af halm som पोस्ते i sän-
gen,

Denna togo de ut, och vi kröpo med glädje ur rum-
met.

Skyndsamt hunno vi smygande fram till ändan af
staden,

Men der stannade tvärt den ena kamraten och
sade:

Vänner, ej höfves det oss, att springa som harar till
skogen,

Rädda och toma, men mig syns bäst att vi borgare-
låsen

Pröfva förut och taga hvad nyttigast är för vår
resa.

Sagdt; och den andra jakade strax. Mig lysste att
skuldlös

Vandra min väg, och jag tog af männerna hjerteligt
afsked.

Tårögd skiljdes jag från dem och gick lättfotad;
men desse

Dröjde och vandrade af att stjäla i närmaste gårdar.

Så, förståndige vänner, förlopp stadsfärden; en dylik

Gör jag ej sjelfmant mer, och fruktar ej heller att tvingas,

Ty fast jag noga beskrefs från predikstolen, och alla

Mantes att taga mig fatt och föra mig fångslig till staden,

Skyr dock en hvar att plåga den åldrige Aron, och lyssnar

Hellre på gigan, då glad jag knäpper en polska om qvällen,

Än han min gråt vill skåda och höra min jemmer och klagan.

Sådant berättade nu den förståndige Aron; och alla

Hörde med nöje hans ord. Mellertid framlunkade fålen

Käckt, och man visste ej af, förrn herrgårdsbacken man uppnått.

Der nedhoppade Petrus och gick vid sidan af slädan,

Skjutande på, och med tömmarna smällde han skymmeln på länden;

Uppför gick det med fart, och i hast stod slädan vid stugan.

Nöjde förnummo de genast att festen var börjad
 derinne,
 Sollikt tindrade ljus ur de öppnade gluggarnas im-
 ma,
 Dörrn stod vida på gafvel, och ljud af en stojande
 polska
 Susade fram som en storm och fyllde den rymliga
 farstun.

In förfogade sig den förståndiga Anna och dot-
 tren,
 In gick tiggaren Aron också, men den ärlige Pe-
 trus
 Band vid slädan sin häst, sen han låtit den tumla
 sig först der.
 Stolt stod skymmeln och gnäggade sen bland frem-
 mande hästar,
 Ätande nöjd vid sitt lass och med hofven straffande
 grannen,
 Hvar gång denne för djerft pånosade höet i slä-
 dan;
 Petrus hans ägare åter begaf sig till stugan och
 ingick.

Åttonde Sången.

Sång, låt höra hvad allt den förståndige Petrus
i stugan
Såg, då han tågade in och stannade häpen vid
dörren.
Tolf tättskockade par kringsvängde på golvet i
polska,
Stolta, med ögonen blängande qvinnorna, männerna
åter
Ödmjukt böjande hufvudet ned med blickarna sänk-
ta.
Dansen skötte nu dessa, och främst af alla Ma-
thias,
Hvilken med glam kringförde den aktade Anna och
Hedda,
Medan på närmaste bänk två tagelbespända fio-
ler
Strökos af kunnige män och ljödo med gigor i sam-
klang.
Närmare bordet satt Zacharias, värden på Hjerp-
vik,
Ensam, stolt som en kung, och med armarna knut-
na på bröstet
Såg han på dansen, så ofta han ej ölstäfvan iakt-
tog.
Gent mot den ärades plats, vid den blossande bra-
san på härden,

Värmde sig tiggaren Aron, ibredd med den gamla
Rebecka.

Aron ställde som bäst jerngigan i ordning, Re-
becka

Gungade stilla och smekte på knät den spräckliga
katten.

Men den förståndige Ryssen, den brunskäggyfvice
Ontrus,

Ropte i hvimlet och höll aflägsna de dansande pa-
ren.

Tvenne kamrater han ren bragt under en bänk, och
i trygghet

Hvilade desse, den tredje han höll med möda i fam-
nen.

Denne, fast oförmögen att stå på de svigtande be-
nen,

Stretade mot och ville ej lemna den glädtiga dan-
sen.

Honom dock, jemnt kringknuffad och stött, framlä-
pade Ontrus,

Mödosamt trängande fram till den rymliga bänken
omsider.

Sådant betraktade der den förståndige Petrus med
undran,

När han till bordet gick och tog välvördig sin plats
in.

Tiggaren Aron, så snart han lagat sin giga och
värmt sig,

Gick att sätta sig vid spelmännernas sida på bän-
ken

Honom, strax då han kom, tilltalte den ärlige An-
 ders,
 Hvilken med ledsnad gned på fiolen, begärlig att
 dansa:
 Skulle såsannt du spela fiol, som du knäpper på
 giga,
 Kunde den yngre en stund få glädjas af dansen i
 afton;
 Men som ett väggspel sitter du nu, och förmådde
 väl knappast
 Styra en takt, om ej jag med fiolen regerade pol-
 skan.

Till smålöje sin mun drog tiggaren Aron, be-
 tänkligt
 Skrapande sig vid örat och halfbrydd talande det-
 ta:
 Måne jag komme ihåg, kanhända, en polska på
 gamla
 Dagar ännu, fast på länge jag ej haft stråke i han-
 den.
 Sagdt, och den bjudna fioln med förställd okunnig-
 het tog han.

Sakta spelte han först, försökande; men om en
 kort stund
 Fyllde sig tonen, och takterna rullade snabbare,
 hastigt
 Tvang han ur strängarna ljud med en svingande
 stråke; på en gång

Klingade bas, qvint, alt och tenor: vid hans sida
 förstummad
 Gapade grannen och sänkte fioln; men till storman-
 de ifver
 Växte de dansandes lust. Svett lyste på parenas
 pannor,
 Pertorna flögo ur klykorna, stolar och bänkar för-
 ströddes,
 Fallandes rop, taktstampningar, gapskrattsalvor och
 rökmoln
 Hvirflande om hvartannat, och svigtande brakade
 golfvet.

Gamla Rebecka, fast tätt till den blossande bra-
 san hon trängt sig,
 Stöttes af våda också, att så när hon fallit af mu-
 ren:
 Klagande drog hon sig unnan och satte sig närmare
 dörren.

Af medlidande rördes den ärlige Petrus i hjer-
 tat,
 När han den åldriga såg, hur af alla förskjuten hon
 satt der;
 Bordet förlät han och ölet och gick till den gamla
 och talte:
 Hej dock, Rebecka, hvad båtar det här att klaga
 och sörja?
 Kom och jag leder dig fram till det rymliga bordet
 i trygghet!

Honom svarade åter den skröpliga, halta Re-
becka:

Nej, förståndige Petrus, i vrån må jag gömma mig
unnan;

Närmast grafven är vrån mest passlig ändå för den
arma.

Som på det skjutande trädet ett löf, ffolgammalt
och vissnad,

Sitter jag här bland unga, som fröjdas af lifvet och
dansen.

O, att jag toges bort till de andra, som myllas i
jorden!

Sade och snyftade bittert och gret. Vålaktade
herren,

Nyss inkommen att se för en stund det glada ge-
laget,

Stod åhörande rörd de vexlade orden och tal-
te:

Önska ej slikt, Rebecka, och tänk ej på grafven i
otid!

Hvem, då ej du mer rörs i den rymliga stugan skall
väcka

Pigorna opp till rock och till väf, hvem pyssla med
katten,

Hvem ge hönorna mat, och akta på äggen bestän-
digt?

Lyft ditt öga och se der borta på bänken den gam-
le

Aron, hur hjerteligt lugn han gnider fiolen och svet-
tas;

Sådan han syntes mig sist, då han spelade giga på
 tingsgåln,
 Syns han ännu, okufvad af ålderdom och bekym-
 mer.
 Armen han svänger med kraft, lätt löpa de rörliga
 fingren,
 Ögonen lysa af frid, att med himmelens stjernor
 förliknas,
 Modig, Rebecka, som han må du möta den svårare
 dagen.
 Sade och forslade sakta den gamla till bordet; och
 gumman,
 Stolt af den heder hon rönt, förglömde sin jemmer
 och satt sen
 Gungande stilla, och tyst välsignande gamla och
 unga.

Men när polskan var slut, och fiolerna tystnat
 och gigan,
 Ryckte den kunniga Anna sin man förtroligt i
 rocken,
 Och då hon fört till ett hörn den välförståndige
 Petrus,
 Talte hon hemlighetsfullt och hviskade honom i ö-
 rat;
 Ville du icke förmå Zacharias, värden på Hjerp-
 vik,
 Att för sin blifvande måg och sin hjertligt älska-
 de dotter
 Hålla, som far, ett förmanande tal, som de dag i-
 från dag sen

Skulle i vördsam håg förvara och rätta sig efter.

Så var fädernas sed, då de gåfvo sin dotter åt mannen,

Talte de gyllene ord, uppmuntrande honom och henne;

Aldrig glömde väl sen de unga den varnande röst-
ten,

Utan den följde dem åt, som förlofningens minne
beständigt.

Så för de ungas skull, som för gästernas måste han
tala,

Så att en hvar högtidligt må se de bådas förlof-
ning.

Henne svarade sakta den välförståndige Pet-
rus:

Icke ännu är det tid att sätta din vilja i ver-
ket.

Sådan är Zacharias: han vill, då förplägningen bör-
jar,

Dricka i ro, och han ger ej gerna sin granne ett
svar då;

Men då han sutit en tid vid sitt stop, och det vär-
mande ölet

Lossat hans tungas band, framflöda de sparade or-
den,

Bubblorna lika i mängd på den forsande bäcken
om våren.

Ingen närmar sig då, som ej genast tvingas att
lyssna,

Äfven i svårare dar, vi drucko med modiga sin-
nen;

Ty det höfves dock bäst den förgängliga menskan
att glädjas,

Likasom ikorn, lätt i sin håg, på det bräckliga flar-
net,

Seglar från våg till våg och väntar att hinna till
stranden!

Sade, och drack; då höjde också Zacharias sin
kanna,

Lifvande hjerta och själ med skummande öl, som
hans lust var;

Men sin förståndiga vän sen svarte han gladt och
förnöjsamt:

Visst må jag fägna mig nu, ty som ögonstenen och
ljuset

Skattar en far hvar lycka, som händt det älskade
barnet.

Så samtalade dessa och hörde fiolerna å-
ter

Stämmas och sågo en artig minett tillställas på golf-
vet.

Men till bordet och till den förståndige torparen
Petrus

Sällade mången sig då, som försmådde den glädtiga
dansen,

Sökande hellre ett skummande öl och joller och
samtal

Kom bland andra också den varubepresande Önt-
rus.

Honom brydde der strax den ärlige Petrus och
sade:

Se dock, dansar ej du, danskunnige broder, kanhän-
da

Fruktar du qvinnornas list, om de skulle förblinda
ditt sinne,

Om din värderade hustru till harm, i det rika Ar-
changel,

Flickorna skulle, som skänk, framlocka en duk ur
din väska.

Så han sade och teg; men den brunskäggyfvige
Öntrus

Satte sig nära intill och tog hans händer och svar-
te:

Sådant fruktar jag ej, förståndige Petrus, och ger-
na

Ville jag dansa bland andra, ty sång och dans är
det bästa;

Men jag finner ej lätt en flicka, som icke försmår
mig.

Nalkas jag vänligt och räcker min hand, då sprin-
ger hon unnan,

Skrämd af mitt skägg, och hon ler, och de öfriga
skratta med henne;

Ingen besinnar och tror, att äfven den fremmande
mannen

Äger ett hjerta, der glädje och sorg kan väckas af
andra.

Ville helst du, min vän, åhöra och fylla min önskan,

Ber jag dig nämna vid namn och beskrifva, till
stånd och till vilkor,

Några som dansa här nu den raske Mathias till
ära.

Först, hvem är hon den vördiga, välansenliga gumman,

Som, framskridande främst, som det gungande skeppet i hamnen,

Mäter sin takt och sin randiga kjol utbreder med
fingren?

Ädel synes hon mig och ett mönster för gamla och
unga.

Honom svarade glad den välförståndige Petrus:

Anna och ingen annan det är, min aktade hustru,

Hvilken i många skiftande år, som kommo och
flydde,

Trogen vårdat mitt hus och skänkt mig söner och
döttrar.

Mig berömmar den man, som henne berömmar och
ärar.

Och han sade igen den varubepreisande Ontrus:

Lycklig tyckte jag dig, min vän, tillförene redan,

Treflig och rask och förnöjd som du var, och aktad af alla:

Trefallt kallar jag nu dig lycklig och säll, då en sådan

Hustru blifvit din lott; ty från himlen kommer det goda.

Nu må du säga också hvem är han, den reslige gossen,

Som kringsvänger som bäst den unga beskedliga Hedda?

Yster går han och stolt i sin valmansjacka som fålen,

När på en grönskande äng han betar bland andra och modigt

Skakar sin fylliga mahn, och gnäggjar af glädje och kärlek.

Honom svarade åter den välförståndige Petrus:

Denne är Karl, min älskade son; hur han artar sig framgent

Vet den honom mig gaf: han styre det allt till det bästa.

Härpå talade snart den varubepreisande Ont-rus:

Likasom odlarn vårdar det träd, han sådde, och ständigt

Ser på dess växande stam och vattnar och väntar
 sig fågnad,
 Så gör äfven en far med sitt barn, må den unga
 beständigt
 Tänka på fadrens bekymmer och bli hans glädje i
 stället.
 Ännu finnas här två, som jag önskade känna — den
 raske
 Ynglingen der och den blomstrande flickan, han le-
 der behagligt?
 Vacker är han, och hon kan bäst jämföras med
 Hedda.

Honom svarade åter den ärlige Petrus och sa-
 de:
 Drängen skådar du der, den snabbe, driftige An-
 ders,
 Son till en ädel man, Zacharias värden på Hjerp-
 vik.
 Prisar du ynglingen nu, som rask i den flygtiga
 dansen,
 Dubbelt skulle du höja hans lof och beundra hans
 ifver,
 Såge du honom en gång, der i svett han rödjar sin
 faders
 Kärr, och stark som en björn uppbyter den rotade
 granen.
 Flickan, förståndige vän, är min dotter, den äldsta
 vi äge
 Anna och jag: hon sköter vårt hus och spädare
 syskon,

Lindrane modrens möda med flit, som döttrarnas
pligt är.

Honom svarade rörd den varubepresande Ont-
rus:

Lycklige, trefallt lycklige du, som sitter i vän-
ners

Krets, värderad och känd, och trampar ej fremman-
de trakter.

Lugn betraktar du här en trogen maka och skå-
dar

Väl uppfostrade barn, som blomstrande plantor vid
bäcken,

Medan en annan, från fädernebygd och bekanta
och fränder

Skiljd, kringtågar, försmådd, som den oupplösliga
gåtan.

Sade och snyftade sakta och gret: klartindrane tår-
rar

Rullade ned på hans kind och vätte det yfviga
skägget,

Men som en honing ljuf flöt saknaden genom hans
ådror;

Ty han mindes sitt hem, han mindes det isiga haf-
vets

Stränder och Dvinas flod och det varurika Archan-
gel,

Och han tänkte dervid på sin hustru, som suckade
ensam,

Ofta i dagens bestyr och ofta i nattliga hvi-
lan,

Samt på sin älskade son, den späda som lemnades
 fjerran,
 Jollrande än och stammande fadersnamnet med
 glädje.

Nionde Sängen.

Sådan sörjde han nu, den varubepresande Ont-
 rus,
 Och uppväckte hos mången de svalkande tårarnas
 vällust.
 Äfven fuktades du, förståndige Petrus, i ö-
 gat,
 När på din hustru du såg, den goda förståndiga
 Anna,
 Och på din reslige son och din väl uppfostrade
 dotter,
 Gladt erinrande dig, hur på Tjäderkulla de sam-
 fällt
 Bodde i ostörd ro, som fogelungar i nä-
 stet.

Begge greto de der af sorg och glädje i vex-
 ling,
 Medan de drucko sitt öl och sågo den långa mi-
 netten
 Slutas, och hörde fiolernas sorl nedstämmas och
 gigans.

Men då reste sig hög Zacharias värden på Hjerp-
 vik,

Lemnande säte och rum vid öfversta ändan af bordet,

Och framträdde med manliga steg alfvarlig på golfvet.

Alla betraktade strax med förvånade blickar den gamle;

Ty så var han att se, som ett åskmoln, när det på fästet

Tågar i rodnande prakt och kyler den qualmiga dagen.

Hotfullt stannar det då omsider: den fjettrade vigen

Bryter sig lös med dån och bestrålar det yppiga regnets

Genomskimrade skur; men odlaren häpnar och fröjdas

Skådande himlen i hot och den tvinnande tegen förfriskad.

Sådan syntes han nu, Zacharias, der han betänksam

Gick till sin aktade måg och sin dotter, som nära hvarandra

Suto och vexplade kärliga ord på den rymliga bänken.

Skyndsamt stodo de upp då de sågo den åldrige nalkas,

Båda, och lyssnade till, om han hade en sak att befalla.

Men det klappade ren på hans läpp det besinnade talet,

Längtande ut, och han tog den raske Mathias vid
handen

Tog sin dotter också och fordrade tystnad och sa-
de:

Äfven att dansa är väl på sin tid: jag tadlar ej
dansen,

Tadlar ej heller joller och skämt, då det öfvas an-
ständigt;

Men man hör dock ej alltid, så länge det skiftande
lifvet

Varar, fiolers ljud och gigor som mana till pol-
ska;

Glädjen sändes ej heller så rik till den bördiga jor-
den,

Att den beständigt förmår, med vederqvickande
håfvor,

Hugna en menniskas själ och böja dess sinne till
skämtet;

Derför gagnar det väl, att i tid påminnas om alf-
var.

Äfven det vacklande barnet förstår, hvar lära för-
utan,

Njuta sin lycka och vet att trifvas och leka i gläd-
jen;

Men att, vid hårdare dar och vid mödosammare
pligter.

Handla med mod och hvad rätt, hvad orätt skilja
med klokhet,

Dertill måste du öfvas af många betänkliga skif-
tens

Vexlande lopp, eller ledas af den, som mera be-
pröfvat.

Derför är det ock väl att höra den åldriges varning.

Först må du gömma, Mathias, de ord jag dig lägger på hjertat,

Trettio - årig sjelf den sextio - årige gubbens:

Låt din förtröstan ej gro på ditt hemmans tegar allenast,

Sörj ej mer då du mister en sak, än du gladdes att få den,

Sist, gå så med din hustru till doms, som du går med ditt öga!

Enkla synas de väl, de herrliga språken, af fädren

Ärfda från barn och till barn, men huslig lycka och välgång

Växa ur dem, som blommor ur ängens bördiga sköte.

Se, hvad du äger, och allt hvad af menniskohänder ihopbragts

Har sin fiende ock, olyckan: din lofvande åker

Härjas af hagel och frost, och din hjord förstöres af vilddjur,

Så omskiftar din lycka, som snö försvinner om våren,

Är den ej tryggad på fastare grund, än på jordiska håfvor.

Men då du lider en skada, betänk hvad glädje dig skänktes

Af det förlorade först, och väg derefter din saknad,

Och jag tror du ej då skall sörja din hjessa till
gråhår;

Ty, som sparfven år från år förstorar sitt näs-
te,

Öker ock menniskan gerna sitt bo och värderar ej
mycket

Hvad hon förvärfvat ren, ty det icke förvärfda är
mera.

Men mot din hustru vare du mild, som det egnar
den starke,

Jemnt erinrande dig, hur mycket den svaga dock
gagnar,

När hon med foglighet vänjes att se i mödan sitt
nöje.

Ty så säger jag dig, och så är en hustru för hu-
set,

Likasom bandet, som sluter omkring det rymliga
stopet;

Kraftlös synes det visst, och spädt och ringa till
nytta,

Men försök dock en gång att förstöra det: remna
vid remna,

Lagg afsöndrad från lagg skall du se och ölet om-
kringspildt.

Derför gå med din hustru till doms som du går
med ditt öga.

Men, förståndiga Hedda, till dig vill jag tala
ånyo,

Såsom jag plantat förut i ditt bröst allvarliga lä-
ror,

Från den dag, då din mors mildtvarnande stämma
var tystnad,

Och på mig ensam föll det tunga bekymret om
barnen.

Ofta har jag dig sagt, hur den bräckliga qvinnan
beständigt

Måste vid tålmod och vid eftergifvenhet vän-
jas,

Ty att af andra bero är dess lott, men hon märker
ej tvånget,

När hon viker, hon märker det blott när hon vred-
gas och trotsar.

Se, det säger jag nu, och tror du skall se det be-
sannadt,

När du som maka en gång åtföljer Mathias i lif-
vet:

Friden knytes af ingen, om ej af hustrun i hu-
set.

Äfven en godsint man kan ledsna ibland och på
henne

Hämnas en grannes bitande ord, en tjenares trög-
het;

Men då egnar det henne att blidka hans hetta med
saktmod.

Tyst må hon tåla hans knot, tills ifvern lemnat
hans sinne,

Likasom björken böjer sin topp för ilen och tå-
ligt

Väntar på aftonens stund, när stormarna längta till
hvila.

Snart nog ångrar han allt det hårda, han sagt i
sin vrede,

Om ett förtörnande svar ej ligger och retar hans
sinne,

Och han önskar ej mer, än att godhet gälda med
godhet.

Så blir lugnet befast, och sämjan växer, och qvin-
nan

Tryggar sig glad vid den starkares arm och beskyd-
das af honom;

Sjelf han äger sin fröjd i henne och ger för den
kära

Lif, om det gäller, och gods; som den tandbeväp-
nade hunden

Stannar mot vargen med mod, för hjorden, och
trampar och trampar,

Färdig att kämpa för den, och föraktande hotet af
döden.

Men hvad förnämligast gör en människas lycka i
verlden,

Binder makar i frid och förliker och tröstar och
gläder,

Är gudsfruktan, som aldrig är mätt af det goda
och rätta.

Denna förvaren båda och lefven och rörens i den
blott.

Den gudfruktiges ro är som furan vuxen på he-
den,

Tryggad och fast, ej böjer en storm den väldiga
stammen;

Samblas och många att hugga den ned med förenade
krafter,

Går det ej lätt, manhaftiga slag, väl öfvade ar-
mar,

Långt dagsverke behöfs dertill och yxor af godt
stål.

Så förmanande slöt Zacharias, värden på Hjerp-
vik.

Genast var det att se, hur de öfrigas tigande
läppar

Öppnades hastigt till lof och beröm för det ljudan-
de talet.

Men så hviskade mången sin granne förtroligt i
örat:

O, att han drucke som nu, Zacharias, från morgon
till afton;

Gerna trakterade den, som klok förnöjes af klok-
het.

Medan det hviskades så, och enhvar förnöjdes af
talet,

Gick Zacharias tillbaka och tog välvördig sin plats
in

Högst vid bordet, der bänk med bänk i vinkel för-
enas.

Ej förglömde han der att tömma sitt stop för de
sinas

Stadiga lycka och väl, ej heller att röra sin tun-
ga

Ömsom i egna förståndiga värf och ömsom i an-
dras,

Såsom han mycket sett och mycket bepröfvat i verl-
den.

Men på den ärlige Aron, som lagt fiolen på
bänken,

Medan han sorglös satt och torkade svetten ur pannan,

Höll välaktade herr Commissarien sitt öga beständigt.

Honom värderade så den förståndige herrn, att han hellre

Låtit omsider sin yppersta dräng borttåga till andra,

Än han den åldrige släppt ur sin gård. En fradgande stäfva

Tog han i handen till slut och bjöd den gamle och sade:

Aron, min vän, drick öl och förfriska dig, som du förtjent har

Genom din polska, som ljud som ett nordanväder i furan,

Sen må du kasta din tiggarestaf på den blossande brasan.

Här må du lefva, min vän, på din ålderdom lugn och betryggad,

Beten meta åt mig, då jag fiskar med krokar om sommarn,

Jaga från åkern svinen och höns och tuppar ur trädgåln.

Slikt må om sommaren bli din befattning; den hårdare vintern

Må du förnöta i stugan, och sitta, med pipan i munnen,

Bindande ryssior och nät och lappande hålen på noten.

Stäfvän emottog rörd den förståndige Aron: sitt
 anlet
 Lyfte han högt att den svällande tårn knapt kunde
 ur ögat
 Rulla, men glad i sin själ genmälte han: prisa och
 tacka
 Vill jag min Gud, som mig förde till er, välaktade
 Herre!
 Mycket jag pröfvat, det värsta af allt för den grå-
 nade gubben
 Var dock att vandra omkring, som det irrande mol-
 net i luften,
 Utan att känna ett rum för den efterlängttade hvi-
 lan
 Ofta med ängslan såg jag, på färder från socken
 till socken,
 Från landsvägen emot kyrkgårdarne. Aron, jag
 tänkte,
 Äfven den uslaste här i den by, du tågar ige-
 nom,
 Har dock sin tröst och sin borg der inom den häg-
 nande muren;
 Du, hvar dig unnas en gång att hvila ditt tröttade
 hufvud,
 Vet ej, och fremling blir du i dödens gård, som i
 lifvets.
 Så jag tänkte, värderade herre, och skyndade fram-
 åt.
 Nu må jag prisa mig säll, ty jag äger ett hem då
 jag lefver,
 Äger ett hem då jag dör, der en vän, och en an-
 nan, kanhända,

Stannar och säger: se här göms Aron den gamle
från herrgåln.

Trasket ljuder ej mer af hans morgonsånger, hans
giga

Klingar i stugan ej mer; men den åldrige sofve i
frid här.

Sade, och gret af glädje och tömde det fradgande
ölet.

Så samtalade dessa och lyssnande bidde de an-
dra.

Sedan skötte man åter med glädje den stojande
dansens

Muntra bestyr, och den fattige var, som den rike,
vid godt mod;

Ty man saknade ej fioler och skrällande gi-
gor,

Polskor, minetter, förplägning och ord i den rymli-
ga stugan,

Medan man firade der, till gryende morgon i sam-
drägt,

Männernas lyckade jagt och de älskandes raska för-
lofning.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

HAUPT

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

HANNA.

THE END OF THE LINE
HAINA

Till den första Kärleken.

Engång min första kärlek frågte jag:

Min lefnads stjerna, säg, hur tändes du,

Och hwadan äger du ditt milda ljus?

Då sade stjernan: har du sett nångång

Hur lätt en flyktig sky kan skymma mig?

Jag sade: än med mörker, än med ljus

Ett moln gått opp och dolt dig för min syn,

Dock brann du lika klar, sen det försvann.

Och stjernan sade åter: har du sett

Hur lätt en jordisk dag fördunklar mig?

Jag sade: mången jordisk sol jag såg

Gå opp i glans och öfverstråla dig,

Dock gick den ständigt ned, men aldrig du.

Då sade stjernan: tror du på mitt ljus,

Och vill du tända lifvets hopp dervid?

Jag sade: bortom molnet log din blick,

Och bortom dagens bländsken brann du klar,

Och bortom grafven skall du lysa än.

Då sade stjernan: vet du hvad jag är?
 En suck jag är ifrån din egen barm,
 Som sökt med fridens hopp en högre verld,
 En blixst jag är utaf ditt eget lif,
 Som flög i strålar till sitt hemland opp,
 Ett solljus är jag af din egen själ,
 Och i min milda låga lefver du.

Första Sången.

*Liksom den bäck, der rann,
För den, som rinner här,
Vi voro för hvarann,
Så länge du var der.*

Glad midsommarens qväll ren nalkades. Solen
i vester
Strålade klar och kastade ljus på den landtliga prest-
gåln,
Der uråldrig den låg vid den speglande viken af
insjön.
Men i sin kammare satt vid fönstret den vördige
pastorn,
Rökte sin pipa och blickade ut mot vägen i läng-
tan,
Stundom med handen fläktande bort den skockade
röken.
Glad han i afton väntade hem från Åbo sin en-
da
Älskade son, ett år, om ej mer, ren saknad i hem-
met.
„Går din examen väl och du kommer med hedrande
vitsord,
Bjud då gerna en fattig kamrat till sällskap för
sommarn,
Ty här vandrar du ung bland gamla och ledsnar
väl annars.“

Så han skrifvit, och nu han satt vid sin pipa för-
nöjsam,
Väntande båda, förnämligast dock den älskade so-
nen.

Men mellertid vid väfven, i hushållskammaren
uppställd,
Satt hans dotter ännu, den sjuttonåriga Han-
na.
Frisk satt flickan och röd, som ett smultron vuxen
i skuggan,
Fri i sin lediga dräkt att sköta det ljufva besty-
ret.
Barmen, i snören ej spänd, med ett maskfritt hjer-
ta inunder,
Vidgades fullt och lyftes af andedräkten i vå-
gor,
När med sin blottade arm hon slängde den rörliga
spolen.
Men som en spegel klart var ögat och lyste af
glädje.

Länge hon väfvit ännu, om helgens timme ej
ingått,
Glad att skåda en rand allt efter en annan sig fyl-
la;
Men då hon ljudet förnam af det klingande uret i
kammarn,
Hörde hon opp att trampa sin väf, nedlade i kor-
gen

Rullar och garn, och strök ur pannan den svettiga
locken.

Sedan besåg hon sitt verk, af belåtenhet lockad att
småle,

Fattade saxen ibland och jemnade trådar, som bru-
stit,

Tigande, men i sitt sinne likväl hon talade det-
ta:

„Visst en sötare väf ej funnits än denna; hur
vackert

Randar ej blått och rödt, och en tråd af det gula
i kanten!

Hade jag ren en klädning deraf att bära i mor-
gon!

Visst; då jag bär en sådan och kommer ur kyrkan
en söndag,

Litet ifrån bondflickorna skild, och stannar på trap-
pan,

Röd af värman och grann, och nättare mycket än
alla,

Sneglar en hvar på mig och afundsjukas i tyst-
het.

Men då den aktade herrn, den rike Befallningsman
kommer,

Spotsk och förnäm, och alla med vördnad vika för
honom,

Måste han stanna och kyssa min hand, så gammal
han än är.“

Så hon tänkte och log och gladdes i hjertat och
uppsteg,

Såg jag den aktade herrn, hur han helsade alla på
 gården,
 Gammal och ung, och hans öga var mildt att skåda
 som solsken.
 Häpnad fyllde min själ, och jag neg, då han nalka-
 des trappan,
 Djupt, att det bräckliga knät knappt maktade resa
 sig åter,
 Så af vördnad jag neg och ärnade digne på stäl-
 let.
 Men nu gick han ej tyst, som förut, och förmäten
 förbi mig,
 Utan han såg helt vänligt, och talade; gamla Su-
 sanna,
 Sade han, nu är det tid att du spänner ditt öga
 och vakar,
 Ty snart kommer jag hit och förpantar det bästa
 i gården.
 Så han sade och log, och en mening låg i hans
 löje.
 Hvad kan detta betyda? Ett ord, fast tala jag ve-
 lat,
 Fann jag ej då. Ett band låg öfver min tunga,
 och tårar
 Trängde i ögonen fram, då jag hörde den mäktige
 herren
 Skämta som andra och ej förakta den ringare me-
 ra.
 Lätt dock gissar jag nu hvad han mente: att allt
 han förnyat,
 Kärra och drägt, betyder helt visst, att han ärnar
 förändra

Lefnad också, och ej mer föråldras allena och
ogift;

Men att han kom nedlåten och helsade alla på
gården,

Dermed sade han: så skall jag komma som känd
i en framtid;

Åter att mildt han log och låfte förpanta det bä-
sta,

Tydde på er, som den ärade vill bortföra som ma-
ka.“

Hjertligt skrattade åter den sjuttonåriga flic-
kan,

När hon betänkte den åldrigas ord, hur förunder-
ligt vore,

Om hon den runda, vördige herrns värderade ma-
ka

Blef, och som fru fick gå allvarlig och sitta i sof-
for.

Men då hon skrattat en stund och fäst sin fläta
med kammen,

Tog hon spegeln i handen och vände sitt lockiga
hufvud,

Full af behag, och såg sig med fröjd och talte
tillika:

„Gamla Susanna, tycker ni! skulle han välja en
sådan,

Ser ni ej lätt hur ung och hur oförståndig jag sy-
nes?

Fy, jag är sjelf snart rädd för mitt öfverdådiga
öga.

Skulle han välja en sådan, då ren i närmaste sock-
nar

Mången han funne äldre än jag, långt klokare flic-
kor,

Sediga, icke som jag förgjorda att skratta bestän-
digt.

Skall han ej minnas ännu, hur jag förr, då han
kom i min barndom,

Rymde försagd och skrek, då man ville förmå mig
att helsa,

Tills han omsider förstod att med guldurnyckeln
och klockan

Snärja mitt öga och locka mig, tokiga fjolla, i fam-
nen.

Dock, hvad tänka vi på, hur skulle han, femtio-
årig,

Söka sig brud, då som ung han älskat att lefva
allena.“

Leende talte hon så och prydde sig, glad i sin
fägring,

Tog guldringar på fingren och tillknöt klädningen
bättre,

Men i detsamma öppnades dörrn, och den vördige
Pastorn

Blickade in och nämnde vid namn sin dotter och
sade:

„Hanna, min dotter, kom, sen du lagat din klädsel
i ordning,

In i min kammare snart, att höra ett ord om din
framtid.“

Sagdt, och han tillslöt dörren och gick. Men
 förvåning hans dotters
 Hjerta betog, och af aningar fylldes det lekande
 sinnet.

Spegeln glömde hon strax och nöjet att tänka på
 kindens

Rosiga hy och sitt mörknade hår, och sin blick och
 sin ungdom;

Allt förglömde hon genast och sprang till den åldri-
 gas sida,

Färdig att söka sig skygd; men hon talade häpen
 och sade:

„Råd mig, gamla Susanna, och säg, hvad måste
 jag göra?

Måste jag stå för den ärade herrn och begäras af
 honom,

Spricker min kind af blod, och mitt hjerta hoppar
 ur barmen;

Så förskräckeligt trodde jag ej det vara att gif-
 tas.“

„Hå, hå!“ svarade leende slugt den gamla Su-
 sanna

„Nu är det annat, mamsell, än att frukta och vara
 förlägen.

Se, snart ändras dock allt. När vigseln varit, be-
 faller

Mannen, och hustrun lyder och räds att ej vara till
 nöjes;

Åter förut är det hon, som har att säga det me-
 sta.

Minns jag dock sjelf, hur jag förr, då han kom, den-
 samma, som sedan
 Blef mig en trogen man, tills döden skilde oss
 åter —
 Hur jag befalle och viste mig spotsk och värd att
 begäras,
 Tills han förde mig hem, då jag åter lydde med
 glädje;
 Derför gå som en drottning, och när ni kommer
 i kammarn
 Akta knappt värdt att kasta en blick på den ärade
 herren,
 Innan han bugat sig djupt och ödmjukt bett om er
 ynnest.
 Men då han talat och sagt, hvad hans hjerta bju-
 der att säga,
 Blickar ni opp med tvekan och syns likgiltig och
 fordrar
 Tid att besinna er först och går högmodig tillba-
 ka.
 Så skall han lemnas qvar, att betänka sin ålder
 och väga
 Mellan fruktan och hopp, och lära sig akta er me-
 ra,
 Lära med spaknad mod, att ni ej är färdig att
 genast
 Springa en gammal i famnen, så rik och mäktig
 han än är.
 Men allt medan den ärade herrn, nedslagen och
 modfälld,
 Väntar och tänker att ni kanhända föraktar hans
 anbud,

Sitter ni här och har alls icke i sinnet ett af-
slag,
Skådar fastmer med glädje emot er kommande
lycka,
Hur i ett hus, der allt som ett himmelrike är ord-
nadt,
Ni som värdinna skall rå och, fast ung, bli lika
i värde
Hållen och lika förnäm, som er ädle bedagade her-
re.“

Så hon sade. Men rädd gick flickan och öpp-
nade dörren,
Kom i den svala farstun och stannade, dragande
andan
Länge och sökande tyst att kufva det klappande
hjärtat.
Men då hon druckit sig mätt af aftonkylan och
kinden
Mildare brann, och barmen sin våg ren saktare
häfde,
Rörde hon nyckeln lätt och i fadrens kammare
trädde.

Rodnande syntes hon der, i sin blyghet ljuf till
förundran;
Lik en strimma af sjön, som, af morgonstrålar be-
gjuten,
Smyger sig in och rodnar emellan skuggiga lun-
dar,

Sågs i sin fågling hon nu emellan de gamla i kam-
marn.

Men af förtjusning greps den rike Befallningsmans
hjerta,

Sinnet af värma mjuknade opp, och kärlekens söt-
ma

Blandades mild som honing i bloden och smekte
hans ådror.

Pipan ställde han strax med belefvenhet unnan och
framsteg,

Prydlig i later och gång, och helsade flickan med
handkyss.

Ordrik var han dock icke, den aktade herrn, till
en början,

Utan han plirade ömt och myste med munnen alle-
nast.

Men i sin länstol talade så den vördige Pa-
storn:

„Hanna, min dotter, mycket du än ej skådat i verl-
den,

Väl du dock vet, att en menniska föds att försvin-
na på jorden,

Likasom röken skockar sig här och stiger ur pi-
pan,

Synlig en stund, och lätt af en fläkt förskingras
en annan.

Men för den vise, mitt barn, är sådant en varning
att akta

Tiden och se till sitt hus och vara beredd, då han
kallas,

Derför har jag också rätt ofta i stojet af da-
gen,

Ofta i nattens lugn på din framtid tänkt, och med
oro

Fruktat att nödgas lemna dig här allena och värn-
lös.

Nu är bekymret förbi, om du fyller min önskan
och räcker

Honom din hand, den aktade herrn, som står vid
din sida.

Väl är lidelsens tid förbi för den ädle, men hel-
san

Dröjer ännu, och kraften är qvar att råda och
handla,

Så syns ingen, som tyngs af ålderdom och af kräm-
por.

Tänker du åter hur rikt och hur öfverflödigt han
äger

Allt i sitt hus, hur aktad han är af alla och
ärad,

Finner du lätt, att ej mången, som han, kan skän-
ka en flicka

Lyckliga dar, och du lär att skatta det goda, han
bjuder.

Pröfva dig då och beslut, om du vill som maka
den ädle

Följa och gläda hans lif och dela hans håfvor tilli-
ka."

Rodnande djupt åhörde den sjuttonåriga flic-
kan

Talet och blickade ned och kunde ej svara af häp-
nad.

Men den förståndige herrn, den rike Befallningsman
gladdes,

Full af förhoppning, och log och gnuggade händren
och sade:

„Hade jag färdigt ren det nyss upptimrade hu-
set,

Kunde jag skryta kanske och säga att ingen i nej-
den

Fört till en sådan boning en ung och blomstrande
maka,

Så stolt höjer det sig, två våningar högt, på sin
kulle.

Men inredningen räcker evinnerligt länge, förgäf-
ves

Har jag arbetare lagt, som myror, och skyndat och
skyndat;

Fönstren komma ej in, och kakelugnarne fe-
la.

Men i det gamla huset är allt uppfejadt och la-
gadt,

Rummen drifna på nytt, allt under mitt öga tape-
ter, —

Knappast äger jag mod att säga hur dyra de blef-
vo, —

Satte i saln, förmaket och äfven i kammarn derin-
om,

Så att man der kan möta också en vinter, då köl-
den

Jagar oss in, och vi älska det treffliga tjället och
brasan.

Kom därför till min fröjd och dela min lycka tilli-
ka;

Kom ren snart, mot hösten, då allt är yppigt i träd-
gåln,

Rosorna blomma ännu och krusbärsbuskarna gul-
na;

Kanske mognar ett äpple också, om sommarn är
vacker.“

Så han talade glad och gnuggade händren och fort-
for:

„Frukta mig ej, fast äldre jag är och tar mig en
bister

Min, då det fordras ibland, som kanhända ni sett
mig vid kyrkan

Lyfta förtörnad min käpp och skrika åt bönderna
stundom;

Annat akta ej dessa, och lyda ej, utan att klap-
pas.

Sådan är jag dock ej mot alla, så farlig på långt
när

Icke, och er, er ville, min själ, jag bära på hän-
dren.

Fira er skulle jag, bygga för er, plantera och la-
ga

Allt, som ni funne det bäst, och penningen skulle
ej sparas.

Ve, att ej sommartiden också köpmänner besö-
ka

Landet och hemta oss kram! Jag säger, en kläd-
ning af siden

Såge ni ren i er hand, om den kunnat vägas med
guld opp.“

Mera talade ej till sitt pris den aktade her-
 ren,
 Utan han teg och gladdes af hopp, frikostigt i tan-
 ken
 Hvälfvande mycket ändå som han ville förära sin
 fästmö,
 Löst och fast; njugg var han ej nu, den gamle, i
 glädjen.

Men på sin dotter blickade mildt den vördige
 Pastorn,
 Rökte och log och talade snart halft bryende det-
 ta:
 „Gå, min dottter, för dig må det skicka sig bäst
 att ej genast
 Svara, som hade du tänkt på en friare redan på
 förhand;
 Men för den aktade herrn går snart en dag och en
 annan,
 Medan han väntar på svar, och du öfverlägger och
 lugnas.“
 Så han sade och log. Men lättare klappade dott-
 rens
 Hjerta, och glad i sin håg begaf hon sig åter ur
 kammarn,
 Svalan den glädtiga lik, som kommen af våda i rum-
 men
 Bäfvat en stund och finner den öppnade dörren och
 flyktar.

Sådan lemnade nu den befriade flickan de bå-
 da
 Gamle, att hvar på sin plats, med en lättrökt pipa
 i munnen,
 Orda om jordens ans och göra till byggnader ut-
 kast;
 Sjelf hon i farstun trädde och gick ur farstun på
 trappan,
 Spanande efter en vän, att yppa sitt hjerta och
 rådslå.
 Just den hon sökte och önskade se, den förtrogna
 Johanna,
 Fostrad som dotter mer än som tjänarinna i hu-
 set,
 Såg hon och bjöd med en vink af den lyftade han-
 den att nalkas.
 Denna förstod det och slöt att pryda den lutande
 stugans
 Trappa med blommor och löf, och kom rödbrusig
 och svettig.

Ingen märkte de båda, och tysta de smögo sig
 unnan,
 Först i salen och dän i den ensliga kammarn derin-
 om;
 Men der talte bekymrad den sjuttonåriga flic-
 kan:
 „Lyssna, Johanna, om någon du hör, om någon i
 salen
 Smugit sig ren, gå tyst och titta i fönstret att in-
 gen

Står bland syrenerna gömd der ute och spetsar sitt
öra!

Vet du en underlig sak, en förunderlig — skratta
blott icke —

Vet du, så barnslig jag är, begärs jag dock ren af
en fästman.“

„Fästman!“ ropte förskräckt den vackra Johanna
och fällde

Händerna ned, „helt visst har den stolte Befallnings-
man friat?

Väl anstod det den åldrige herrn att söka en säm-
re

Flicka än ni, än mera bekväm att dagar och nät-
ter

Värma hans svalnade famn och smittas af ålderns
förvissning.

Akta er, låt hans skatter och guld ej fångsla ert
hjerter,

Akta er, saknad och harm är den femtioåriges hem-
gift.

Hvad, om den gamles teg är större än andras,
hans boning

Högre sitt tak, på våningar höjdt, mot himmelen
sträcker,

Borta är lyckan ändå: för trefnaden gulnar ej
axet,

Kärleken sitter ej mild i den målade salen och glä-
des,

Sorgen sitter der blott, och förtreter i kamrarna
dväljas.

Se, der blomstrar i prakt den äldriga hæggen vid
fönstret,

Rik, att ett träd ej finnes med den jemförligt i
trädgåln;

Såg jag dock nyss, då jag kom, att under de yfvi-
ga bladen

Krälade mask, knappt hade jag mod att bryta en
blomma.

Så i den gamles gård, om ock stor den lyser och
praktfull,

Gömmar sig ledsnaden, skygg för dagen, och kräm-
por och olust

Fästa sig under håfvornas glans och smitta det go-
da,

Derför vänta ännu, tills en yngre med varmare
hjerta

Bjuder er ringare skatter kanske, men gladare da-
gar.“

Henne med undran svarade då den vänliga Han-
na:

„Har du väl mer ditt förstånd, och tänker du på
hvad du talar,

Toka, som tror att man ej kan följa en gammal
med kärlek,

Vårda hans hus och njuta med fröjd det goda han
äger!

Dock, ej gammal en gång du skulle den ärade kal-
la,

Hade du sett hur lätt han emot mig trädde, hur
munnen

Log, då han nalkades, ömt, och ögat strålade vän-
ligt;

Så syns ingen, som tyngs af ålderdom och af kräm-
por.

Tänker du åter hur rikt och hur öfverflödigt han
äger

Allt i sitt hus, hur aktad han är af alla och
ärad,

Finner du snart att ej mången, som han, kan skän-
ka en flicka

Lyckliga dar, och du lär att skatta det goda, han
bjuder.

Ren då jag föreställer mig nu den ädle alle-
na,

Ser hur fattig han är i sin rikedom, utan en vän-
lig

Hand, som det tunga lättar och ger det lätta sin
ljufhet,

Veknar jag nästan och blir allvarlig och ville för-
mindre

Håfvor, än hans, gå glad att hugna den åldriges
dagar.

Sådant är kärlek, toka; och sådant kallas att äl-
ska.

Nämn mig då mer ej unga! En ung, hur kunde
han väcka

Mera än kärlek också, om han kom, som den ål-
drige kommit,

Rik och förnäm, och lockade mig att dela sin lyc-
ka.“

„Håh hå,“ suckade nu den vackra Johanna,
 förgäfves
 Skattas ej guldets högt, då det allt kan jemna i
 världen,
 Göra den åldrige ung, och en ung förlika med ål-
 dern.
 Låt då gerna de ord, jag talte, försvinna med vin-
 den,
 Såsom de kommo med den, och blif för den gamle
 en trogen
 Maka och gör hans glädje, och gläds af hans skat-
 ter tillbaka;
 Akta blott, skåda ej sen, hvad ni än ej skådat, en
 yngling,
 Er jemnlige till år och med er jemnlottad i vil-
 kor,
 Se ej ens i en dröm en sådan, att icke hans
 öga
 Fallor i ert, och en blick, som ej mer förjagas och
 glömmes,
 Blir som en törntagg qvar i ert sakta plågade hjer-
 ta.“
 Så hon sade och teg, i sitt älskande sinne bedröf-
 vad.

Men då gick hon till fönstret, den sjuttonåriga
 flickan,
 Höjde sitt hufvud och såg vidt öfver den strålande
 nejden,
 Såg dess lundar och berg, dess speglade sjöar i
 solens

Mildrade glans, långt, långt blott ställen bekanta
 och ljufva
 Såg, och rördes till tårar af fröjd och talte och sa-
 de:
 „Finnes på jorden en nejd att förliknas med den,
 der man föddes,
 Der man sin barndoms dar har plockat som blom-
 mor af tiden,
 Räknade ej, blott ljufva och snart förvissnade
 åter.
 Ser jag mot träsket, ser jag blott sund och fjärdar,
 som ofta
 Vaggat vår båt, då vi rott, som änder, från holme
 till holme,
 Ser jag mot lunderna, der har jag tusende gånger
 i skuggan
 Sutit med sömnen i famnen och tänkt. — Nu säg
 hvad jag tänkt då!
 Allt är förtroligt och kärt, hvar planta, bekant som
 en syster,
 Skjuter om våren opp, der hon väntas, och flyttan-
 de foglar
 Komma, desamma som förr, tillbaka och bygga och
 sjunga.
 Skulle jag byta detta mot guld och akta en lyc-
 ka
 Högre än lyckan att här få lefva med egna bestän-
 digt!
 Se, nu känner jag kärlekens makt, hur en friare
 älskas:
 Mera jag älskar min fader ändå och blomstren på
 hemmets

Ängar, och skogarna der och den solbestrålade
fjärden.

Derför måste väl nu den ädle begära en an-
nan,

Söka en flicka, som ej qvarlemnar så mycket i hem-
met

Älskadt och ljuft, och bättre förstår värdera hans
håfvor;

Sådana flickor, som jag, som nödgades offra så
mycket,

Menar jag, gifta sig ej med vilja, om icke de tvin-
gas.

Så hon sade och hann ej mera än fatta beslu-
tet,

Hann ej ängslas ännu och besinna sig, huru hon
skulle

Yppa det sen och våga bedröfva den ärade her-
ren;

Ty i detsamma rullade fram på den banade vä-
gen

Skymd i en hvirfvel af damm en kärra, och vänligt
i farten

Lyfte de resande hatten och helsade flickan i fön-
stret.

Denna i blinken kände igen sin väntade bro-
der,

Klappade händren gladt tillsamman och, glömmande
oron,

Skyndade ut att se och möta de komna på går-
den.

Andra Sängen.

*O, andra nejders son,
 Hvi flög du dädan, säg!
 O, fogel långtifrån,
 Hvem styrde hit din väg?*

Ren man helsat hvarann och med återseendets
 glädje
 Vexlat förtroliga ord, och ren hos den gamle i kam-
 marn
 Satt hans älskade son med en vän, ditbjuden för
 sommarn.
 Långt var åter på väg den rike Befallningsman kom-
 men,
 Hvilken, för många bestyr och förargliga rester i
 Socknen,
 Knappt hann bygga med ord en prunkande våning
 och hvälfva
 Taket och sätta fönsterna in, då han nödgades
 resa.

Men på den fremmande ynglingen höll den gam-
 le sitt öga
 Ständigt och hörde ej opp att betrakta den strålan-
 de blickens
 Glans och hans lockiga hår och hans oförmörkade
 panna,

Innan han såg hans kind af förlägenhet rodna och
 ögat
 Sänka sig blygt. Då log den vördige vänligt och
 sade:
 „Akta det icke, min vän, och förlåt att mitt öga
 beständigt
 Hvilar på er; ej plägar jag så bespeja en frem-
 ling,
 Men i ert anlet ser jag en bild, som är dyr för
 mitt hjerta,
 Ser af en ädel man, af den äldste jag ägde bland
 vänner,
 Liksom den varmaste äfven, de oförgätliga dra-
 gen.
 Se, då som gosse jag kom till skolan, kom han
 till skolan,
 Barnslig likasom jag, och vi sattes i bredd med
 hvarandra.
 Knä vid knä der suto vi sen och delte gemen-
 samt
 Läxornas börda och lekarnes fröjd och berömmet
 och agan.
 Men då med sommarns sprickande löf, och med
 drifvan om julen,
 Friheten kom, och vi foro enhvar till det saknade
 hemmet,
 Var det i glädjen en sorg att lemna hvarandra och
 skiljas;
 Åter när skolan kallade oss, och ömma föräl-
 drars
 Armar och syskonens krets vi lemnat med tårade
 ögon,

Var det i sorgen en glädje att vänta hvarandra och
mötas.

Så i de lyckliga år, när lynne förenas med lyn-
ne

Lätt som en telning viras omkring en annan och
växer,

Växte vi opp tillsamman, och en var viljan i bå-
da.

En var viljan ännu, då vi vetenskapernas för-
gård

Bytte mot helgedomen engång, och sökte af lju-
sets

Heliga skatter en lott att äga och sprida i verl-
den.

Täflande följdes vi åt, och detsamma, som glädde
den ena,

Gladde den andra också att veta och känna och lä-
ra.

Men då med lagerns krans på vår panna vi stodo
omsider,

Lika i mognad ännu, och från ynglingens slutande
bana

Sågo mot kommande år och mot värf, som väntade
mannen,

Ägde ej jag ett minne, som han ej ägde tilli-
ka,

Ägde ej han ett hopp, som för mig ej varit detsam-
ma. —

O, då vi skildes sen — som han sjunger den älsk-
lige skalden —

For han för evigt dit, jag hit. Bekymren i lif-
vet

Kommo med pligter och år, och fäste på kärleken
bojor.

Långt på en enslig ö, der vår kust nedskjuter i
söder,

Lefde den ädle och dog, som lärare älskad och
vördad;

Jag vid en bortglömd vik af en insjö fjerran i nor-
den

Grånat, och länder skiljt och tider förvandlat oss
båda.

Icke dessmindre ännu, då jag ser hans blick i ert
öga,

Ser hans färg på er kind, hans bild och hans själ
i ert anlet,

Glömmer jag år, som förgått, och skiften, som varit
emellan,

Glömmer jag ålderdomen, som nu mig tynger, och
lifvets

Sorger och döden, som lagt sin hand på den sak-
nade redan;

Allt jag glömmer och tycker mig än till hans sida
förflyttad,

Ung och med spelande håg och med svällande hjer-
ta som fordom.“

Så han sade och såg på den fremmande ynglingen
ständigt.

Denne med undran tvekade så i sitt sinne och tänk-
te:

„Männe den åldrige nyss ej hörde mitt namn, då
det nämndes,

Döf i sin glädje för mig, som fremmande, eller
kanhända

Var det en annan vän, som han skattade mer än
min fader.“

Så han tänkte och vände sitt ord till den gamle
och sade:

„Hade jag nyss fått stå vid ert knä, högvärdige
Pastor,

Smekt af er vänliga hand och lutande lätt på er
skuldra,

Hade jag trott mig höra min far, den saknade, ta-
la.

Sådan satt han också och talte om flyktade da-
gar,

Talte med tårar ännu om en vän, som delat hans
barndoms,

Delat hans ungdoms glädje och sorg, omistlig i bå-
da.

Än, då med brutna krafter han låg, och min mor
vid hans dödsbädd

Gret, och jag fattat hans hand, den äldste i sysko-
nens skara,

Talte med svikande stämma han så: en finns för
mitt hjerta

Dyr, som din moder och du och de små, jag lem-
nar omkring er.

Kommer du engång, barn, som en fogelunge ur
nästet,

Ensam och värlös ut i den ogästvänliga verl-
den,

Länka din bana hän till den ädle och bringa min
helsning.

Varmare skall i hans tjäll du än annorstädes emot-
tas,

Höra ett välkomstord, som menas och säges ej endast,
 Finna ett öga, som gläds att betrakta dig, gläds
 att ditt anlet
 Visar ett drag ej sedt och ej glömdt sen gladare
 tider.
 Så han sade och nämnde ert namn, högvärdige
 Pastor!“

Knappast hade till slut den fremmande ynglingen talat,
 När med en strålande tår i sitt öga den gamle från
 stolen
 Reste sig opp: „O, son af den älskade,“ sade han
 stilla,
 „Bild af en bild, som ständigt jag bar i mitt saknande hjerta,
 Kom, att i dig jag må famna ännu den ädle, som
 bortgått.
 Ej som en fremling här hos fremmande, ej som en
 gästvän,
 Bjuden för sommaren blott, må du lefva och röras
 ibland oss;
 Kär som en skänk af himlen, en son är du kommen, och tacksam
 Tar jag dig nu och i dig min ålders glädje emotser.“

Så han sade; och opp gick dörren, och glad
 i sin omsorg

Trädde hans dotter in, med en glänsande bricka
på armen.

Koppar bar hon och fat och en kanna. Det ångan-
de theet

Spridde sin doft, då hon skred med sin lindriga
börda till bordet,

Der i sin faders famn hon ännu såg fremlingen
sluten.

Varsam, full af förundran och rädd att störa
den gamle,

Började flickan ställa en kopp vid den andra i ord-
ning;

Men till sin dotter talade då den vördige Pa-
storn:

„Lemna bestyret, mitt barn, för en stund och kom
att en systers

Kyss åt den yngling ge, som så fremmande varit
dig hittills.

Se, för en framtid är han din bror, en son af din
faders

Ädlaste vän, och för honom är du en älskande sy-
ster.“

Sagdt; och en ljuf, lätt flammande sky, halfmu-
len af oro,

Spreds vid den åldriges ord på den sjuttonårigas
anlet.

Tvekande stod hon, dröjde och teg, men mildt i sin
bäfvän

Föll, med en stjernas skyggande blick, på den frem-
mande ögat.

Denne ur fadrens famn sig skiljde och nalkades
flickan,

Fattade sakta dess hand och rörde dess glödande
läppar,

Lätt som en sommarvind, med en kyss, ej mött och
ej undflydd.

Icke ett ord blef taladt. Med ömt, halft tve-
kande saktmod

Drog hon sin hand ur ynglingens hand, den blom-
strande flickan,

Ordnade kopparna snart och den doftande drycken
omkringbar.

Men då sitt lätta bestyr som värdinna hon slutat
och uppfyllt,

Tog hon sin bricka på armen igen och lemnade
rummet.

Ingen i farstun hon fann, och i hushållskamma-
ren ingen,

Ensam kom hon och satte sig tyst på sitt bräde
vid väfven,

Lutande armen på den, och mot armen sin lockiga
panna.

Känslor ej kända förut, som vaknade andar, i hjer-
tat

Närde hon stilla och log och tårades, sjelf som en
gåta,

Sjelf som en gycklande dröm för sin ljuft förvirrade
tanke.

Hvarför, tänkte hon, dröjer jag här, som jag vore
förtrollad,

Har jag ej mycket ännu att bestyra! Syrener och
häggar

Bjuda mig blommor och löf, och likväl oprydd för
de komna

Står vindskammarn ännu. Visst måste den frem-
mande tjusas

Af mossväggarne der, med mörknade taflor behäng-
da;

Ser han då ut som vore han van att mötas af så-
dant,

Kunde jag komma mig opp och företaga mig nå-
got,

Skulle jag lättare bli, och den oförklarliga o-
ron

Lemna min själ. Hvad tåras jag för, hvad suckar
jag öfver? —

Dock om jag dröjer en stund vid allvarsammare
tankar,

Är det förmycket kanske, och har jag ej nog att
besinna?

Sommarn kommer och flyr, snart nalkas oss hösten,
och ensam

Sitter vid väfven jag då och kastar min spole och
ryser,

När stormilarne slå med stelnade skurar mot ru-
tan.

Tom är gården och tyst. Min bror är borta, och
borta

Äfven den andra, min far vid en bok i sin kamma-
re slumrat;

Allt är ödsligt och hemskt; som i grafvar går man
i rummen.

Nångång hör jag kanske, då det qvällas, en bjell-
ra vid trappan,

Skyndar med ljusen, väntar och ser, och Befallnings-
man kommer

Mülen, och pratar en stund och berömmar sin bo-
ning och reser.

Är då så ljuft allt detta, och borde jag annat än
gråta,

Borde jag annat än gråta också för sommarn! En
okänd

Väntas och visar sig knappt, förrn redan han är
som en broder,

Kysser mig, fattar min hand och ser med sitt strå-
lande öga

Djupt i mitt hjerta, som finge jag ej förborga det
minsta.

Hvad blir sådant till slut om det räcker en månad
och mera.

Så hon tänkte, i ord ej mycket, det mesta, en
blomdoft

Liknande, flög med suckarna bort och kunde ej
fångas.

Men med en korg på sin arm till bräddarna
fylld med konvaljer,

Friska och plockade nyss vid den sorlande bäcken
i hagen,

Kom i detsamma ur stugan igen den vackra Johanna.

Farstun ville hon än långt grannare pryda med löfverk,

Sätta buketter i glas för rummen, och kammarn på vinden

Fylla med blomsterångor, att ljuft för de komna den första

Natten skulle förgå, och drömmarna gladare nalkas.

Först dock på hushållskammarn en blick af vana hon fäste,

Öppnade dörren och tittade in, och sin unga värdinna

Såg, då med kinderna flammande än och ögat i tårar

Opp från väfven hon steg och försökte att härma ett löje.

Genast glömde sitt värf den tjenande tärnan och ställde

Korgen med blommorna ned bland svalkande fläktar i skuggan;

Sjelf med förundran nalkades hon den skyggande flickan.

„Hvarför, sade hon, ser jag en tår i ert mulnade öga,

Hvilka bekymmer plåga er nu, när glädjen hos alla

Vaknar, och ingen finns, som ej skämtar och sjunger och fröjdas?“

Så hon sade och såg på den sjuttonåriga flic-
kan,
Leende gladt, som om ren hon visste det väntade
svaret.

Denna dock älskade nu alls icke att frågas och
röjas,
Utan hon vände sig bort förtretad och talte och
sade:
„Ständigt låtsar du se långt mera än andra, Johan-
na,
Tycker dig öppna och sluta igen mitt fattiga hjer-
ta,
Liksom din sockergryns- eller synålsdosa det vo-
re;
Akta att ej omsider en udd dig pickar i fing-
ret!
Hvilka bekymmer plåga mig? måste det vara be-
kymmer,
Kan då ej annat plåga än de? Försök att en tim-
me
Sitta, som jag, härinne i qualmen af häggarnas dof-
ter,
Se, om ditt hufvud ej tynges till slut, och ögonen
rodna!“
Sade och svängde sig spotsk mot fönstret, att andas
i frihet
Aftonens luft och skingra sin lätta förtrytelse
åter.

Men till dess sida trädde likväl den vackra
 Johanna,
 Tigande, icke med ord hon ville försöka en ur-
 säkt,
 Ville blott vänta en gladare blick, att gladare se-
 dan
 Lemna sin unga värdinna och gå till de glömda be-
 styren.

Länge förmådde ej heller den sjuttonåriga flic-
 kan
 Blicka på nejderna blott kallsinnigt och visa sig
 mulen,
 Utan hon ångrade snart i sitt sinne det hårda, hon
 talat.
 Harmen i ömhet löste sig opp, en tår, som i
 ögat
 Fyllde sig långsamt, doldes ej mer, och sakta mot
 tärnans
 Skuldra hon lutade ned sitt lockiga hufvud och tal-
 te:
 „Visst långt mindre än sjelf du förmodar det, goda
 Johanna,
 Känner du mig och förstår, hvad mitt innersta tän-
 ker och drömmar.
 Nyss då den gamle begärde min hand, och mitt
 hjerta af ömhet
 Fylldes, och gerna hans ensliga lif jag förljufvat
 och tröstat,
 Mente du, stolt i din tro, att man ej kan älska en
 gammal.

Nu, då en gäst har kommit från vidt aflägsnade
länder,

Okänd, mer än en sky, hit drifven af vindarne,
okänd,

Talar du strax om bekymmer och tror att jag tåras
af kärlek.

Se, jag vill säga dig allt och ej dölja mig, spana
blott icke

Sjelf i mitt innersta du, att jag ej blir sluten af
skygghet.

Märkte du nyss, då han kom, den fremmande, var
han förlägen,

Syntes han mulen och tvär, som man blir då man
växer vid boken?

Nej, med sin spensliga rock kring lifvet och hatten
i handen

Sprang han från källan och lyste af fröjd, då han
gjorde sin helsning.

Sen — och jag finner det sjelf, hur tokig jag blir,
då han nalkas —

Ser han så innerligt vänligt och käckt och förtro-
ligt uppå mig,

Liksom vore vi ren sen länge bekanta och sys-
kon.

Undra då ej att jag gråter, och gråter jag, goda
Johanna,

Är det af kärlek ej, men af hat, åtminstone vre-
de,

Att så hjertlig han är, långt mer än det passade
honom,

När han ändå är så ringa och ung, en fattig Stu-
dent blott.“

Sade och bäfvade skygg, och tryckte sig närmare
tärnans
Vänliga famn och gömde i den af blygsel sitt an-
let.

Oron hann dock ej mer än minskas, och kinder-
na knappast
Svalnat ännu, då hon hörde sin bror inträda i kam-
marn.

Sjungande kom han och glad, som han plägade förr,
då han läxan
Sluppit och ilade ut mot skogarne, fri som en vind-
fläkt.

Så han kom, men han kallade strax sin syster och sade:

„Hanna, den fremmande väntar oss ren, tag hatten
och skynda,

Innan till qvällsvard dukas ännu, och den gamla
Susanna

Löper kring backar och berg, som hon brukar, och
ropar och söker,

Hinna vi föra vår gäst kring nejden och spana, om
folket

Samlat till lekar ren och beredt lusteldar för nat-
ten."

Sade och hann blott kasta en blick kring rummet
och höra

Ljudet af klockan, som slog i detsamma, och gläddas att träffa

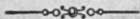
Allt som förut, så förtroligt och kärt, i det älska-
de hemmet,

Hann ej märka, hur brydd den vänliga systemen hans
anblick

Flydde och sprang att dölja sin blick i den skym-
mande hatten.

Men då hon klädt sig, tog hon sin bror vid armen
och båda

Skyndade ut, och mötte den fremmande redan på
trappan.

Tredje Sängen.

*Till hjertat, som var kallt,
Säg hur du lågor bar?
Hur kunde du bli allt
För den, du intet var?*

Solen sänkte sig ned och skymdes af bergen i
vester;
Mild som en brud var aftonen dock. Guldskyar i
luften
Summo och strålade ljus mot jorden, och ljummade
vindar
Kommo från ängarne än och lekte med ångor af
blomstren.

Lätta, med sväfvande steg, som hade af vingar
de lyftats,
Styrde de unga sin färd mot den speglande stranden
af träsket.
Men för den fremmande viste hans vän det älskade
hemmets
Ljufva behag och hörde ej opp att minnas och ta-
la:
„Ser du den rodnande sjön,“ så sade han, „ser du
hur olik
Hafvet, som suckande slår mot din hembygds klip-
piga stränder!

Här är grönska och färger och lif. Otaliga hol-
 mar
 Skjuta ur vågorna opp, och svajande vinka från al-
 la
 Lummiga trän, som bjuda den tröttade roddaren
 skugga.
 Nalkas du udden, som nu tycks träffa det mötande
 landet,
 Öppnas en vidare rymd af vatten, och trefliga by-
 ar
 Skymta på stränderna fram, och kyrkan lyser i fjer-
 ran.
 Åter på andra sidan, hvad fält af odlade te-
 gar,
 Bördiga, höljda af brodd, omgifna af skogiga höj-
 der?
 Innan vi resa, skjuta de ax, och mogna och gul-
 na
 Skönare blott, mest sköna likväl, då vi sakna dem
 sedan:
 Här, der skymningen nu oss möter i skuggan af
 barrträn,
 Här är siskornas lund, hit komma de första om vå-
 ren,
 Smekas på granarnas skott, eller yfvas och sjunga
 i toppen,
 Liksom vore för dem blott solen och morgonen
 skapad.
 Men då nalkas jag sakta och får mitt giller på häl-
 len,
 Skyndar, och hukar mig ned vid snöret. Och fo-
 geln i buren

Börjar att flaxa och slå, och beveka och tjusa och
locka.

Snart är kärleken väckt, den modige sångaren lyss-
nar

Spakare ren och spritter ibland och qvittrar i gen-
svar;

Innan han anar det sjelf, är han nere på buren,
och nätet

Faller omkring, och sången är slut, och friheten
borta.

„August,“ sade med bannande röst den vänliga
system,

„O, att du än är grym, som förut, och fågnas af
sådant!

Är det ett nöje kanske, att hålla en fånge i bu-
ren

Året igenom och se, hur hon sitter allena och leds-
nas?

Sen, då hon länge saknat en ton, som ljuder som
hennes,

Förs hon till skogen och hör en like och svarar af
menlös

Glädje, och narras att locka en vän, som hon äl-
skar, i bojan.“

Henne i ögat såg den fremmaude vänligt och
sade:

„Tänk dock att sådan är kärlekens sed; så gillrar
den snaror,

Stundom ett nät, och stundom en famn. Ack, ger-
na i båda
Lär man dock skynda, om blott af ett älskande
hjerta man lockas.“

Så han sade. Hans vän åhörde de vaxlade or-
den
Föga, ty nejden fäste hans blick, och ställen, be-
sökta
Tusende gånger förut, uppfyllde hans tanke med
minnen.
Leende talade då den fremmande ynglingen
åter:
„Grymma vi kallas, vore vi så! men grymmare
mycket
Är hvar flicka, så mild och så fredlig hon tycker
sig vara.
Se bland många blott en! Vid mitt hem, helt nära
till gården,
Växte af åldriga björkar en lund, värderad och
hägnad.
Nu då med höstens kallare dar de gulnade löf-
ven
Började falla, och blott fröhängen på qvistarna höl-
los,
Samlades orrar ibland, helt tama, och åto i trä-
den.
Men då med bössan jag smög mot planket och är-
nade skjuta,
Smög min syster, hur ledsen jag än knöt handen
och hytte,

Ständigt i spåren och bad: låt vara dem, rubba
dem icke,

Skona de arma foglarne, broder, skona för min
skull!

Så hon bad, och då snart hon märkte att böner ej
hulpo,

Röpte hon, klappade händerna hop och skrämde
dem ständigt.

Märk dock, hur ömsinnt var hon ändå? En dag,
då jag hemkom,

Mötte jag strax en bekant på vår trappa och hel-
sade vänligt.

Denne dock helsade ej, men tryckte blott hatten i
pannan

Djupare ned, och dolde en tår och skyndade dä-
dan.

Väl förstod jag hans sorg; och jag brydde min sy-
ster i tysthet:

Syster, din fästman mötte mig nyss i förtviflan och
bortgick;

Hvarför krossade du den arme? Men hör hvad hon
svarte:

Är jag för gammal kanske att välja, och måste jag
tacksamt

Taga den första, om än jag ej älskade honom det
minsta?

Leende talte hon detta, den milda, som skonade
foglar.

Nu, säg sjelf hvad grymmare är: att skjuta en fo-
gel,

Eller att skjuta en pil i ett hjerta, och lemna det
hjelplöst?"

Så han sade. Men än på det lutande torpet
 vid stranden
 Höll sitt öga hans vän och mindes den åldrige fi-
 skarn,
 Hvilken från barndomsåren han der sett vistas och
 lefva.
 Honom han mindes och frågade nu sin syster och
 sade:
 „Lefver han än, den gamle, och ser man hans julle
 på träsket
 Likasom förr, när morgonen gryr, eller aftonen nal-
 kas?
 Ofta på stränderna här jag följt hans vägar med
 ögat,
 Mött, då han landat, hans båt och betraktat hans
 fänge, och bortglömt
 Lekar och bok vid hans tal om vindarna, fjärden
 och metet.“

Honom svarade rörd den vänliga systemen och
 sade:
 „Bort han flyttat för alltid, och tom, sen dagar och
 veckor,
 Står hans koja vid sjön och gläder ej ägaren me-
 ra.
 Kunde jag dock med ett ord, eller några, beskrifva
 hans bortgång!
 Ofta, som hade han känt en gäckande aning, i
 vintras
 Kom han och satt i vår stuga, och rökte sin pipa
 vid ugnen,

Talande mycket om fisket i fjol och den stundande
våren.

Hittills, mente han glad, och tryckte sin tumme i
pipan,

Hade han hållit sig mest till sitt metspö sommarn
igenom;

Nu dock ville han binda sig nät, anskaffa från sta-
den

Refvar och krokar och sen begynna att fiska på
allvar.

Sådant hörde jag ofta den åldrige säga i stu-
gan.

Våren kom, snön sjönk; skogsbäckarne började sor-
la,

Isen på träsket bytte sin färg, och i glittrande
strimmor

Öppnade sunden sig ren, och vattenfoglarna hör-
des.

Genast såg man den gamle också. Allt längre och
längre

Kunde han styra sin färd, hvar gång han syntes
ånyo,

Tills att af hinder ej mer han stängdes, och lätt i
sin julle

Rodde, som förr, kring uddar och skär, som grön-
skade åter.

Då — en afton det var, och jag gick allena på
stranden,

Lockad af blommornas lukt, och björkarnas, längre
än vanligt —

Fann jag mig, innan jag visste deraf, helt nära
hans koja.

Men då jag såg hans båt vid landningsstället, och
näten

Hängda på pinnarna än, och slöt att han vistades
hemma,

Ville ett vänligt ord jag säga den gamle till hels-
ning,

Innan jag vandrade bort. — Så trädde jag in i
hans stuga.

Ensam syntes han der, på sin halmbädd hvilande
stilla;

Mattare var hans öga än förr, och hvitare kin-
den,

Döden, tyckte jag, låg ren kall i hans bleknade
anlet.

Sakta från bädden ändå, när jag nalkades, lyfte
han hufvut,

Helsade sorgligt, och satte sig opp och begärde en
droppe

Vatten, att släcka sin törst. Och jag sprang med
en stäfva till källan,

Hemtade vatten och gaf den döende gubben att
dricka.

Men då han druckit och tyst från hans läpp jag
kärilet borttog,

Tog han min hand i sin darrande hand och talade
detta:

Lemna också, då ni går, dörrn öppen, att aftonens
svalka

Känna jag får, och se i min dödsstund grönskan
och vågen.

Bortgå kunde jag ej och lemna den åldrige hjälp-
lös

Qvar i sin nöd, så litet jag än förmådde att hjäl-
pa,

Utan jag öppnade dörrn och ställde mig sen vid
hans sida.

Luften strömmade in, gladt hördes den jagande
måsen

Ropa vid stranden, och blank låg viken, i skimran-
de ringar

Bruten allenast af fiskarnes slag, som lekte vid grun-
den.

Var det ett leende då, som jag såg i hans slock-
nande anlet,

Var det en stråle af fröjd, eller syntes det vara
det endast,

Efter i nästa minut hans blick ren brustit, hans
hufvud

Sjunkit mot skuldran, och lifvet med sorger och
glädje försvunnit?

Hyddan lemnade jag med bäfvande hjerta, och till-
slöt

Dörren och vågade ej, förrn redan jag nalkades
hemmet,

Stanna och bedja en bön om frid för hans frälsade
ande.

Skrämmande står dock ej mer för min blick den
döende gubben,

Nej, långt mer som det minne jag får, sen jag län-
ge betraktat

Fjärden en sommarqväll, mot natten, då vindarne
tyna,

Solen släcker sitt ljus, och vågorna, trötta att sval-
la,

Sänka sig mer och mer, och bli som en spegel om-
sider.“

Så omtalte hon nu hur den åldrige fiskaren bort-
gick.

Men ren hade de nått lusteldarnes kulle, af ål-
der
Älskad i nejden och sökt, som ett samlingsställe,
vid sommarns
Skönaste fest; dit skyndade glad den stojande gos-
sen,
Dit gick ynglingen stolt, och med kärlek gömd i
sitt hjerta
Flickan, och dit från sitt ensliga tjäll, långt borta
i dalen,
Blickade gubben och såg hur lågorna tändes i nat-
ten,
Glada som minnen dervid i hans eget nattliga sin-
ne.
Tom var kullen ännu, blott högt på den sandiga
kammen
Höjde sig furar mot skyn, halfbrända, med glesna-
de kronor;
Icke dess mindre skyndade dit de unga på bran-
tens
Bugtiga stigar, och snart uppnådde de toppen af
åsen.

Rikare røjde sig der den skiftande nejden: En
ändlös

Tafla af skogar och vatten och fält utbreddes för
ögat,

Klädda i skimmer ännu af aftonens mattade pur-
pur.

Skaror af vandrare skymtade fram. Bland lunder-
nas stammar

Glimmade stundom en duk och försvann med den
skyndande tärnan;

Medan en annan fyllde dess rum med vexplade fär-
ger.

Tyst var vinden, en fläkt ej rörde sig. Hjordarnes
klockor,

Kärlekens smältande sång, från ensliga stigar besva-
rad,

Hördes ur dalarna blott, och ibland till de döende
ljuden

Fogade ljuft vallhjonet en ton, mångdubblad af
echo.

Men till sin vän han talte, den fremmande, full
af förundran:

„August, mera bekant, långt mer än du varit mig
nånsin,

Är du mig nu, och jag fattar och känner ditt inner-
sta väsen.

Här visst ser jag den bok, på hvars strålande sidor
du läsit

Allt, hvad du talade förr, då vi suto i skymningen
ofta

Jag och min syster och du, och fördrefvo med anin-
gar qvällen.

Lyckan af människans lott, och kärleken, friden och
glädjen

Lärde du här, här väcktes din dröm om förklarade
andar.

Vänliga, skapta för oss, att bilda oss himlar på
jorden.

Lyssna, i sångernas ljud, i den domnande sucken
af echo,

Foglarnes röster ur skyn och ur lunderna, hör du
ej englar,

Leende englar i allt, från din barndomsålder bekan-
ta?

O, hur ser jag ej nu dem klara! På aftonens guld-
moln

Segla de kring, framtindra ibland i en stråle af so-
len,

Blicka ur blommorna, glittra på sjön och andas i
luften;

Var det ej dem, som du mente, och dem, som du
lärde oss älska?"

Så han sade. En tår sågs fylla sig sakta i flic-
kans

Öga, och rullade ned, som en daggklar perla, på
kinden,

Men med en halfdold suck hon frågade: „talar han
sådant,

Talar för andra han sådant, för mig upptäcker han
intet!

Sluten går han och tyst här hemma, och säger
han något,

Är det om bössan blott, eller fogelfänget han talar,
 lar,

Mest dock svärmar han kring, som en storm, i skogarna ensam.

Kanske tänkte han förr på min barnslighet, tyckte
 en sådan

Endast för lekar skapad och skratt; men skrattar
 jag ofta,

Gråter jag ofta också, åtminstone saknar jag någon,
 gon,

Någon att sluta mig till i en allvarsammare timme.

Ofta i lunderna här jag vandrat allena, och ofta

Sett detsamma som nu, men hur annorlunda förklarat!

Skön var världen och rik, dock tyckte jag, låg det
 en saknad

Öfver naturen i allt, och den skrämde mig genom
 sin stumhet.

Nu, då ni talar, är det mig så, som skulle den tala,

Säga mig: flicka, så klar och så herrlig var jag ju
 ständigt,

Se, och du tordes ej tro det ändå, fast du drömde
 det stundom.

O, att er syster kom! om hon kom och en endaste
 sommar

Dröjde hos oss, hur vore det ljuft att kunna med
 henne

Vexla en tanke ibland, då det anande hjertat är
 rikast!

Låt mig höra ett ord, hvad heter hon? Namnet alla
na

Vore mig redan så kärt; sen söker jag tänka mig
hennes.

Säg dock, liknar hon er? med ett syskontycke kan-
hända?“

„Fråga ej,“ svarade gladt den fremmande, „in-
gen i världen

Liknar hon, knappast sig sjelf. Den af smek bort-
skämda Maria

Hette hon hemma förut, men för smek nu säger
man smicker.

Hyllad af egna och fremmande, snart enväldig och
nyckfull

Växte hon opp, men kär för oss alla förblef hon
beständigt.

Ville hon något och tog, då hon bad, den vänliga
minen

Kunde man lätt ej neka, och, kunde man, ville
man icke;

Fordrade åter hon spotsk, hvad hon önskade, lyd-
de man nästan,

Lydde, om än förtretad ibland, och visste ej hvar-
för.

Sådan kom hon en höst till staden, och klubber
och kaffen

Började nu. På en qväll var ren landtflickan en
moddam.

Syntes hon, såg hon ständigt en svärm halfjärlar
omkring sig,

Tog hon i dansen ett steg, lorgnerades, hviskades,
mystes;

Allt var lyckadt och lätt, och hon såg det och lycka-
des dubbelt.

Då först blef hon i hast odräglig. Den skönaste
dansarn,

Eller en ung löjtnant, med sin glimmande krage,
på dessa

Kunde en solskensblick hon kasta ibland, då de
kommo;

Kom en annan, som ej, kantänka, behagade hen-
ne,

Fick han ej tala ett ord, hur han än försökte sitt
bästa,

Innan den finaste skymt af en rynka han såg på
prinsessans

Näsa, och modfälld nödgades gå att harnas i tyst-
het.

Då kom äfven er bror, en vild björnunge från nor-
den,

Teg en dag, och svarte ett ja och ett nej på den
andra;

Inom en vecka satt han hos oss, ej fremmande me-
ra,

Satt och talte om er, om sin barndomsålder och
hemmets

Saknade bygder, om allt, som för hjertat att minnas
är ljufvast.

Stundom lyste en vår ur berättelsen, stundom en
höstkväll

Såg man i den, med glesnade löf, tungt sväfvande
dimmor,

Bleknade stjernor i skyn och en blodröd måne på
kullen.

Allt var sådant det syns i sin verklighet, klarare
endast,

Mera af under rikt och af drömmar, vakande dröm-
mar.

Hur han talte, begynte till slut den spotska Ma-
ria

Lyssna också, och man såg, att hon häpnade först
af förundran,

Liksom hade hon sett i en verld, helt annan än
denna.

Dock, än log hon förnämt och försökte att kasta
med nacken

Lätt som förut, en qväll och en annan, då länge
hon sutit

Drömmande qvar i vår krets. Förgäfves! följande
afton

Kom hon tillbaka och satt tankfullare, längre alle-
nast.

Ändtligt var det förbi med kapiserna. Tjustes hon
nångång,

Dolde hon tjusningen ej, och det öfvermodiga
ögat

Svällde af tårar ibland, då godnatt hon sade och
bortgick.

Hvilken förändring åter i hast, som genom ett troll-
slag!

Hemma förtrolig hon blef, på en dans saktmodig
och enkel

Trädde hon in, besvarande mildt hvar mötande hels-
ning.

Ingen såg sig försmådd, och ingen märkte sig gyn-
nad.

Lika mot alla hon var, och äfven den ringastes
hyllning

Fick i en vänlig blick sin belöning och ångrades
icke.

Gladare nalkades snart hvar menniska henne, och
mindre

Slösades smicker och ord, och hon älskades mer,
än berömdes.

Sådan var hon, försök att föreställa er hen-
ne,

Full af vexlingar blott, nyss en, nu åter en an-
nan!

Kanske blir hon dock nu, som hon är, sen“ - - -
Leende afbröt

Vännen hans ord: „kom“ sade han, „följen mig;
källan vid stranden

Måste jag helsa uppå och dricka ur åter, som for-
dom.“

Sagdt; och han vandrade ned från kullen och visa-
de vägen.

Snart till källan man kom. Af himlens skimmer be-
strålad,

Outtömlig och klar der låg den i bädden af stor-
mar,

Lik ett menniskoöga, hvars frid, ej rubbad af stor-
mar,

Dallrar af ljus blott än, och af lifvets åder i dju-
pet.

Tysta vid brädden af den nedsatte sig alla och
 drucko,
 Hvilande der och betraktande sommaraftonens slock-
 ning.
 Ord ej funno de mer och sökte dem icke; i tan-
 kar
 Närmade hjerta sig blott till hjerta och fylldes af
 sällhet;
 Men på den fremmandes bild föll flickans öga i käl-
 lan.
 Osedd tyckte hon nu sig kunna betrakta hans dy-
 ra,
 Älskade drag, och hon såg och dröjde, och frukta-
 de icke;
 Innan hon visste det log dock hans blick mot hen-
 nes och möttes.
 Blygsel flickan betog, och det nyss lätt klappande
 hjertat
 Drog sig tillsamman förskräckt, och hon kände hur
 kinderna redan
 Tändes af glöd, och hon såg med bäfvan sitt rod-
 nande anlet
 Blottadt i källan för ynglingens blick. — Då seg-
 lade vänligt,
 Färgadt i purpur, ett moln utöfver den speglande
 böljan,
 Ljus förmäldes med ljus, och rodnad smälte i rod-
 nad;
 Se, och man skiljde ej mer, om flickans kinder, om
 molnet
 Glödde, och flyktig en skymt af en tacksam glädje
 allenast

Röjdes som egen ännu i den sjuttonårigas an-
let.

Upp från blommorna steg i detsamma den älska-
de brodren,
Nämnde sin syster vid namn och talte med leende
allvar:

„Hanna, i nästa minut kanhända jag sade det
icke,

Nu dock säger jag allt, och du hör det och delar
min sällhet:

Min är redan Maria, ej mer den spotska Ma-
ria,

Nej, den sköna, den goda, den hjertliga, tusende
gångor

Skönare än han beskref, och mildare, ljufvare, bätt-
re.

Upp, låt stunden ej fly, räck utan sorger åt hen-
nes

Broder din hand, så önskar hon, syster mot syster
i byte,

Så han önskar, som önskat det ren långt innan han
såg dig!“

Sade, och hann knappt sluta sitt tal. Vid stran-
den i gräset

Ropte en and, och han smög, med en fattad kisel
i handen,

Sakta bland löfven och stod omsider vid brädden af
vattnet.

Men då han lyfte sin arm, med ett rop uppjagande
 fogeln,
 Flydde en guldgul tropp ofjädrade ungar mot vas-
 sen,
 Skingrade, pipande gällt, i sin nöd värnlösa på vå-
 gen.
 Skonande fällde han stenen och såg, hur den bäf-
 vande modren
 Sann vid hans fötter ännu och trotsade döden af
 kärlek,
 Tills långt ute på sjön den irrande svärmen en fri-
 stad
 Hunnit, och tryggad igen hon lyfte sin vinge och
 flydde.
 Sådant såg han och kom för en stund med vilja till
 stranden,
 Lockad af fogeln och rädd att störa de båda vid
 källan.
 Snart dock vände han om och spanade redan på
 afstånd,
 Spanade, gladdes och hann de älskade vännerna
 åter.

Famnad af ynglingens arm stod skön i den blek-
 nade qvällen
 Flickan, och lutade tyst på hans skuldra sitt locki-
 ga hufvud;
 Men då hon märkte sin bror, och han nalkades,
 räckte hon honom
 Leende handen och strök en tår ur sitt lyckliga
 öga.

Så förklarades allt för den komne, och lätt i sin glädje

Tryckte han systemns hand och sin väns, men han talade skämtsamt:

„Nu, hvad säger vår far, då vi så förlofva oss alla,

Hastigt, utan att nämna ett ord åt honom på förhand?

Akta dig, Hanna, i hast kanhända förlofningen upphäfs.“

Skämtande talte han så; men med oro hörde dock flickan

Orden, och tänkte hur lätt sitt förrädiska hjerta hon åtlydt,

Så att sin egen älskade far hon förgätit alldeles,

Glömt hans önskan och sin att lefva beständigt i hemmet,

Glömt allt annat och tänkt på den fremmande ynglingen endast.

Hemåt ville hon skynda och kunde ej lugnas ånyo,

Innan hon yppat allt för sin fader och lättat sitt hjerta.

Så, af de älskade följd, hon vände tillbaka bekymrad.

Knappt af vägen en hälft man hunnit, då redan i nejden

Hördes en kallande röst, och man märkte den gamla
Susanna.

Spanande kom hon och syntes ej litet förtretad och
viktig,

När med sin förklädsfäll i handen hon skyndade
framåt,

Färdig i ifvern att torka beständigt sin svettiga pan-
na.

Men då de sökte hon funnit och såg dem närma sig
redan,

Steg hon på sidan af vägen och väntade. Vänligt
till henne

Talte ett blidkande ord, vid förbigåendet, flic-
kan:

„Hvarför kommer ni hit och tröttar er, gamla Su-
sanna,

Släpar om dagen och hvilar ej ens när aftonen nal-
kas?

Se, vi hinna ju hem, om ni än ej ropar och sö-
ker.“

Så hon sade: ett svar gaf icke den gamla tillba-
ka,

Vinkade blott med handen och kallade flickan i tyst-
het,

Men afsides hon hviskade sen den komna i ö-
rat:

„Gud välsigne, mamsell, hvad ni dröjer, att vofflor-
na kallna,

Steken i grytan torkar och bränns, och den vördige
Pastorn

Sitter och hungrar, och mäktar ej få sin fattiga
qvällsvard.

Säg dock innan ni går, och berätta mig, blir det
till hösten,

Blir det i sommar kanske ert bröllopp, säg om ni
redan

Svarat den aktade herrn, eller dväljs han i fruktan
och qval än?

Sakta talade åter till henne den vänliga flic-
kan:

„Vänta ej, gamla Susanna, att få tillreda mitt bröl-
lopp;

Somrar hinna förgå och höstar, innan det fi-
ras,

Kanske kommer till slut en vinter för evigt emel-
lan.“

Sagdt; och hon lemnade qvar den gamla i häpen
förundran.

Sjelf hon skyndade nu till de andra och följde
dem hemåt,

Drömmande, tankfull, tyst, i sitt ljufva bekymmer
fördjupad.

Men när trappan man hunnit, och lätt från sitt huf-
vud hon hatten

Lyftat, och ordnat i hast de yppiga lockarna
åter,

Tog hon den älskade ynglingens hand, helt tyst
i sin bäfvan,

Öppnande dörren och trädande in till sin fader i
kammarn.

Tung af mödor och år, i sin ensamhet, hade
den gamle
Tröttnat att vaka och nyss mot den stoppade kar-
men af länstoln
Lutat sitt hufvud och somnat. — Ännu vid hans
fötter på golvet
Steg en strimma af rök ur den knappt halfslockna-
de pipan.
Skön i sin slummer han låg, ohunnen af sorgen och
oron,
Skön som den äldre är, då de glesnade lockarna
hvitnat,
Läpparnas purpur är slut, och kinderna vissnat och
sjunkit,
Medan en lång, lång lefnad af ljus och förtröstan
och kärlek
Röjs som en afton ännu kring den fårade pannan
i klarhet.

Tårar strömmade ned på den sjuttonårigas kin-
der,
När sin fader hon såg, hur han hvilade trygg i sin
fromhet,
Såg det och tänkte om nu, för sin egen jordiska
lycka,
Störa hon skulle hans sömn, kanhända förjaga hans
lefnads

Frid och samla bedröfvelse öfver hans grånade hjes-
sa.

Knäböjd nära hans fot, vid den älskade ynglingens
sida,

Stod hon och fäste en stund på den gamle sitt tå-
rade öga;

Slutligt sänkte hon tyst sitt hufvud och tryckte med
varma

Läppar en kyss på hans hvilande hand. Förvånad
ur slummern

Väcktes den gamle och såg på sin dotter med frå-
gande blickar,

Såg och mulnade snart allvarlig, och vände sitt
öga

Skarpt, med en ljungelds hot, mot den fremmande.
Se, vid hans anblick

Veknade blixten och smalt i en tår. Gladtt öppnan-
de famnen,

Tog han de unga och slöt dem båda i älskande
armar.

JULQVÄLLEN.

JULIO ALLEN

Första Sängen.

*Leende säges hon gå, som en engel,
emellan de andra,
Skämta ibland och trösta ibland
och förlika och lugna.*

Tyst från sitt ensliga torp långt borta i djupet
af skogen
Gick den gamle soldaten Pistol mot qvällen omsi-
der,
Sedan han värmt sig i ro och tändt sin pipa vid
härden.
Ingen han lemnade qvar i den ödsliga hyddan, och
ingen
Följde hans spår. En son, den ende han ägde sig
närmast,
Fjerran i härnad dragit och stred i det Turkiska
kriget.
Sorgsen syntes dock ej den gamle begynna sin van-
dring,
Utan som andra han väntade glad julaftonens gläd-
je,
Bjuden att fira den nu på den stora bemedlade herr-
gåln.
„Sitt ej“, hade den aktade herrn, den ädle Majo-
ren,
Sagdt, då han träffade sist sin vapenbroder vid kyr-
kan,

„Sitt ej, gamle Pistol, som en tjäderhane i skogen,
 Ruggig och gömd; hvi ser jag dig oftare ej i mitt
 grannskap?
 Än är dagen ej all, än kan ju den bräckliga foten
 Stiga ett steg; blott kom, till jul åtminstone sedanast;
 Helgen är lång, och ditt ord, då du talar om strider
 och marscher,
 Drifver en långsam stund från det sömniga folket
 i stugan“.

Så han talat och smällt den gamle soldaten på axeln.
 Nu för den vänliga bjudningens skull och den ädle
 Majorens
 Glömde den gamle färdens besvär, lätt tålande skogens
 Tjocknande mörker och snön, som, af vindarna hopad om dagen,
 Låg på den ödsliga stigen ännu, ojemnad och spårlos.
 Skyndande gick han och lyfte sitt djupt nedsjunkande trädben,
 Nöjd som en Kung, ur drifvan och hann, fast haltande, framåt.

Men med snabbare färd till den trefliga stugan
 på förhand

Flydde hans tanke likväl, och han talade tyst i sitt
sinne:

„Nu är glädjen ej dyr, nu börjar man helgen i stu-
gan,

Kastar bekymren i vrån och arbetsdräkten i ki-
stan,

Tänder de strålande ljusen och strör halmkärfvar
på golfvet.

Vore det jul också i den präktiga salen derop-
pe

Nu som förut, när lekar och sång der hördes be-
ständigt!

Men nu säges, att saknaden blott och sorgen och
oron

Sitter i den, sen i fält mot Turken den unge Kap-
tenen

Tågade ut, qvarlemnande svärföräldrar och ma-
ka.

Sen rörs sällan en sträng i det gälla klaveret, och
ingen

Manar till glädje och dans; af fremmande hvimlar
ej gården.

Ensam dväljs i sitt rum Kaptenskan och sörjer den
korta

Bröllopsmånadens fröjd, och sjunger med klagan en
vaggsång

Öfver sitt hvilande barn, som af fadrens öga ej skå-
dats.

Mulen vandrar den åldriga frun, värdinnan i går-
den,

Än från salen till köket och än från köket till sa-
len,

Harmas och ändrar och finner ej skick, men om
stundom hon hvilar,

Sitter vid vaggan hon då och hjälper sin dotter att
gråta.

Så är trefnaden borta i allt. Den gamle Majoren
ren

Ledsnar vid qvinnotårar till slut och brummar i län-
stoln

Dagen igenom, och tål ej höra den eviga jem-
mern.

En blott finnes der än, i sitt barnsliga sinne be-
ständigt

Färdig att glädjas och le, den vänliga fröken Au-
gusta.

Leende säges hon gå, som en engel, emellan de
andra,

Skämta ibland och trösta ibland och förlika och
lugna,

När af sorger ett moln sig skockat och hotar att
storma.

Vore ej hon, blef säkert i qväll välplägnings min-
dre

Äfven i stugan, ty lätt förgäta de öfriga så-
dant;

Hon, fast barnslig hon är och den yngsta af alla
i gården,

Glömmer dock ingen och lefver af andras glädje al-
lenast“.

Så han tänkte och hann byvägen och följde med
lättnad

Trampade spår i en gladare nejd, der fjerran en
bydda
Stundom mötte med ljus från den flammande härden
hans öga.
Lång var milen dock än för vandraren. Aftonen
framkred
Kulen och mörk. Sin färd försökte den åldrige
skynda,
När på en gång af bjellror en klang, kringljudande
nejden,
Nådde hans öra. Förskräckt åt sidan han stapplade
undan,
Stannande, djupt nedsjunken i snön. — Stormodigt
och högljudt
Skallade kuskens varnande rop. Ren ilade traf-
varn,
Äggad af tömmen, förbi; då ett mildt „god afton“
ur släden
Hördes, och fålen, spak i en blink, stod hejedad
i farten.

Strax af en vänlig röst den åldrige hörde sig
kallas:
„Kom blott, gamle Pistol, ty till oss visst ärnar ni
vandra,
Kom, här finner ni rum, om ni sitter på kanten af
släden;
Vägen är ödslig och lång för den bräcklige vandrarn
i mörkret“.

Sagdt, och den äldre hörde med fröjd sig näm-
 nas och kallas,
 Kände på stämman igen den värderade fröken Au-
 gusta
 Lydde och satte sig glad att åka på kanten af slä-
 den.
 Men med förundran talte han så till den vänliga
 flickan:
 „Nu, hur firar ni här julqvällen i skogarna, frö-
 ken,
 Reser på öfveryrade vägar allena i köl-
 den,
 Medan af värma och ljus till ert hem hvar menni-
 ska lockas,
 Medan ock jag med min bräckliga fot framstapplar
 på drifvan,
 Endast i längtan att nå omsider den trefliga stu-
 gan?“

Skämtande svarade blott den sextonåriga flic-
 kan:
 „Vet ni ej, gamle Pistol, att vid sjön der nere
 i dalen
 Finnes en koja, mera än er bofällig och en-
 sam?
 Der bland granar och snö, i den trånga, föraktade
 buren,
 Har jag en gammal höna med fem små ungar om-
 kring sig,
 Hvilka behöfva sig korn och glädje, som andra till
 julen“.

Sade och log. En tår, osynlig i skuggan af
 qvällen,
 Fyllde den åldriges blick, men han talade rörd i sitt
 hjerta:
 „Så må glädjen till er, till den stolta beprisade går-
 den
 Komma i afton, komma och bli qvarboende stän-
 digt,
 Som till den gömda hyddan i ödemarken ni kom-
 mit,
 Bringande huggnad och tröst åt människohjertan i nö-
 den!“

Men med en suck genmälte den sextonåriga flic-
 kan:
 „Aldrig, vänta ej ens, skall glädjen besöka oss me-
 ra;
 Borta är den långt, långt, med Kaptenen i Turki-
 ska kriget.
 Se, då han reddes ut till sin färd, och hans saker
 i brådskan
 Skulle från hundra håll hopsamlas och föras i slä-
 den,
 Kommo min systers lycka, min moders fröjd och
 min faders
 Vänliga min att bli utburna med annat och glöm-
 mas.
 Sist, då han sjelf tog afsked och for kanhända för
 alltid,
 Ställde sig trefnaden tyst på meden och reste med
 honom“.

Men han tänkte, den gamle, på menniskoödet,
 hur ojemnt
 Deladt det är, hur stor i hans koja den lycka dock
 vore,
 Som i den rikes boning försmås, och han talade
 åter:
 „Hur kan saknaden bo med öfverflödet tillsam-
 man,
 Menniskan glömma så lätt att fröjda sig öfver det
 goda?
 Se, i ert hem hvad brister väl der? Står icke er
 fader
 Än på sin ålderdom rask bland de sina och ordnar
 och leder?
 Rörs ej dagen igenom er mor som värdinna i går-
 den,
 Vördad af älskade barn och hulpen i lätta bekym-
 mer?
 Täfla ej tjenare gladt vid sysslorna? Yppas en ön-
 skan,
 Utan att villiga människor skynda att fylla den ge-
 nast?
 Gården är präktig och stor, att äfven den resande
 ofta
 Stannar af undran en stund och betraktar den. Ym-
 nighet råder,
 Rik välsignelse tycks nedströmma på allt, som ett
 solsken.
 Är det ej nog, då så litet behöfs till mennisko-
 lycka?
 Kom en gång och besök den gamle Pistol i hans
 koja!

Ensam finner ni der soldaten. Allena vid mu-
 ren
 Sitter han, jemkar en brand på sin härd och tänker
 och tiger.
 Ingen äger han mer, som delar hans torftiga huf-
 vor;
 Ingen städar hans bädd, och ingen bereder hans
 måltid;
 Ödsligt är allt, ett ord af menniskotunga förspörjs
 ej.
 Lyssnar han, hör han furornas sus i den vintriga
 stormen;
 Längtar han stundom att se en lefvande varelse, sö-
 ker
 Ensam, liksom han sjelf, den ströfvande vargen
 hans boning.
 Nalkas han fönstret och ser, hur verlden synes der-
 ute,
 Ser han, att himmelen går omsider till möte med
 jorden,
 Ser det och vet, att i hela den ändlöst skådade
 rymden
 Ingen finnes, som bär i sitt hjerta en tanke på ho-
 nom,
 Ingen, som minnes med fröjd, att den åldrige kri-
 garen lefver.
 Icke dess mindre röker han än sin pipa i kö-
 jan,
 Börjar sakta sin dag och väntar på dagen en än-
 da.“

Vänligt svarade åter den sextonåriga flickan:

„Sörj ej, gamle; en dag kanhända, då minst ni det anar,

Kommer från kriget er son till sin saknande fader tillbaka.

Men då vidgar han ut och förnyar er lutande boning,

Odlar en teg, uppsöker en ung värdinna för gården,

Trifves och lefver med er och förkofrar sig ständigt i välstånd.

Sjelf värderad och kär för älskade barn och för barnbarn,

Sitter ni trygg bland egna och minns krigstiderna fordom,

Medan en sonson, lärd att skyldra med käpp och marschera,

Hvilar sig lätt på ert knä och hör en maning att en gång

Blöda med ära som ni, om det gäller, för fäderneslandet“.

Högre syntes den gamle i skymningen. Krigska minnen

Fyllde hans själ, och glömmande ensamheten och bristen,

Nådde han herrgåln stolt, som en vapenbroder till ägarn.

Men då vid trappan omsider den modige trafva-
 ren stannat,
 Gick han behagligt att fira sin qväll bland folket
 i stugan,
 Medan till salen glad den vänliga flickan begaf
 sig.

Glädje möttes dock nu i det älskade hemmet ej
 mera,
 Tystnad och oro blott, ovanliga gäster om ju-
 len,
 Mötte hon der. Förgäfves i glans från glimmande
 kronor
 Strålade festliga ljus, förhöjande prakten i rum-
 met;
 Skarpare blott sig rörde den mulnade sorgen derin-
 ne.
 Mörk i sin gungstol satt den ädle Majoren och för-
 de
 Ofta till trumpna läppar sitt glas, ohugnad af dryc-
 ken;
 Medan af ledsnad mätt och bekymmer hans åldriga
 maka
 Glömde sitt thé och försmådde den ren halft sval-
 nande koppen.
 Men afsides och skynd för de goda föräldrarnas
 blickar
 Dröjde med pannan sänkt mot handen den unga
 Kaptenskan,
 Nu af den bittra saknadens tröst hugsvalad al-
 lena.

Mulen svällde en tår i den tystas öga, en an-
nan

Tecknat i ljus sitt spår på den glödande kinden och
fallit.

Sådant såg, då hon kom i sin glädje, den vän-
liga flickan,

Anande snart att åter en storm de dyra i hem-
met

Skakat och stört; för en stund den tycktes lugnad
allenast.

Tala tordes hon ej, knappt helsa. I bäfvande tyst-
nad

Löste hon kappan, blottade ljuft sitt lockiga huf-
vud,

Ordnade dräkten och smög till systemns, den älska-
des, sida.

Men med en suck omsider begynte den ädla
Majorskan:

„Kom, Augusta, och se jultidningar, läs hvad oss
posten

Hemtade nyss. O låge din arma moder i graf-
ven!

Slagen är furstens korps, der din svåger tjente, för-
lorad,

Kringränd, fången till slut; blott få undkommit för-
derfvet.“

„Qvinna,“ talade strax allvarligt den ädle Majoren,
 „Svärma ej, fångar nämnas ju ej, kringränning ej
 heller;
 Tagen i flanken, står det, och hårdt anfäktad i fronten
 Miste han folk, men slog sig igenom och räddade
 äran.
 Minska ej julens trefnad och skräms ej glädjen i af-
 ton:
 Året äger ändå tillräckliga dagar för sorgen.“

Men med en bitter suck genmälte den åldriga
 maken:
 „Ville du, kunde du skåda vår fröjd, om du såge
 oss glädjas,
 Såge oss leka i qväll lättsinnigt och glömma att
 Adolf
 Kämpar i dödens armar kanske, förmultnar i stof-
 tet,
 Eller ock firar, förblödd, i Turkarnes boja sin jul-
 qväll?“

Högljudt klagande spratt från sin plats den unga
 Kaptenskan,
 Gömde i modrens öppnade famn sitt tårade an-
 let,
 Sökande tröst, men hårdt nedstötte den ädle Majoren

Glaset och reste sig opp. Klart lyste hans öga,
och högre

Lyfte i vrede han nu sin silfverlockiga hjes-
sa.

Stolt för sin maka han stod och ryckte den skym-
mande dräktens

Skygd från sitt väldiga bröst och viste den ärriga
barmen:

„Se,“ så sade han, „se, sen trettio vintrar till-
baka

Hvilar du här; säg sjelf, om de sår, här blödt och
igengrott,

Stört din ro och förbittrat din fredade sömn vid mitt
hjerta?

Blir af din dotter engång den saknade mindre vär-
derad,

Om en kula, ett svärd ojemnat hans hull, då han
kommer;

Har af hans ärriga famn hon ett svalare möte att
vänta?

Tystna då; fölle han äfven, välan, hvad båtar er
klagan?

Mer, ja mer, än strömmar af gråt från klagande
qvinnor,

Gäller en droppe ändå af det blod, bland dödar en
hjelte

Offrar i slagtingens stund åt fäderneslandet och
äran.“

Så han talte och satte sig ned förgrymmad i
gungstoln;

Medan, hans mulnare stund undvikande, sakta hans
maka
Vandrade ut till sitt kök, och den sörjande dottren
tillika
Tröslös gick till sitt ensliga rum att gråta i still-
het.

Ensam blef med sin fader den sextonåriga flickan,
Mildt i sitt barnsliga sinne bevekt af den åldriges sorger.
Bortskymd satt hon och fäste sin tårade blick på den gamle,
Tänkande rörd, hur han förr i det lyckliga hemmet beständigt
Trefnad mötte och fröjd, hur med kärlekens lugn på sin panna
Sjelf förklarad han sågs, som af aftonsolen en ljusning.
Nu, hur förändradt syntes ej allt! Undviken och fruktad,
Lemnad åt åldrens tyngd, åt ledsnaden, harmen och oron,
Dvaldes han oförstådd i sitt hem, den vänlige gubben.
Smeka hon velat hans hvitnade lock, bortkyssa hans pannas
Skuggande moln, om störa hon vågat den åldriges vrede.
Nu blott stilla hon smög till klaveret och väckte med lätta,

Dröjande fingrar en ton och en annan, att sakta för-
klinga.

Småningom dock höjde sig klangen, i rikare vex-
ling

Fyllde sig takterna ren, och en sång, af den åldri-
ge älskad,

Ljöd till strängarna klart från den sextonårigas läp-
par.

När från hans ungdoms tid de i vänligt minne
behållna,

Krigiska orden nådde på nytt hans öra i sån-
gen,

Tömde han glaset och bragte i vaggning åter sin
gungstol.

Harmen lemnade rum i hans hjerta för tonernas väl-
de,

Tankar på tider som flytt uppvaknade; gladare
känslor

Fyllde hans barm, och man hörde omsider hans
våldiga stämma

Djupt med sin bas frambrumma en strof, ledsagande
dottren.

Men, då hon slutat visan och blott med lekande
händer

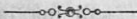
Rörde tangenterna än till försvinnande, lätta accor-
der,

Reste den gamle sig opp från sin stol. Den vänli-
ga flickan

Skötte sitt ljufva, svärmande spel och märkte det
icke,

Innan den äldre stod vid dess sida och lätt på
 dess hufvud
 Sänkte sin smekande hand. Mildt öfverraskad af
 glädje
 Kände hon handen, höjde sin blick och såg på sin
 fader.
 Leende lyste en tår i den ädle krigarens
 öga,
 Kufvad i samma minut, som den föddes; men ömt
 till sitt hjerta
 Slöt han sitt älskade barn, och han talte försonad
 och sade:
 „Gå, vår tröstande engel och narra din moder att
 glädjas
 Så som du narrade mig, illistiga, gå till din sy-
 ster,
 Finn för den arma ett lugnande ord, jag söker det
 fåfängt,
 Talte jag än förnuft, i min knarrighet, qvällen ige-
 nom.“

Så han sade och löste sin famn; försmulten i
 kärlek,
 Höjde sig flickan på tå och kysste hans panna och
 flydde.

Andra Sången.

*Tänk blott vänligt vid min saga:
Att en systers sorg förjaga,
Sjöng en flicka
En oskyldig sång.*

Men i sitt hvardagsrum, i den ensliga kammarn
på vinden,
Satt hos sitt slumrande barn den unga Kaptenskan
och sörjde.
Tårögd satt hon och rörde den gungande vaggan
med foten.
Medan i stilla bestyr barnsköterskan ställde en rub-
bad
Stol på sin plats, eller skötte den långsamt tynande
brasan.
Ingen talte ett ord, matt flämtade lampan på bor-
det,
Mörk, enformig och tung var nu julqvällen derop-
pe.

Tystnaden bröt med en suck dock omsider den
tjenande tärnan:
„O,“ så sade hon, „säll må jag skatta mig arma,
som ingen
Gosse begärt, som känner ännu mitt fattiga hjer-
ta

Klappa för egen nöd och för egen lycka allenast.

Sitter jag ensam, kan jag engång väl gråta af ledsnad,

Tycka att dagen är lång och sakna en vän till mitt sällskap;

Bättre dock ledsnadens tår, än den frätande sorgens och orons.

O, hur vore det nu i min håg, om jag hade en fästman

Ute i kriget också, och drömt som jag drömde i aftse.

Natten tyckte jag, led till ända; men mörker och skugga

Låg kring gården ännu, och sommar var det och träden

Buro väl löf, men sorgliga tårar lågo på löfven;

Gråta syntes här allt, och bedröfvelse rådde beständigt.

Då steg hastigt i söder ett moln, blodfärgadt och dunkelt

Steg det på himmelen opp och nalkades närmre och närmre;

Men i detsamma såg jag Kaptenskan allena i parken.

Häpen ropte jag: „kom, sök skygd, ovädret är nära,

Skynda er, kom! Dock utan ett svar förblef ni på stället.

Se, och en regnskur brast ur molnet, men icke af vatten;

Rosor regnade ned, så tycktes det, rodnande ro-
 sor,
 Klara som blod, och jag såg er, skälfvande, höljas
 af blomstren.
 Men så tänker jag nu i mitt sinne: blodiga bud-
 skap
 Stunda väl söderifrån med stigande törnen för mån-
 gen.“

Sakta höjde den sörjande frun sitt lockiga huf-
 vud,
 Fäste på tärnan sin blick och qväfde sin smärta
 och sade:
 „Gå att glädjas en stund med andra, som glädjas
 i afton;
 Stugan är ljus, der leks, der väntas ej blodiga
 budskap.
 Lyckliga, innan du vet, kanhända, du drömmer om
 stormmoln
 Äfven för dig, och flyktar till ensamheten och mörk-
 ret.“

Så hon sade; och glad bortskyndade tärnan till
 qvällens
 Nöjen, och ensam blef med sitt barn den bedröf-
 vade modren.

Tyst satt länge den ädla och lät sin irrande
 tanke

Hopplös svärma omkring, än lockad af flyktade fröj-
der,

Än af en framtids anade qval, blott stundom till
stilla

Klagan förledd, då hon sjöng, att söfva den vak-
nande späda.

„Slumra“, sjöng hon, „o barn, som den gryende
blomman i knoppen,

Slumra och känn i din sömn, känn gladt att din
moder dig vaggar!

Snart, ack, hvilar hon sjelf, som du, ohunnen af
sorgen,

Men af en fremmande vaggas du då och drömmer
så ljuft ej.

Sof, du din moders tröst, då hon lutar sig öfver
ditt anlets

Leende frid, då klarnar dess öga, och tåren för-
skingras;

Fölle den än på din kind, du stördes ej, loge kan-
hända

Sött som ibland, då din kind af mitt smekande fin-
ger beröres.

Hvila, du rodnande sky, i gryningens timma, då
hvila

Unnas ännu; snart, snart irrfärderna börja med da-
gen.

O, då du jagas engång af ödets vindar i rym-
den,

Mulnar ditt ljus, och din glödande purpur bytes i
tårar,

Hvila mitt guldmoln, hvilat i morgonlugnet af lif-
vet!“

Så hon sjöng, dock stundom allenast. I växlan-
de afbrott
Följde på tonerna tystnad igen, och man hörde
blott vaggans
Suckande gång, och den flitiga pendelns knäppar
i uret.

Men då öppnades dörrn omsider. Den vänliga
systemen
Kom, i sitt ömma bekymmer, att se och trösta den
sorgsna.
Leende trädde hon in, men hon dröjde och låtsade
vredgas,
När af skymning blott och af dyster stumhet hon
möttes,
Och så talte hon, bannande mildt den bedröfvade
systemen:
„Älskade, sitter du här, som en skugglik vålnad
i grafven,
Enslig och gömd, o, skrämd snart kunde jag fly vid
din anblick.
Tala ett ord, stig opp, kom låtom oss jaga tillsam-
mans
Ledsnaden bort, en gäckande dröm oroar dig en-
dast.“

Så hon sade och tände i hast opp ljusen, och
 kammarn
 Klarnade gladt, och hon log och talade åter och
 sade:
 „Så skall du sitta i ljus, då ljusnar ditt hjerta, och
 sorgen
 Flyktar sin kos, och din kind begynner att blomstra
 ånyo.
 Goda, man blygs, om du så, en gumma, förvissnad
 i förtid,
 Möter din man, då han kommer med hufvudet fullt
 af Turkinnor.
 Ler du? Välan; le, le, men akta dig! vet Orien-
 ten
 Är ej ett vildland; känslor af eld, svartblixtrande
 ögon,
 Svärmande tjusning finner man der, och himlar på
 jorden.
 Läs ett stycke i Moore, eller Irwing, läs om Alham-
 ra,
 O, och ditt hjerta drömmer ej mer om blod och om
 bojor,
 Fruktar väl snarare blott, att den älskade, rusig af
 fröjder,
 Glömmer sitt hem och sin lilla bedröfvade blomma
 i norden.
 Se, om du lofvar förgäta en stund ditt bekymmer
 och lyssna,
 Läser jag sakta en sång, som diktats med tankar
 på Adolf;
 Kalla den blott ej svärmande; så, om fången han
 blefve,

Skulle det hända; i allt är Österland och är sanning.

Sade, och vecklade opp ett fint bref papper, med omsorg

Skyddadt och slutet ihop, och hon rodnade lätt och begynte:

Bud på bud seraljen hinna,

Harems ljufva herrskarinna

Får ej slumra mer.

Bref har kommit från Sultanen:

„Skynda, Seidi, på altanen,

Sultaninna,

Jag en fest dig ger.“

Följd af tjusningen och våren,

Ren ur famnen af Bosforen

Morgonsolen hann;

Mera skön dock, säger sången,

Mera strålfull, på balkongen,

I juveler,

Harems stjerna brann.

Och dess milda öga skickar

Öfver nejden sina blickar;

Det är festens stund.

Menniskoskaror hvimla, blandas,

Hvart hon skådar, seglas, landas,

Lefva; röras

Stränder, sjöar, sund.

Kan du jublets mening ana?
 Segrat har Mahomas fana,
 Portens hjeltehär:
 Osmans son kan ej betvingas,
 I triumf till segrarn bringas
 Ryska fångar;
 Striden ändad är.

Se den bleka, sorgsna skaran!
 Svärden, dödarne och faran
 Gick den lugn emot;
 Nu, en slaf i bojor vorden,
 Ser hvar kämpe stum mot jorden.
 En bland alla
 Blickar opp med hot.

Vakter kring hans bana stoja,
 Fruktad än i segrarns boja,
 Går han stolt sin gång.
 Mörkt är pannans hvalf, det höga,
 Blixtar ljunga ur hans öga,
 Hjeltevreden
 Trotsar död och tvång.

Hotfull stormar folkets bölja,
 Tusen vreda blickar följa
 Den förmättnes färd;
 Blott från tornet, säger sången,
 Såg ett öga ned på fången,

Mildt som stjernans
Från en högre verld.

Seidis tjusta hjerta rördes,
O, hon mins hur sjelf hon fördes
Från sitt fosterland,
Långt från Serviens gyllne dalar,
Från dess rosor, näktergalar,
Från sin lycka
Vid Moravas strand.

Barmen höjes, kinden lågar;
„Ser du fremlingen?“ — hon frågar
Sin förtrogne slaf —
„Konungsfalken kan ej lära
Band fördraga, bojor bära,
Han vill flyga
Öfver land och haf.“

„Frihet måste hjelten vinna,
Lefva än för älskarinna,
Ära, fosterjord!“
Sagdt, och i sin sköna ifver
På ett rosenblad hon skrifver
Till gemålen
Några blyga ord:

„Dyre, låt med rosens anda

Seidis tysta suck sig blanda

Och ditt hjerta nå:

Tjusad af din makt, din ära,

Ville hon en stund begära,

Då för festen

Hon kan tacka få.“

Så hon läste och blickade opp förstulet och
talte:

„Syster, du undrar ej alls, du frågar ej! Ser du,
den första

Slutades så, den andra romansen är öfrig att hö-
ras.

Tala då, sitt då ej stum, säg, sötaste, är det ej
vackert?

Allt är sådant det finns i tusende böcker. Alle-
nast

Sagan är ny om festen och sultaninnan och fän-
gen.

Nu må du lyssna igen och kyssa mig sen, då jag
slutat:

Gömd bland Harems stolta lunder,

Utan glans af konstens under

Utan prakt och flärd,

Smyckad blott af söderns sommar,

Står en rosenhäck och blommar,

Vigd åt hjertat,

Herrskarns lugna verld.

Krona ses han här ej bära,
 Ingen dyrkans kulna ära
 Här hans bröst begär,
 Blott af Hourikyssars nektar;
 Vestanvindar, balsamfläktar,
 Kärlek, kärlek,
 Får han mötas här.

Vill han spirans börda glömma,
 Om Mahomas himlar drömma,
 En förklarad qväll;
 Vill han se en känsla knoppas,
 Vill han minnas, vill han hoppas,
 Går han trogen
 Till sitt blomstertjell.

Der, i ljufva dofters sköte,
 Vill han vänta Seidis möte,
 Så till svar han skref.
 „När hans blomverld aftonsvalkas,
 Då skall Sultaninnan nalkas
 Den, som kysser
 Hennes rosenbref.“

Ren är solen skymd af bergen,
 Dagen bleknar, purpurfärgen
 Mister hvalfvet ren;
 Månen klarnar öfver dalen,
 Sången börjar näktergalen,

Herrskarn väntar. —

Är blott Seidi sen?

Nej, hon kommer! Lätt som vinden,
Tyst som skuggan, skygg som hinden,
Sin gemål hon når;
Blygsamt ren sitt knä hon böjer,
Och vid herrskarns solblick höjer
Sløjans dimma
Från sitt anlets vår.

Purpur hennes kinder målar,
Men i ögats himmel strålar,
Stjernlikt klar, en tår:
Är det sällhet, är det smärta?
Lyssna! vid gemålens hjerta
Nu hans fråga
Hon besvara får.

„Seidis himmel!“ så hon talar,
„Från min hembygds sälla dalar
Jag ett minne har
Af en flicka, min vänninna;
Född att dyrkas och försvinna,
Serviens tjusning
Så hon kallad var.

Börjad nyss var blomstertiden,

När för korsets tro till striden
 Serviens ungdom drog.
Serviens tjusning log ej sedan,
 Flydd var hennes blomning redan,
 Förr'n i lunden
 Första rosen dog.

Nu vid Savas silfverflöde
 Gömmer hon sitt tysta öde
 I en ensam graf.
 En blott kände hennes smärta.
 Dyre, därför brast dess hjerta,
 Att en yngling
 Fördes hit som slaf.

När du jublets toner hörde,
 Väckta tankars sorg mig störde,
 Under festens dag.
 Späda äro hjertats vårar,
 Derför ser du Seidis tårar,
 Dyre Herre,
 Derför gråter jag.

O, der nordens bloss sig tända,
 Vissnar nu, som hon, kanhända,
 En förlåten brud,
 Blickar hit mot oss och gråter,
 Fordrar, stum, en älskling åter,

Som försmäktar
Här på segrarns bud.“

Så hon suckar tyst som vinden,
Lutar sakta rosenkinden
Mot hans barm och lyss.
„Seidi,“ hörs han kufvad svara,
„Din skall hvarje fånge vara,
Lös dem, ljufva,
En för hvarje kyss.“

Österns himmel purpurrandas,
Friska morgonvindar andas
Öfver Peras strand,
Och på böljans brutna spegel
Skynda glädt, med svällda segel,
Seidis fångar
Till sitt fosterland.

Du, som lyssnat på min lyra,
Sök ej skaldens höga yra
I dess toners gång;
Tänk blott vänligt vid min saga:
*Att en systers sorg förjaga,
Sjöng en flicka
En oskyldig sång!“*

Så hon läste sin dikt med bäfvande stämma i
 början,
 Blyg och försagd, nu skyndande, nu lätt hämtande
 andan,
 Tills för sagan hon glömde sig sjelf, och rösten, en
 flöjtton
 Liknande, fyllig och vek den milda berättelsen fram-
 bar.
 Men då till slutet hon kom och nämnde sig sjelf
 och sin syster,
 Nämnde den älskades sorg och sitt blyga försök att
 den lugna,
 Brast hon i gråt och sänkte i handen sitt tårade
 anlet.
 Tröstbehöfvande sjelf var den tröstande. Men vid
 sin vagga
 Dröjde den mognare system ej mer; upp stod hon
 och tryckte
 Ömt till sin klappande barm och kysste den gråtande
 flickan.

Ändtligt talade sakta den sextonåriga åter:
 „Älskade, nu för en stund må du lemna den ensli-
 ga kammarn,
 Gå att förströ dig, gå att besöka den treffiga stu-
 gans
 Lekar och se hur af litet också ett hjerta kan gläd-
 jas.
 O, der sitter visst nu den gamle Pistol vid sin
 pipa,

Leende, medan vi här förgråta oss, nöjd med sitt öde,

Rik med en mund full rök, och ett ungdoms minne
från kriget,

Mera än vi, vi rike, som dock blott äga vår sak-
nad.

Gå att föröka den åldriges fröjd, låt ställa en
stäfva

Öl för hans plats, och hans blick skall stråla dig
glädje i hjertat.

Gerna jag ginge, men dröjer du här, och jag lem-
nar dig ensam,

Mulnar ditt öga, som nu i sin klarhet lyser så vackert,

Se, och din systers besvär med visan har varit för-
gäfvnes.

Frukta ej, vaknar den lilla är jag här färdig på
stunden.

Vaggar ej länge som du, men kysser hans leende
öga

Genast och värmer i hast mot min kind hans kläder
för qvällen.

Sen, omansad och fin, ej saknande dig i sin
oskuld,

Hvilar han lugn i min famn, som en klar daggperla
i blommans.“

Så hon sade, och mildt genmälte den vänliga systemen:

„Älskade, nu blott icke; i qväll skall du vara för
alla,

Hinna med alla och tänka på allt. Mig skänkte du
redan

Mera än nog; hvad mer jag behöfver skänker mig
denne.“

Sade och visade lätt på det sofvande barnet och
fortfor:

„Här är din systers tröst och förströelse; fåfängt en
annan

Skulle hon söka. En skymt af denne; och rik i sin
saknad

Känner hon sig; en blick, och det mulnande hjertat
är dagadt.“

Öfver den spädes bädd, der han rodnade, varm
i sin slummer,

Sänkte den sextonåriga nu sitt lockiga huf-
vud,

Dröjde i skådning en stund och hviskade stilla och
sade:

„Sof då, din moders tröst, omhägnad af henne, tills
tårar

Fylla dess blickar igen; då vakna, och efter din
tunga

Saknar ett språk, säg ömt med ditt omotståndliga
öga:

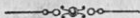
„Moder, en lång, lång färd är för mig än öfrig att
göra,

Tårar finner jag nog, hvar finner jag glädjen och
friden,

Om ur ditt modersöga de ej mig följa på vä-
gen.

Le, med ditt leende skingrar ditt barn se'n sorgen
i lifvet.“

Sagdt, och slumrarens rosiga kind med spetsen
af fingret
Rörde hon lätt och försvann, som en blomsterånga,
ur kammarn.

Tredje Sängen.

*Skogen kläder Han grön, Han låter
den irrande fogeln
Finna ett korn, mig hjälper Han
hüdanefter, som hittills.*

Men han satt och förtäljde, den gamle soldaten,
i stugan,
Rökte sin pipa och talte om krig för det undrande
folket,
Tills omsider han kom med berättelsen långt i Tur-
kiet.
„Turken,“ sade han då, och blåste mot taket ett
rökmoln,
„Känner jag bättre än er, fast aldrig med honom
jag kämpat.
Ofta i lägret förr, då vi slutade qvällen med sam-
tal,
Hörde jag pröfvade män, som stridt utrikes i verl-
den,
Tala om honom och än med häpnad minnas hans
framfart.
Ali och Mustafa Bey och Kapudan Pascha och Ach-
med,
Namn, som ej menniskotunga förmår ööfvad att
nämna,
Hörde jag då, och förnam hur hedningen lefver och
strider.

Turken, vänner, är hård, som koppar, för kulor och
svärdshugg;

Faller han, springer han opp med den krokiga sa-
beln i handen,

Rister sitt yfviga skägg, som ett lejon, och rasar
ånyo.

Ingen skoning begärs i drabbningen, ingen förun-
nas;

Stupar man, lycklig är den, som stupar och slipper
att brännas.

Men när stundom en fest för hedniska gudar begyn-
nes,

Tar han en skara fångar och klär beckskrudar på
alla,

Tänder med glädje dem an och låter dem brinna
som lampor.

Ofta i drömmar jag sett den unge Kaptenen i lå-
gor

Stå för sin front, och min son, den saknade, brinna
med honom;

Ofta som vaken jag trott att bedröfvelse väntar oss
alla.“

Så han sade. — Vid dörr'n mellertid, nyss kom-
men i stugan,

Stod, af honom ej sedd, den vänliga fröken Au-
gusta.

Löje stridde med sorg i den sextonårigas hjer-
ta,

När till den gamle hon gick och med mild förtrytel-
se talte:

„Tystna då, gamle Pistol, storpratare, ärnar ni
 fra
 Julen med skrämmande ord och bedröfliga sagor al-
 lenast?
 Vänta, en annan gång, då ni kommer och söker
 oss åter,
 Finner ni ingen, som hälsar ett gladt välkommen
 på trappan.
 Nej långt heldre jag går till grinden och vinkar
 med handen,
 Ropar på afstånd re'n: bort, olycksbådare, hä-
 dan,
 Bort till Turken, att värma er der vid brinnande
 menskor!
 Ingen soppa i dag! här kokas ej; vandra förbi
 blott.“

Leende dock genmälte den åldrige krigaren det-
 ta:
 „Fröken, tala ej så och bekymra er icke, ty hjer-
 tan
 Finnas hos Turkarna ock, fast fula de vore som
 vilddjur.
 Se, hur såg man ej här, i det sista förderfliga kri-
 get,
 Menniskor värre ännu, Baschkirer och vilda Kal-
 mucker,
 Rysliga, svarta som sot, blodsugare närda med häst-
 kött.
 Tog en sådan en sup och tömde den yttersta drop-
 pen,

Höjde han flaskan blott och behöfde ej böja sitt
hufvud,
Ty för honom ej var, som för andra, hans näsa till
hinder,
Utan den böjde sig opp mot pannan och mötte ej
glaset.
Ögonen svarta som kol, med en tindrande gnista
i sotet,
Brunno i hufvudet djupt, och den vidtuppsspärrade
munnen
Gapade röd som en ugn; förskräckeligt var att i
striden
Möta en slik, då med skri från sin flämtande fåle
han anföll.

Men en afton det var, vårtiden, vid början af
kriget;
Allt var stilla och tyst och vi rastade, se'n vi om
dagen
Slagit och drifvit en tropp närgångna Kossacker
tillbaka.
Ensam smög jag mig då till det ödsliga fältet att
plundra,
Lysten att finna kanske en silfverkopek hos de
slagna,
Eller ett silfvergehäng, eller annat som duger att
taga.
Så till stället jag kom, der den blodiga slagtningen
hållits,
Hittade lik vid lik och sprang otröttlig och sök-
te,

Fast utplundradt var allt af ströfvande bönder på
förhand.

Harmfull slöt jag dock sist att söka och nalkades
skogen,

Der vårt läger vi valt, då bland buskar, ett stycke
från vägen,

Åter en fallen jag såg och började hoppas
ånyo.

Närmare kom jag och fann en Kossack ej, utan ett
odjur,

Fann en slagen Kalmuck. På en sjunken drifva,
bland tufvor,

Nära sin störtade häst, orörlig, en fasa att
åse,

Låg han och vände mot skyn vidöppet sitt blodiga
anlet.

Häpnad fyllde min själ, och jag ärnade vända
tillbaka,

Men dock bar han sin dräkt och en skön, blå tröja
på kroppen,

Värd en flaska och mer, om man sålde den vänner
emellan.

Denna förmådde jag ej qvarlemna till byte för an-
dra,

Utan jag skyndade till och fattade mannen i nac-
ken.

Död han synts mig och stel; dock nu, då jag rör-
de hans hufvud,

Väcktes ur dvalan han upp af smärtor och öppnade
ögat,

Stirrade häpen och qved och talte och ropte i vex-
ling.

Ej förstod jag hans ord, men hans jemmer och plå-
ga förstod jag,

Rörd i mitt sinne att se, hur han, öfvergifven af
alla,

Låg i sin dödsstund der, då likväl han som menni-
ska föddes.

Derför kunde jag ej och ville ej röra hans trö-
ja,

Tog fastmera hans pels, som jag fann fastbunden
vid sadeln,

Löste den, klädde uppå och skylde hans skälfvande
lemmar.

Men då jag jemkat allt, ombundit hans sårade
hufvud,

Flyttat från drifvan hans kropp, och ett skäligt lä-
ge den skaffat,

Satt han och såg mig i ögat likväl och klagade hög-
ljudd,

Liksom om något han saknat ännu. Ej hade jag
stunder

Länge att bida och vaka min natt orolig i sko-
gen,

Utan jag tog till slut ur min ficka en flaska med
brännvin,

Drack, och manade se'n den fallne Kalmucken att
dricka:

Här, tag värma kamrat! drick ut, var menska och
skrik ej;

Svårare kunde du dö, än med brännvinsflaskan för
munnen!

Så jag sade, och han utsträckte den darrande han-
den,

Fattade flaskan och drack och blängde med ögat af
glädje.

Men då han druckit allt, att en droppe ej mera
var öfrig,

Teg han och stödde sig lugn mot tufvan och slum-
rade genast.

Snart till lägret jag kom, och det trumlades åter
till uppbrott,

Såsom vi plägade då, fast segrande, draga oss nu-
dan;

Tropparna ordnades alla till tåg, och vi började
vandra.

Se, då hade jag tid att natten igenom i köl-
den

Minnas att flaskan var tom; och jag harmades öfver
min enfald,

Att som en qvinna jag svigtat och lydt mitt blödiga
hjerta.

Dock gick natten förbi, och morgonen grydde, och
strider

Följde på strider igen, blod spilldes, och nya be-
kymmer

Kommo med nya dagar, och lätt förglömdes de
gamla.

Så blef sommar till slut, och sommaren följdes af
hösten.

Alldrig tänkte jag mer på det öfverståndna och gamla.

Våren och vårens mödor och krig försvunnit ur minnet,

Likasom snön, som smälte och rann till sjöarna spårlöst;

Ett blott tänkte jag på, att försvara det älskade lifvet,

Kämpa som man för mig sjelf, och dernäst för min granne i ledet,

Se'n att hinna till aftonens ro, uttröttad af dagen.

Sådan kom jag en natt att af eftertroppen i nöden

Glömmas och lemnas qvar på min post. Afsides och ensam

Stod jag och anade ej, att kamraterna tågade dädan.

Men då det dagades, märkte jag allt, och med vrede i hjertat

Gick jag och tänkte på råd, om jag borde förfoga mig undan,

Eller förblifva på stället och dö. Svårt syntes att välja;

Bättre jag fann det ändå att falla för fiendens kulor,

Än att från vakten rymma och dö kanhända för egnas;

Derför dröjde jag qvar, förbidande fiendens ankomst.

Talrik kom han ej först. Tre jägare syntes al-
 lenast
 Smyga bland buskarne fram, och de sågo mig, höj-
 de gevären,
 Sköto, och felade alla; men jag, då jag kände mig
 lefva,
 Spände förtörnad min hane och sköt och nådde den
 ena.
 Straxt var förbittringen tänd med skottet. De öfri-
 ga båda
 Kommo med fälld bajonett att hämnas och rusade
 mot mig;
 Striden börjades då, och jag redde mig, bergande
 lifvet.
 Re'n svårt sårad var en af de båda och famnade
 marken,
 Utan att resa sig mer, och den andra begynte att
 tröttna.
 Sjelf med geväret i handen, beredd att värja mig
 ständigt,
 Stod jag och hoppades än, då en ryttareskara i
 fjerran
 Syntes och störtade fram i galopp till kamraternas
 bistånd.
 Då var ute med allt. Snart smällde pistolerna,
 kulor
 Pepo som getingar tätt kring mitt hufvud, och innan
 jag visste,
 Fick jag ett skott i mitt knä, som jag haltar af lif-
 vet igenom.
 Svigtande stod jag och ville dock hinna förgöra min
 ovän,

Innan jag stupade sjelf, när af ryttareflocken den
 förste
 Hann på sin flämtande häst till min sida och höjde
 sin sabel.
 Hugget jag väntade strax, drog hufvudet neder och
 lyfte
 Kolfven förfärad till skygd, men, förunderligt! ryt-
 taren högg ej,
 Sprang fastmer från sin häst och befallte de öfrige
 stanna,
 Föll mig om halsen och tjöt, högt gråtande; tårar
 på tårar
 Rullade strömmande ned på hans svarta, förskräckli-
 ga anlet.
 Men med förvåning kände jag då den slagne Kal-
 mucken,
 Hvilken i nödens stund jag skänkte förfriskning och
 bistånd.

Lätt det varit för honom att slå, då han kom
 i sin ifver,
 Vild som han var; hvi högg han ej till, hvad hej-
 dade armen?
 Se, hos honom också låg tacksamheten i dju-
 pet,
 Mensklig och minnesgod, och mera än vreden för-
 mådde,
 Äfven hos honom, kärlekens bud i det klappande
 hjertat.
 Knappt för sitt barn så sörjer en far, som den vilde
 Kalmucken

Sörjde för mig, och han spred kring hela fiendtliga
 hären
 Snart ett rykte om mig, och ehvart som fånge jag
 lände,
 Hade jag vänner och firades. Sjelf den stolte Gen-
 ralen
 Log, då jag nalkades, mildt och kunde väl klappa
 min axel
 Stundom och fråga ett ord, hur jag trufdes och måd-
 de och sköttes.
 Men med den ringare delte jag allt. Det bästa be-
 ständigt
 Kunde jag taga, och tvangs att äta och dricka och
 frodas,
 Så att af dagar de bästa, jag haft, jag hade som
 fånge.
 Derför fatta blott mod; en menniska är ju ock Tur-
 ken.“

Sådant talade der den gamle soldaten, och
 alla
 Hörde med undran hans ord, men den lätt forsona-
 de flickan
 Gaf om aftonens fest anordning och lemnade stu-
 gan.
 Skyndande kom hon på gården och följde den ba-
 nade stigen,
 Mödosamt letande väg bland hopade drifvor i mörk-
 ret;
 Först då hon herrskapsbyggningen nalkades, höjan-
 de blicken,

Såg hon — och kunde ej tro sitt öga — en frem-
mande anländ;

Än, med flämtande spann, stod hög kurslädan vid
trappan.

Full af förundran vek hon åt sidan och ville ej ge-
nast

Träda i salen, men gå köksvägen och först i de
inre

Rummen ordna sin dräkt, då hon såg salsdörren
i skimmer

Öppnas och märkte en skymt af sin fader och hörde
hans stämma:

„Hit! hvad, tändas ej ljus, finns folk ej mera i går-
den,

Kommer då ingen och bär Kaptenens saker ur slä-
den?“

Så han ropte, och gladt i den sextonårigas
hjerter

Tändes en aning. Skyndande, utan att söka en om-
väg,

Sprang hon i snön, tvärsöfver, och kom till sin fa-
der på trappan.

„Hvem är den komne?“ frågte med bäfvande stäm-
ma hon. „Fader,

Skynda då, säg mig det, plåga mig längre ej; o,
om min gissning

Sviker, förgås jag af sorg. Är det möjligt att Adolf
är hemma?“

Utan att svara, tog den gamle sin dotter vid
 handen,
 Gaf framskyndande tjenare än en befallning och
 förde
 Flickan i salen. Ett rop af öfverraskning och
 glädje
 Flög från den sextonårigas läpp; men hon hämmade
 gången,
 Dröjde och såg, blott såg, med en tår i det leende
 ögat.

Kommen var han, den saknade, aningen såg
 hon besannad,
 Hög, med en krigares skick, fast bärande sårad
 den venstra
 Armen i band, satt der vid sin makas sida Kap-
 tenen.
 Återseendets skakande fröjd var mildrad, och tyst-
 nad
 Rådde i salen, tystnaden lik i templet, då or-
 geln
 Brusat till slut, och stilla till bön hvart sinne sig
 samlar.

Knappast blef hon bemärkt af någon, den vänli-
 ga flickan,
 Der en minut vid dörrn i det stora rummet hon
 dröjde,
 Nu dock skyndade fram Kaptenen och böjde sin
 friska

Arm kring systemen och tryckte en kyss på dess glö-
dande läppar.

Men då man helsat och gladt framkastat ett ord
och ett annat,
Gick till sin maka på nytt Kaptenen och fäste en
strålfull,
Frågande blick i den älskades blick och hviskade
sakta:
„Kom, här finns ju ännu en öfrig att träffa. Han
sofver,
Sade du nyss; evinnerligt får hans sömn dock ej
räcka.“

Sagdt, och ur salen snart försvunno de båda,
och häpen
Följde Majorskan, färdig med hjälp, om de väckte
sitt arma
Barn, och det skrämdes ihjäl af den stormande fa-
drens mustascher.
Ensam blef med sin dotter i rummet den ädle Ma-
joren,
Trumpen ej nu. Förklarad han satt som fordom
i gungstoln,
Sög sin pipa i ro och fläktade stundom mot ta-
ket
Hvirflar af rök och vaggade fram och åter behag-
ligt.
Men till hans sida sig smög den sextonåriga flic-
kan,

Följde i tysthet en stund med foten den gungande
 meden,
 Tills att med hjertat fullt af bekymmer hon talade
 stilla:
 „Fader i glädjen minnas vi blott oss sjelfva. En
 annan
 Finnes här än; blir julen för honom glad eller sorg-
 lig?
 Får den gamle Pistol sin fröjd tillbaka? I stu-
 gan
 Hör kanhända han nu vår lycka förkunnas och
 blickar
 Bäfvande opp och söker sin son och väntar för-
 gäfvnes.“

Knappt hon talat till slut, då man hörde den
 gamle soldatens
 Trädben klappa i farstun, och snart i den öppnade
 dörren
 Märkte en skymt af den åldrige sjelf. Saktmodig
 och tveksam
 Trädde han in och förblef i tyst förbidan vid trö-
 skeln.

Men på sin plats qvardröjde ej mer den ädle
 Majoren;
 Fram till sin vapenbroder han gick och sänkte, med
 sorgfullt
 Hjerta, en trofast hand på den grånade krigarens
 skuldra.

„Gamle Pistol, tag mod,“ så sade han, „hoppet är
sviksamt,
Långt, långt borta är den, som du söker; bedröfliga
budskap
Bringar kaptenen till dig och oss alla, men tåla är
lefva.“

Sagdt. Hans mening förstod soldaten och förde
till ögat
Handen och strök på engång från den skäggiga läp-
pen en darrning,
Sen, vid sin staf, orubblig och lugn, uppblickande
åter,
Teg han en stund och tog omsider ordet och
sade:
„Ärade herre, oss behöfver ej menniskolif-
vet
Lära hur vanskligt det är och hur ringa att bygga
sitt hopp på.
Ofta vi sett långt förr, än ett qväll-moln mister sitt
skimmer,
Äfven den rödaste kind omskifta i färgen och hvit-
na;
Skulle förgängelsen då oss drabba med skräck, som
ett under.
Satt jag dock mången qväll i den ensliga stugan
vid härden,
Såg tallbrasan till glöd förvandlas, och hörde hur
stormen
Växte med dån derute och dref snöskurar mot
väggen.

Hoppet gladdde mig då; han kommer, tänkte jag,
åter,

Hugger mig ved och väcker till låga den slocknande
glöden,

Lättare blir det väl då, långt gladare slutar jag
dagen.

Ärade herre, nu han kommer ej; skulle jag kla-
ga?

Kom han, satt han engång, kanhända, som jag i ett
skogstjäll

Krumpen och tyst, med kryckan och ålderdomen
till sällskap,

Ägde ej någon älskande själ att vexla ett ord
med,

Ingen att hvila sitt öga uppå tillgifvet och vän-
ligt,

Ingen att trygga sig vid i sin bräcklighet. Vore ett
sådant

Lif väl önskeligt mer, än den fredade hvilan i jor-
den.

Lycklig är han, som sluppit; för mig byts sakta
till afton

Dagen ändå, som tillför'ne, och jag är öfvad att
tåla.“

Så han sade. Sin hand åt den åldrige räckte
Majoren:

„Gamle Pistol,“ så talte han, „se, för honom, som
åter

Trefnaden fört till mitt hus, för min dotters lif, för
kaptenen

Föll han, er son, så hör jag, och föll, som det eg-
nar en krigsman.

Derför får ni ej mer i er enslighet dväljas i sko-
gen,

Hit skall ni flytta och bo; rum finns det i stugan,
och menskor

Mera än nog till er tjänst, då er krafterna svika
med åren.

Kom kamrat, kom, låtom oss gråna i friden tillsam-
mans,

Såsom i mången strid vid min sida ni kämpade
fordom.

Lifvet är kort, hän vandrar den ena och andra, och
sällsynt

Blir alltmer för den gamle en vän från krafternas
dagar.“

Tigande dröjde en stund soldaten och tycktes
betänksam

Väga ett svar, omsider till ordet tog han och
sade:

„Ärade herre, ännu i mitt träsk slår gäddan i vas-
sen,

Än har orren sin stig, och tjädern, nära min ko-
ja,

Krafter äger jag; sköta en krok, utgillra en sna-
ra

Kan till min bergning jag än, och litet är nog för
den nöjde.

Bodde jag här och toge min dagliga kost af er
godhet,

Kunde en tjenare lätt eller tjenarinna, i stu-
 gan,
 Kasta på nådehjonet ett ord, som mera än nö-
 den
 Tyngde hans själ. Nej, der i mitt ensliga torp,
 som min egen,
 Lefver jag bäst och gästar den eviga Gifvarens
 håfvor.
 Skogen kläder Han grön, Han låter den irrande
 fogeln
 Finna ett korn; mig hjälper Han hädanefter, som
 hittills.
 Tar jag af Honom mitt bröd, finns ingen, som vå-
 gar förmäten
 Se på den åldrige ned, som ej lärt sig ännu att
 föraktas.“

Sagdt; men i högre gestalt sig reste den ädle
 Majoren,
 Fullare svällde hans barm, och hans blick, förkla-
 rad och manlig,
 Mätte soldaten; han teg, han kände sitt hjerta för-
 storas.
 Finland stod för hans själ, det kulna, hans torftiga,
 gömda,
 Heliga fädernesland; och den gråa kohorten från
 Saimens
 Stränder, hans lefnads fröjd, hans femtioåriga stolt-
 het,
 Trädde på nytt för hans syn, med hans vapenbro-
 der, som fordom

Flärdlös, trumpen och lugn, med en jernfast ära
i djupet.

Tyst omsider till bordet han gick och bryggde,
med hjertlig

Fröjd, ett rykande glas åt den stolte, men sakta
till dörren

Smög mellertid hans dotter och kom till den gamle
soldaten.

Ljuf i sin barnslighet kom hon, den sextonåriga
flickan

Rodnande blygt, med dallrande, klara tårar på kin-
den,

Tog i de fina händernas par den åldriges
ena,

Väldiga hand och talte med förebrående mild-
het:

„Elake, hårde Pistol, högmodige, vägrar ni kom-
ma,

Menar ni ingen finns, som behöfver er här i den
stora,

Lyckliga gården? Blicka dock opp, der ser ni min
fader,

Märk det, mera än jag, är nu för honom hans
pipa,

Blott för sitt barnbarn lever min mor, min svåger
och syster

Äga hvarandra; på mig ej tänker en enda af
alla.

Ensam blir jag här snart, af den öfverflödiga min-
skas

Fröjden ej mer, då hon går, och ökes ej mer, då
hon kommer,

Lyckligt är allt af annat, och jag gör glädje åt
ingen.

Äfven för er är kojan och ödemarken och sko-
gen

Mer än min vänliga vård, om jag skötte er än som
en dotter.

Så hon sade, men rörd i sin själ genmälte den
gamle:

„Fröken, fresta ej ni den åldrige ufven att lem-
na

Mörkret och flytta i ljus; hans ro är skuggan och
natten.

Synes han oftare dock, än han borde det, här i er
boning,

Hjelp den gamle att då stugfoglarne hålla på af-
stånd,

Medan han sitter en stund och betraktar ert strå-
lande öga;

Sen till sitt bo förfogar han glad sig åter och hvi-
lar.“

Sagdt, ur Majorens hand mottog han det ångan-
de glaset,

Förde det tyst till sin mun och tömde det stilla
i botten.

NADESCHDA.

Första Sängen.

*Om han kom den sköne ynglingen,
Om jag såg hans ögas svarta blix,
Som jag honom nyss i drömmen såg,
Hölja ville jag i blommor mig. —*

Wolga mottar i sin famn Okà,
Af Oka emottas gul Moskwa,
Till Moskwa sig skyndar glad en bäck
Med sin perlbestämta böljas skatt.
Vid den lilla bäckens blomsterstrand
Gick en flicka femtonårig nu,
Sjelf en blomma sökte blommor hon
Och med blomma blomma sammanknöt.

Långt hon hunnit i sitt ljufva värf,
På sitt hufvud bar hon ren en krans
Af stellarier och dianther små,
På sin barm en nyss utslagen ros
Sammanvuxen med en rosenknopp,
Och kring midjans smärta, veka bugt
Hon en gördel af violer bar.

Än likväl hon knöt en rik guirland
För sin klädningsfäll och talte så:
„Om han kom den sköne ynglingen,
Om jag såg hans svarta ögas blix,

Som jag honom nyss i drömmen såg,
 Hölja ville jag i blommor mig,
 Skyla ljuft slafvinnans mörka dräkt,
 Och i färg en rosenbuske lik
 Möta honom blott med ljus och doft.
 Men, o sanct Georg, han kommer ej,
 Blott en drömbild är Nadeschdas vän.“

Sucken togs af strandens fläkt i famn,
 Sänktes sakta på en bubbla ned,
 Och med bubblan flöt den bort sin kos;
 Och Nadeschda bröt en ros igen,
 Leende, förklarad, glad som nyss.

Så omsider kom hon till en bugt,
 Der från yra lekar hvilande
 I en bädd af blommor böljan låg;
 I dess spegel, blank och silfverklar,
 Ville nu slafvinnan se sin bild.

När hon, öfver bäckens hvila då
 Stilla lutande sitt hufvud ned,
 Såg sitt milda anlets unga vår,
 Steg en tår i hennes öga opp,
 Väcktes sorg på nytt i hennes barm:
 „O Nadeschda-blomma“, sade hon,
 „Arma flicka, hvarför pryda dig,
 Äfven utan prydnad osällt skön!
 Ej för egen sällhet fostras du,
 För ditt eget hjertas glada val,
 För en yngling, som din kärlek är;
 För en herres nyck du växer opp,

Till hans druckna blickars mål kanske,
För att tjusa, mätta och försmås.“

Så hon sade, och från hufvudet
Tog hon kransen, tog ifrån sin barm
Rosenstjelken, tog sin gördel sist,
Kastade dem vidt i bäcken ut,
Talande i stilla klagan så:
„Tag, o bäck, Nadeschdas smycken du,
Låt dem följa till Moskwa din våg;
Med Moskwa de skynda till Oka,
Och Oka dem för i Wolgas famn;
När med Wolga sen de hafvet nå,
Finna de min drömda ynglings bild,
Gränslös, blodlös, famnlös är ock han,
O, i drömmar blott omfamnelig.“

Knappt den sköna flickan talat så,
När Miljutin, hennes fosterfar,
Silfverhårig, lutad mot sin staf,
Flämtande af trötthet stället hann.
Glad sin dotter fann den gamle nu,
Hof sin röst och talte snabba ord:
„O Nadeschda, hvarför irrar du
Lik en vild kanin kring nejderna,
Söker lunders gröna gömslen, dväljs
Tyst bland väpplingen vid bäckars strand?
Se, från gård till gård i byn jag gått,
Gått från höjd till höjd, från däld till däld,
Fåfängt letande ditt lätta spår;
Nu i solens hetta är jag här.“

Så han sade. Till den gamle då
 Blygsamt steg den sköna flickan fram,
 Förde ödmjukt böjd hans grofva hand
 Till sin rosenläpp och frågade:
 „O Miljutin, gode fosterfar,
 Hvarför sökte du Nadeschdas spår?“

Talte då den åldrige till svar:
 „Dotter, i den stora byn är fröjd,
 Full af jubel hvarje hydda är,
 Gälla sånger, balalaikors klang
 Ljuda gladt och fylla rymderna.
 Gamla, unga, rika, fattiga,
 Alla bära högtidsdräkter ren,
 Gossar vexla sina hattars band,
 Flickor kransa svarta lockars natt.
 Derför sökte jag Nadeschdas steg,
 Att i blomsterhöljda tärnors ring
 Ej Miljutins glädje saknas får.“

„O min dyre fosterfader, säg
 Hvarför smyckar folket sig i byn?“

„Derför smyckar folket sig i byn,
 Att på slottets vida gård i dag
 Bygdens skaror skola samla sig,
 Fäder, mödrar, flickor, ynglingar.“

„O Miljutin, dyre fosterfar,
 Tomt är slottet sedan många år,
 Andar blott bebo dess öde rum,
 På dess stängda gårdar gräset gror.

Hvem skall öppna slottets portar nu,
Hvem har bjudit folket samlas der?"

Och den gamle gaf ett öppet svar:

„Flicka, du din fosterfaders hopp,

Vet att tvenne falkar fostrats opp

I vår furstes slott vid Wolgas flod,

Tvenne furstesöners ädla par.

Till sin dödsbädd deras fader nyss

Båda kallat, talt i frid och sagt:

„Mulne Dmitri, du min yngre son,

Du skall lefva med din moder här

I mitt glada slott vid Wolgas flod;

Glade Woldmar, stolte yngling, du

Skall bebo vårt stamgods, sprida ljus

I mitt mulna slott invid Moskwa.

Så han talat, arfvet skiftadt är. —

Derför jublar fröjden nu i byn,

Att den glade fursten blifvit vår,

Derför festligt smyckar folket sig,

Att den ädle kommer hit i dag,

Derför samlas vi på slottets gård,

Att vår unge fader så befallt.

Upp Nadeschda, kom då, följ mig åt!

Under vägen bryter rosor du

För din lock, din barm, ditt smärta lif.

Smycka skall min dotter sig i dag,

Hon, den skönsta utan prydnad, skall

Nu till prydnad skönast bli också,

Att då furstefalkens öga sen

Våra tärnor spanar ungdomsgladt,

Det må dröja vid Nadeschda snart

Med en blick, som blir vår hyddas ljus,
Blir ett solsken för vår framtids dar.“

Så han sade. Stum en vingad stund
Stod hans dotter, mot den gamle spotskt
Hennes bruna ögas vrede flög.
Snart dock, mildrad af hans milda lugn,
Kysste hon hans pannas silfverlock
Och till honom talte dessa ord:
„Gå Miljutin, gode fosterfar,
Gå förut i sakta vandring hem!
Bada måste jag i bäcken här,
Om kanske ett dammkorn eller två
Under värmen fäst sig på min hy,
På min röda kind, min hvita hals;
Sen för fursten vill jag pryda mig,
Träda smyckad fram på slottets gård.“

Sakta vandrade den gamle hän,
Långsamt stapplande på stigen fram;
I hans inre lekte tankar dock
Med en anad framtids gyllne dar.
Så den dunkla lunden nådde han.

När Nadeschda honom vandra såg,
Följde hennes blick hans tysta färd,
Tills emellan gröna björkars löf
Sista skymten af hans drägt försvann.
När i lunden han försvunnen var,
Följde hon med örat än hans gång,
Tills i sommardagens vida frid
Stegens sista lätta ljud dog bort.

När hon ingen såg och hörde mer,
 Gick hon än en gång till bäckens rand,
 Böjde lätt sitt hufvud öfver den
 Och i vattnets spegel såg sin bild.
 Men i sorg hon talte milda ord:
 „Sörj Nadeschdas vän, du ljufva bäck,
 Att din klara våg ej skölja kan
 Dessa rosenlemmars fägring bort.
 Skall jag bada i din lugna famn,
 Skall jag arma blomstersmycka mig?
 Då jag ville två i dig min kind,
 Om dess rodnad kunde tvättas af,
 Då jag ville två min barm i dig,
 Om dess mjella hvithet flöt sin kos,
 Då jag ville blomstersmycka mig,
 Om med blomstren jag fick vissna sjelf!“

Sagdt; och af sin egen fägring qvald
 Sänkte hon sin hand i bäckens djup,
 Grumlande i hast dess spegelvåg.
 Rubbad var den glada bilden nu,
 Störd, förvirrad, mulen, dyster, vild;
 Men den ädla flickans öga log:
 „Sådan, unge furste,“ sade hon,
 „Skall slafvinnan på sin faders bud,
 Om han vill det, träda för din syn,
 Ej en låga väcka i ditt bröst,
 Men en flygtig fasas kyla blott.“

Och hon gick från bäckens blomsterstrand,
 Följde tyst en stig mot slottet hän,
 Under vägen ordnande sin dräkt.

Ej af blommor, men af starrgräs knöt
 För sitt hufvud hon en sorglig krans,
 Bröt en tistelkrona, fäste den
 Till ett smycke på sin höjda barm,
 Och af halm en gördel sammanvred,
 Yppigt fjettrande sitt smärta lif.
 Så till furstesonens höga slott
 Styrde nu slafvinnan tyst sin färd.

Andra Sången.

*Och strax han kallar sin trogne slaf:
„Fort, hemta min hingst, Iwan!
Gör falcken färdig, min hvita falk
Skall blänka i skyn i dag.“*

Moskwa, du gula, du lugna flod,
Hvad då'n vid din blomsterstrand!
Ett dammoln rullar i hvirflar fram

Och brusar förbi din våg. —
Är det af hjordar en mättad här,
Som stormar till stallen hem?
Är det orkanen, som hvälfver vild
Den glödande vägens sand?

Hur lemna hjordarna lundars skjul,
Då solen är högt ännu,
Hur dånar stormen bland asp och lind
Och stör ej en gren, ett löf?

Det moln som följde din strand, Moskwa,
Nu störtar det ned till dig,
Nu når det bryggan, som speglad hvälfs

Högt öfver din böljas djup,
Hvad sken! ur dunklet en guldsmidd vagn

Framljungar i ljus på bron,
Som viggas blixtra jokejer fram

Och eldiga hingstars glans.
En furstlig skara den skimrar nu

I landtliga bygders lugn;

Det är furst Woldmar, den glade, sjelf,
Med honom hans mulne bror.

Den tropp, som hann som en stormvind bron
Har stannat på motsatt strand.

Furst Woldmar korsar sin pannas hvalf,

Han korsar sitt unga bröst:

„Hel“, så han talar, „du vackra jord,

Du leende himmel hel!

Och hel dig, broder, välkommen var,

Här ser du mitt sköna arf!“

Då höjer Dmitri sitt öga mörk,

På nejden blickar han,

En stund han tiger och skådar blott,

Omsider han talar så:

„Ett fält oss möter af skördar tyngdt,

Ett annat af blommor höljs,

Vid randen vinkar en ändlös skog,

För jägarens fröjd ett hem,

Och fjerran tindrar i solens färg

Ett torn af ditt ärfda slott;

Skall jag det noga betrakta allt,

Att finna hur säll du är?“

„Min broder“, svarar furst Woldmar mildt,

„Hvad kyler ditt hjertas vår?

Ej för att väga min lott mot din

Jag viste mitt glada land;

Välkommen, ville jag säga blott,

Din broder är nu din värd,

Kom, dela vänligt hans salt och bröd,

Snart delar han vänligt ditt!“
 Så sagdt, han räcker sin hand till frid,
 Furst Dmitri den fattat har:
 „Här bränner solen oss“, säger han,
 „Af dam vi förqväfvat här,
 En gångstig ser jag vid flodens strand,
 Den tyckes ju nå ditt slott;
 Jag väljer stigen, ur qualmet snart
 Min fåle mig bära skall.“

Och strax han kallar sin käcke slaf:
 „Fort, hemta min hingst, Iwan!
 Gör falken färdig, min hvita falk
 Skall blänka i skyn i dag!“

Furst Woldmar springer ur vagnen lätt,
 Sin skara befaller han:
 „Till slottet skynda på förhand, folk,
 Förkunna min ankomst der.
 Min bror vill jaga, min ädle gäst
 Vill pröfva min park en stund,
 Må folket samlas, vi komma snart,
 Nu följer oss ingen här!“

Så sagdt, på frustande gångarns rygg
 Han kastar sig vindsnabb opp.
 Furst Dmitri tyglar sin stolta hingst
 Med fradgiga betsel ren,
 Sin falk han bär på sin höjda hand,
 Hans broder emottar sin,
 Och vagnen rullar i dam sin kos,
 Och skarorna fly med den.

Öfver jorden blånar himlen,
 Under himlen grönskar jorden,
 Leende mot jord och himmel
 Strålar mellan båda dagen.

På den dagbelysta jorden
 Skimra blommor, glänsa vatten,
 Skjuter ock en skog i höjden,
 Skiftande af ljus och skuggor.

Men på ängen framom skogen
 Står en björk af sekler ammad,
 I dess topp en dufva sitter;
 Hvarifrån är dufvan hemma?

Icke i den vilda skogen
 Har sin moders bo hon lemnat,
 Fostrad är hon under skygdet
 Af en fridfull menskoboning.

Från en ringa hyddas torftak
 Mången morgons ljus hon skådat,
 Sänkt sig stundom ned att plocka
 Korn ur vänligt sträckta händer.

När den blåa vingen vuxit,
 Har hon flugit ut till lunden,
 Gungat på dess grenar, badat
 I dess svala bäckars vatten.

Och hon sitter nu i toppen
 Af en enslig björk på ängen,

Pickar sina fjädrars skimmer,
När två furstesöner nalkas.

Och den ena fursten stannar,
Och han talar till den andra:
„Sakta, Dmitri, ser du dufvan,
Lös din ädla falk min broder!“

Och den mulne Dmitri svarar:
„Parkens ägare är dufvans;
Din var ständigt första lotten,
Woldmar, jag är van att följa.“

Men furst Woldmar talar glädtigt:
Bort med mörka ord min broder!
Lös din falk och låt den stiga,
Jag vill lösa min tillika.“

Och mot himlens blåa rymder
Sväfva snart två hvita falkar,
Kretsa högre opp och högre,
Spanande ett byte båda.

Och på engång se de dufvan
I den ljusa björkens krona,
Och på engång skjuta båda,
Lika viggas, ned på rofvet.

Men vid trädets topp i fallet
Möta falkarne hvarandra,
Öga blixtrar vildt mot öga
Och mot vinge klappar vinge.

Och en blodig strid är börjad
 Mellan falkarne i flykten;
 Ingendera unnar bytet
 Åt den hotande rivalen. —

Men från qvisten, der hon sutit,
 Skyndar skrämd af dånet dufvan;
 Nära, nära är förföljarn,
 Och den kända hyddan fjerran.

Och hon blickar kring med bäfvan,
 Ser två menniskor i nejden,
 Nästa ögonblick i trygghet
 Sitter hon på Woldmars skuldra.

Mellan falkarne i höjden
 Slutas striden i detsamma,
 Och med slappad vinge fladdrar
 Woldmars ädla falk och faller.

Segrarn nu allena vorden,
 Lyfter sig mot skyn ånyo,
 Jaga vill han, dufvan söker
 Med en eldblick än hans öga.

Och han märker henne, sjunker
 Stjernlik i sitt fall mot rofvet,
 Och han vidgar djerf sin guldκλο
 Öfver Woldmars dufva redan:

När furst Dmitri, mörk af vrede,
 Vill hans vilda ifver hejda

Och med knoppen af sitt ridspö
Fäller honom död till jorden.

Tystnad rådde några stunder,
Tills furst Dmitri börjar tala:
„Woldmar, om min falk jag skonat,
Vore ej din dufva mera.“

„Det är sannt, min ädle broder“,
Svarar Woldmar i förundran,
„Hårdt dock varit, om hon röfvats
Från den drömmande beskyddarn.“

På sin hvita falk i stoftet
Pekar Dmitri och han talar:
„Detta offer för din glädje,
Vet du Woldmar hvad det kostat?“

Woldmars klara panna mulnar,
Och förtrytsam tar han ordet:
„Var din falk dig dyr, min broder,
Upp, välan då, nämn mig priset!

Hvad som köpts kan åter köpas,
Hvad som kostat kan betalas;
Men ett värnlöst hjertas tillit
Skänks blott, fås blott, köpes icke.“

Ödsligt drar sin mund till löje
Dmitri och han talar åter:
„Det är godt, min ädle broder,
Att min falk du vill betala.

Och du önskar höra priset:
Alltför mycket den ej kostat,
Tvenne läppars purpur bara,
Tvenne rosenröda kinder,

Tvenne armar, i hvars bojer
Denna hals var stundom sluten,
Tvenne dunkelbruna ögon,
Som då köpet gjordes greto.“

Så med ödsligt lugn han talat,
Och furst Woldmar svarar dyster:
„Mer än hundra slafvinnor
På mitt ärfda gods jag äger;

Välj bland dessa en, o broder!
Om du aktar en för ringa,
Välj dig tvenne, välj dig trenne,
Tills min skuld du finner gäldad.

Tvåfaldt hundra läppars purpur,
Tvåfaldt hundra rosenkinder,
Lika många blomsterarmar,
Broder, är jag herre öfver;

Och jag bjuder hvad jag äger
Ett blott kan ej Woldmar bjuda,
Tvenne dunkelbruna ögon,
Som då du försmår dem gråta.“

Knappt han sagt det, när en flicka
Syns bland stammarne i skogen,

Fram mot slottet tycks hon skynda,
Syns och skymtar och försvinner.

Och furst Dmitri ler och talar:
„Såg du tärnan, ädle broder,
Säkert en ibland de många,
Mellan hvilka jag får välja.

Starrgräs bar hon på sitt hufvud,
Kring sitt lif af halm en gördel; —
Min slafvinna log i blommor
Då hon väntade sin furste.“

Sagdt. Furst Woldmar tiger harmful,
Vill ej tala, vill ej svara.
Dagen skrider, och till slottet
Skynda under tystnad båda.

Tredje Sången.

*Så har hon andats bönens varma sommarfläkt
Emot den älskade, och nu
Hon dröjer knäböjd, ber med läppens ljud ej mer,
Men med sitt ögas kärlek blott.*

Från dal och höjder menskoskaror strömmat ren.
Den ljusa nejdens glada folk
I högtidsdräfter hvimlade på slottets gård
Och väntade sin furste ren.
I tyst förundran kring hans rika vagnars prakt,
Hans guldbesmidda tjänare,
Sig smögo qvinnor, gubbar, män och ynglingar,
Betraktande med häpnad allt.
Miljutin blott, den gamle, silfverhårige,
Tog i de andras fröjd ej del,
Sitt ögas ljus han saknade, sin ålders hopp,
Nadeslida än ej kommen var.

Men nu på skimmerhvita hingstar spränger fram
Ur skogens djup ett rytthäpar,
Och folket stormar jublande till slottets port,
Från hundra läppar ljuda ord:
„Hel, hel vår Furste! dag han bringar, dagen lik,
Af ljus en fåle tyglar han,
En dufva bär han på sin arm, så bäre han
Sin mildhet med till trogna barn.“

Så yttras högt af hoppfullt glada hjertan ord,
 Och ödmjukt mot de kommande,
 På slottets gård, i portens hvalf och utanför,
 Sig folket sänkt på böjda knän.

Och fursten kommer, men med mörker kommer han,
 Hans mund ej ler, hans öga ej,
 Hans mulna hälsning skrämmer blott hans trogna folk,
 Och häpna tiga skarorna.

Åt deras tystnad fröjdar sig furst Dmitris själ:

„Min broder“, säger han och ler,

„Finns lif i dessa menskor, eller ser jag här

Det gamla slottets andar blott?

I sanning, så till stumhet vill jag öfva in

Mitt eget goda folk engång,

Att då jag nalkas ej mitt öra störas må

Af någon glädjes jubelsorl.“

Han talat, och hans broder har hans ord förstått,
 Sin häst på stället hejdar han,

Ser nära sig Miljutin, vinkar honom fram

Och frågar med förborgad harm:

„Hvad gör att mina bönder sakna mod och ljud,

Då deras furste helsar dem,

Är han ett himlens straff, ett fruktadt gissel här,

Som möts af mörka blickar blott?“

Så sagdt. Sitt hvita hufvud böjer ödmjukt ner
 Den åldrige och ger till svar.

„När solen strålar, höge furste, mild och klar,

Är jorden strålande också;

Men ve, när solens ljusa anlet skymms af moln,

Då mulnar jorden ock i sorg.“
 Han slutat knappt då han sin fosterdotter ser. —
 Den ädla flickan kommit nyss
 Och ställt sig obemärkt i andra tärnors krets;
 Den gamle varsnar henne nu.
 Sitt svar, sig sjelf, sin furste, allt förgäter han,
 I häpen harm vid hennes syn,
 Och skyndar fram och vill från hennes lockars prakt
 Den vilda kransen rycka bort.

Då klappar käckt furst Dmitri sina händer hop
 Och brister öfverljuddt i skratt:
 „Se, se, o broder, hvilken förespråkarska
 Den gamle går att söka nu!“

Så talar han. Furst Woldmar ser sig om och ser
 Den halmomgördlade på nytt
 Och dubbelt harmful full väcks hos honom minnet opp
 Af hennes bild i skogen nyss:
 „Hit“, ropar han, „du halmnymf, gräsbekransade,
 Kom hit! en brud jag låft engång
 Min slaf, min gäck, min gamle portvakt, min Andrej,
 Och du skall bli hans sköna val.“

Den sköna flickan hör sin furstes bittra ord
 Och blickar stel af fasa opp.
 O himmel, detta vreda ögas dunkla glans
 Och denna mulna pannas hvalf
 Och detta ädla anlets vår hon sett förut,
 Sin drömda yngling känner hon.
 Densamme är han, blott ej ljus, ej mild, som när
 I drömmen hon hos honom satt

Vid bäckens strand och glömde bäckens spegelvåg
Och speglade sin själ i hans.

Dock flydd är fasans kyla, fasa kan hon ej

För honom, för sin himmel ej;

Blott gråta kan hon, smälta ljuft i tårars dagg

Och älska, tillbe och förgås.

Och utan fruktan, som om fromt till stilla bön
Hon för sin hyddas helgon träd,

Hon nalkas Fursten, böjer knä på vägens sand

Och sluter händerna och ber:

„Nadeschdas herre, skåda din slafvinnas tår

Och vredgas på den arma ej!

I bättre smycken hon en bättre lycka klädt,

Om lifvet unnat henne den.

Min krans är dyster och min gördel gör din harm;

O, när jag knöt dem, tänkte jag:

Som jag så fattig denna halm ej vuxit har,

Ej detta gräs så glädjelöst.

Dock gerna, furste, för din vilja ville jag

I blommor byta sorgens drägt

Och taga denna skarpa tistel från min barm

Och gömma i mitt hjerta den.“

Hon talat så, och från sin hjessa lyfter hon

Den yppigt vilda kransen bort

Och löser halmens gördel från sitt smärta lif

Och blickar opp på nytt och ber:

„O furste, furste, glöm af nåd din vrede nu,

Ett flyktigt ögonblick, ej mer,

Låt mig ditt anlet se, hur det i mildhet syns,

Och låt mig tacka dig och dö!“

Så har hon andats bönens varma sommarfläkt
Emot den älskade, och nu
Hon dröjer knäböjd, ber med läppens ljud ej mer,
Men med sitt ögas kärlek blott.

Och se, på detta höjda öga länge ren
Orörlik hvilar Woldmars blick,
Han tala vill, en suck af tjust beundran är
Hans fulla hjertas enda språk.
En sådan skönhet ej vid Wolgas strand han sett,
I dina salar ej, Moskwa;
I omotståndlig blid förtrollning snärjs hans själ,
Och vaken tycks han drömma blott.

Då närmar sig furst Dmitri, segerleende,
Och hviskar till sin broder tyst:
„För falken, Woldmar, du mig en slafvinna låft,
Välan då, denna är mitt val.“

Sitt löfte nyss i skogen mins furst Woldmar nu,
Och ur sin dröm han spritter opp,
Hans blickar irra länge utan gräns och mål,
Och från hans kinder blodet flyr.
Omsider dock med kraft han fattar brodrens hand:
„Ditt val du äger“, talar han.
„Men en slafvinna, broder, blott du välja får,
Och denna flicka — hon är fri.
Fri är hon buren; den, som till en engel föds,
Är fri, ifrån sin födslostund,
Och frihet ger jag henne nu, som gåfva ej,
Men endast som bekräftelse.“

Och åter till slafvinnan mild han vänder sig:
 „Stå upp Nadeschda“, säger han,
 „Din rymd är fläktens rymd, din verld är fogelns verld,
 Du äger ingen herre mer.
 Men, arma dufva, tvenne furstefalkar se
 I mäktig täflan ned på dig;
 Hvart vill du styra nu din späda vinges flykt,
 Hvar vill du söka skygd för dem?“

Då står den sköna flickan opp och kysser gladt
 Furst Woldmars hand och talar så:
 „Der nyss i skogen den förföljda fann försvar,
 Der skall jag äfven finna mitt.
 Till dig jag flyr, o furste, unnan farans hot,
 Hos dig jag finna skall beskydd,
 Ditt eget ädla hjertas nåd skall rädda mig
 Ifrån din broders falk och din.“

En blixst af purpur flammar opp på Woldmars kind,
 Dock utan svar en vink han ger
 Sin mulne broder, och i slottets salar snart
 För skaran fursteparet döljs.

Det sjungs, att under qvällen i fadersborgen sen
 Från rum till rum furst Dmitri gått,
 Ibland en blick åt flydda åldrars minnen gett
 Och stridt sitt hjertas strider stum.
 Först då, när sist till aftonbordet furstarne
 I dyster sänja satt sig ned,
 Har Dmitri trenne gånger höjt sitt glas och tömt
 Champagnedrufvans eld och talt.

Och vid sitt första glas han nämnt furst Woldmar säll,
 Som fri i egen boning satt,
 Då sjelf i hemmet han en moders myndling var,
 Fast tvilling med sin broder född, —
 Och tömt en skål för den, som utan lyckans gunst,
 Förstår att trotsa hennes nyck
 Och med en obemantlad viljas spotska mod
 Kan skapa sina öden sjelf.

Och vid sitt andra glas sig sjelf han lycklig nämnt,
 Att sveklös han besviken var,
 Och tömt en skål för den, som, då sitt ord han gett,
 Kan krossas, men ej rygga kan.

Och vid sitt tredje glas han stått från bordet opp
 Och stött sin broders glas och sagdt:
 „En skål för dig, furst Woldmar, ur hvars röfvarhand
 Jag min slafvinna rövva skall!“

Men samma natt, så sjungs det, vid Miljutins tjäll
 En ryttare i vapen höll,
 Den trognaste ibland furst Woldmars tjenare
 Den vapenklädde ryttarn var.
 Och vid den låga hyddans dörr sin häst han band
 Och såg sig om och trädde in
 Och kom, om några korta stunder, ut igen
 Och följdes af Nadeschda då
 Och lyfte flickan lätt på sadelknappen opp
 Och svängde sig i sadeln sjelf
 Och lät den ystra fålen pröfva sporrens udd
 Och flög sin kos som natten tyst.

Förborgad länge var för alla flickans lott,
 Försvunnen från sin bygd hon var,
 Och folket teg i häpnad, eller sjöng en sång
 Om furste-tjenarns dunkla flykt.
 Och spordes någongång Miljutin, skakade
 Den gamle stum sitt silfverhår
 Och såg mot vägen, der hans glädje skyndat bort,
 Tills blicken skymdes af en tår.

Fjerde Sängen.

*Otaligt har jag frågat,
En fråga för hvar timme,
Som vinter ägt och sommar,
Sen jag ditt öga skådat.*

Till Kamas tysta nejder,
Från hofvets glans och flärden,
En fursteenka flyttat,
Af lyckans gunst förlåten;
Vid flodens brädd en boning
Hon valt i lindars skugga,
Tre unga döttrars skönhet
Var hennes modersglädje.

Mot denna lugna boning
Log månen klar, en afton,
Och i dess parker lekte
Med skuggor vårens vindar,
Förföljde och förföljdes.

Då satt bland dessa skuggor,
I dessa vindars värma,
I dessa gömda parker,
En yngling och en flicka,
De språkat tyst i qvällen.

De talte mellan kyssar,

Ännu ett ord och många.
 Som lätta skyar födas
 På blåa sommarhimlen,
 Än purpuröfvergjutna,
 Än skära, silfverhvita,
 Än dunkelbleka, mulna,
 Så föddes i en himmel
 Af deras kärlek orden.

Och ynglingen han talte:
 „Otaligt har jag frågat,
 En fråga för hvar timme
 Som vinter ägt och sommar,
 Sen jag ditt öga skådat;
 Och ren högt öfver kullen
 På fästet månen stigit,
 Och qvällens stunder ila,
 Och än jag ville fråga.“

Och flickan log och sade:
 „Otaligt har jag svarat,
 Ett svar för hvarje glädje,
 Min furstes nåd berett mig,
 Hur säll i denna boning
 Jag lefvat, gömd och skyddad,
 En syster ibland systrar,
 En dotter hos en moder,
 Allt, allt jag sagt och svarat,
 Och än jag ville svara.“

Den unge fursten talte:
 „I denna lugna boning,

En dyr väninnas fristad,
 Af veka händer vårdad,
 Sin blomstersjäl min blomma
 Har vecklat ut i fågning,
 Hon lärt att känna mycket,
 Att lösa mången fråga,
 Ett vet likväl hon icke,
 Hvaraf min sällhet kommer,
 Då hennes kyss jag möter.“

Den sköna flickan talte:
 „En seglare på hafvet
 Är nu min unge furste,
 Han varsnar icke stranden,
 Men möts dock af dess dofter;
 Då undrar han och söker
 Och tror, att sjelf han gömmer
 Hos sig en skatt af blommor.
 O furste denna sällhet;
 Som vid min kyss du känner,
 Den är min sällhet endast,
 Som doftar dig till mötes.“

Men fursten log: „O flicka,
 Säll dubbelt du, som äger
 Din sällhet som din egen.
 När jag, den arme seglarn,
 Är från min blomstrand borta,
 Då skimrar för mitt öga
 Ej någon glädje mera;
 Ett ödsligt haf är verlden,
 I höjd och djup är tomhet,

I hjertat sorg och saknad.
 Sannt har Nadeschda talat,
 Ett lån är blott min glädje,
 Den finns hos henne ensam.“

Sin flickas hand han fattat,
 Han log ett vårligt löje:
 „Min glädje nu jag känner,
 Hvad gör Nadeschdas glädje?“

„Min kärlek gör min glädje,
 Så är den oförgänglig
 Och flyktar ej som furstens.“

„Din kärlek gör din glädje;
 Så svara hvad är kärlek?“

Hon log ett vårligt löje:
 „Min furste“, så hon sade,
 Han vet det ej, han frågar:
 O att jag sjelf det visste!
 Ett vet jag, att mitt sinne,
 I fordna barndomsdagar,
 Var som en snö på bergen
 Emellan jord och himmel,
 Så lugnt det var, så fredadt,
 Så hvitt, men ock så kyligt.
 När solen kom deröfver,
 Ett ögas varma strålar,
 Då smälte det i floder
 Af känslor och af tankar,
 Blef fritt och mätte rymder

Tillförne obekanta,
 Blef varmt och blef en spegel
 Att fatta blåa himlen
 Och jordens blomster-fägring
 Och i sitt djup förvara
 Det blida ögat ständigt.“

„Och hvems, o flicka, säg mig,
 Var detta blida öga?“

Hon svarte ej, hon sänkte
 Sitt strålomgjutna hufvud
 Mot furstens skuldra sakta.
 Då kom en fläkt och flydde
 I lek mellan löfven,
 De skälfde, skuggan skälfde,
 Och månens skimmer, gjutet
 På flickans svarta lockar,
 Bröts ljuft i stilla darrning.

En stund förflöt i tystnad,
 Då höjde lätt sitt hufvud
 Den sköna flickan åter:
 „Otaligt“, så hon sade,
 „Har nu min furste frågat,
 En enda fråga ville
 Nadeschda få besvarad:
 Två gånger ren mitt öga
 Sett dessa lunder löfvas
 Och löfven åter falla,
 Och endast tvenne gånger
 Min furste här besökt oss.

Han sagdt dock, att hans glädje
 Finns här, ja här allenast,
 Hvi kommer han så sällan?“

En skugga, löfvens skugga,
 Kanhända hjertats äfven,
 Föll nu på furstens anlet,
 Men så till svar han talte:
 „Nadeschda, kejsarstaden
 Och krigarärans tjusning
 Och hofvets prakt och nöjen
 De hålla Woldmar fången.“

Den sköna flickan sade:
 „Två gånger blott mitt öga
 Sett dessa lunder löfvas
 Och löfven återfalla,
 Och redan tvenne gånger
 Har fursten här besökt oss.
 När så af kejsarstaden
 Och hofvets prakt han fångslas,
 Hvi kommer han så ofta?“

Han log den unga fursten',
 En suck dock var hans löje:
 „O flicka“, så han sade,
 „Hur säll jag ville dröja
 Hos dig i dessa lunder,
 Med dig en boning söka
 Långt bort från kejsarstaden,
 Som fogelparet söker
 Ett bo blott för sin kärlek.

Men, ack, hos dig en timme
 Får ägas ej, blott stjälas.
 Två mörka makter hota
 Min sällhet oupphörligt,
 Den ena är min broder,
 Min moder är den andra.“

Sin broder fursten nämnde,
 Stör han en broders lycka?“

„Du mins en stund, o flicka,
 Du mins den första gången,
 Då våra blickar möttes,
 Ditt hjerta och mitt hjerta.
 Då var min broder nära,
 Han såg dig, och din anblick
 Spred i hans barm en låga,
 Vild, dunkel, outsläcklig.
 Sen denna stund en vålnad
 Från nejd till nejd han irrar,
 Ett mål blott har hans irring,
 Han söker dig allena.
 Nadeschda, från din furste,
 Från alla jordens makter,
 Från himmel och från afgrund
 Hans våld dig rycka skulle,
 Om han din fristad visste.“

„Min furste nämnt sin moder,
 Har hon ej modershjerta?“

„Nadeschda“, så han sade,

„Kall, dunkel, obeveklig
 Och stolt är denna moder,
 Natalia Feodorowna.
 Ej lifvets späda fröjder,
 Ej hjertats rätt hon aktar,
 Monarkers nåd allenast
 Och höga anors skimmer
 Och slafvars mängd och stjernor,
 På bragdens bana vunna.
 O flicka, ej din skönhet
 Hos dig hon skåda skulle,
 Ej dina ögons himlar,
 Ej denna själ, som spelar
 Med dagrar och med skuggor
 I dragen af ditt anlet;
 Slafvinnan, blott slafvinnan
 I dig hon skulle skåda,
 Och visste hon min kärlek,
 Hon slet dig från min sida,
 Om stycken än dig följde
 Af mitt förblödda hjerta.“

Sin arm liksom i bäfvan
 Kring flickans lif han slutit,
 Men mot hans skuldra lutad
 Hon hördes sucka sakta:
 „O mina barndomsminnen,
 O ljufva fröjder alla,
 Du sol i blåa rymden
 Med dina ljusa dagar,
 Du jord med gräs och blommor,
 O källor, floder, sjöar,

Förtrogna, dyra vänner,
 Om jag er alldrig skådat!
 O att i praktens salar
 En fånge lik jag vuxit,
 Blott skådat lampors skimmer
 Och vandrat stel i glansen
 Af guld och af juveler; —
 Då ägde jag kankända,
 Som Woldmar, stora anor,
 Då vore jag furstinna,
 Fick älska den jag älskar
 Och älskas ock tillbaka.“

Hon talte, ljuden dogo
 På hennes rosenläppar,
 Och fursten teg. — I himlen
 Af deras kärlek föddes
 Ej ordens skyar mera,
 Och tyst och klar var qvällen.

Femte Sången.

*I långa tider ren
Han från sitt trogna folk har varit borta,
Nu, lik ett fruktbart år,
Välsignelse till våra tjäll han bringar.*

Ren tvenne är förgått
Sen i sin hydda ensam blef Miljutin.
Det var en morgonstund,
Den gamle gått att andas vårens vindar.
En rönn i blomning stod
På gården, under den han valt sin hvila.
Allena satt han nu,
Allena, ty Nadeschda var försvunnan;
En sparf, en svärm af bin,
I trädens topp, hans enda sällskap voro.

Då kom en gammal vän
Och helsade den gamle under rönnen:
„Miljutin, fröjda dig:
Ett budskap fullt af glädje jag dig bringar.“

Den åldrige såg opp,
Och räckte handen åt sin gäst förtroligt:
„Hvad budskap bringar du?
Har landet vunnit fred med glans och ära;
Har segerns Gud i nåd
Beskrämat vår Zarinnas vapen åter?“

Den komne talte så:

„Långt närmare är fröjden oss, o broder;
 Vår furste kommen är,
 I natt vid slottet stannade hans vagnar.
 I långa tider ren
 Han från sitt trogna folk har varit borta,
 Nu, lik ett fruktbart år,
 Välsignelse till våra tjäll han bringar.
 Från slottet denna dag
 Får ej behovet vända hjälplöst åter,
 Så har den ädle talt,
 Och gåfvor regna der ur fulla händer.“

Miljutin drog en suck:

„Hvad vållar maktens mildhet“, så han sade,
 „Har furstens blick igen
 På en af våra tärnors fägring fallit?
 I afton sluts kanske
 Ditt öga, broder, under gyllne drömmar,
 I morgon vaknar du
 Och ropar, utan svar, din enda dotter.“

Han sagt det, och en tår

Låg qvar ännu i fårorna på kinden,
 När skyndande ett bud,
 Med rika skänker lastadt, hann den gamle:
 „Hel dig, Miljutin, hel!“
 Så talte tjenarn och sin börda lade
 För gubbens fötter ned,
 „Hel dig och dina glada framtidsdagar!
 Hör nu vår furstes ord:
 Miljutin är af folket här den äldste,

Hans ålderdom skall bli
Som sommarqvällen full af ljus och glädje.“

Från tufvan, der han satt,
Uppstod den gamle, tog sin staf i handen,
Han svarte ej, han gick,
Han styrde tyst sin trötta gång till slottet.

Men i sin höga sal
Satt Woldmar nu med oförmörkad panna,
Han talte milda ord,
Sin gamle trogne tjenare han sporde:
„Wladimir, sen jag mins,
Från mina första år ditt hufvud grånat,
Nu säg, hur länge ren,
En skattad vän, din furstes hus du tjenat?“

Den gamle stod en stund
Med handen på sitt rika skägg betänksam,
Omsider skakande
Sitt hvita hufvud såg han opp och talte:
„Hur länge vet jag ej,
O furste, blott bekymret mäter tiden.
Hvad är att räkna år
För den, hvars lif en vårdag likt förflutit!
Jag var ett barn ännu,
När af er höga fursteslägt jag upptogs,
En yngling var jag, när
Er ädle faders första steg jag stödde.“

Furst Woldmar såg med nåd
Den åldrige och talade och sade:

„Wladimir, från mitt slott
 I morgon ren af tunga värf jag kallas,
 Jag får ej dröja qvar,
 Att ej ett oblidt öga ser min lycka.
 Men du skall lefva här,
 Din trohet här skall herrska i mitt ställe,
 Hvad du befaller skall
 I slottet ljuda som min egen vilja.
 En finns dock här, hvars bud,
 Hvars ord, hvars minsta vink din lag skall vara,
 Men doldt, men obemärkt,
 Att ingen dödlig anar hennes välde,
 Af dig blott sedd och känd,
 Beslöjad djupt för hvarje annan, kallas
 I byn din dotter hon
 Och är för dig allena herrskarinna.
 Wladimir trogne, säg,
 Har nu du fattat, hvad din furste menar,
 Och kan han resa trygg
 Och veta att hans vilja ej försummas?“

Den trogne gubben log,
 En blick af kärlek på sin herre fäste
 Och förde gladt sin hand
 Mot borgen af sitt höjda bröst och talte:
 „O furste, gammal är
 Wladimir ren för obekanta seder,
 Att lyda var han van,
 Af inga makter lär han mer ett annat.“

Han talte dessa ord
 Och gick på furstens milda vink ur rummet,

Och ensam i sin sal
Blef Woldmar åter med sin tysta lycka.

Han dröjt ett ögonblick,
Då dörren uppläts dristigt af Miljutin,
Den åldrige steg in,
Af tjenarskaror fåfängt återhållen.
Först när af furstens blick
Han möttes, stannade han stum i vördnad
Och böjde djupt sitt knä,
Mot golfvet sänkande sin höga panna.

Från Woldmars anlet flög
Den skymt af vrede snart, som först der röjdes,
Och vänligt sträckte han
Emot den årbetyngde slafven handen:
„Miljutin“, var hans ord,
„Hvad gör att så din furste du bestormar?
Stå upp, hvad är din bön?
I dag går ingen sorg från denna boning.“

Den gamle drog en suck:
„O herre, ringa är den ringes klagan:
En lärka ägde jag,
Din hök har röfvat henne från min hydda.“

Furst Woldmar log med nåd:
„Ej svår i sanning är din sorg att hela;
Jag har en näktergal,
Den vill jag ge dig i din lärkas ställe.“

Den gamle drog en suck:

„O herre, ringa är den ringes klagan,
 Dock helas ej hans sorg
 Af milda ljud och näktergalars sånger.
 En bild, en helgonbild,
 En svag förgänglig bild af alm jag ägde,
 Den var min hyddas skatt;
 En röfvare, ifrån ditt slott, den stulit;“

Furst Woldmar log med nåd:
 „Ej svår i sanning är din sorg att hela;
 En bild af guld jag har,
 Den vill jag ge dig i din almbilds ställe.“

Den gamle drog en suck:
 „O herre, ringa är den ringes klagan,
 Dock helas ej hans sorg
 Af löftens glans och gyllne skatters skimmer.
 En dotter ägde jag,
 Hon var min lärka, hon var helgonbilden;
 Hon en slafvinna var,
 Din makt har tagit henne från mitt hjerta.“

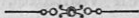
Då såg furst Woldmar opp,
 Hans panna strålade, hans kinder glödde:
 „Miljutin“, sade han,
 „I dag går ingen sorg från denna boning.“

En suck, ett ljud, en ton,
 Ett ord, ett namn flög nu från furstens läppar;
 Och se den slutna dörr'n
 Till praktgemaken uppläts i detsamma,
 Och mera skön blott nu,

I purpurdagern af ett ljusnadt öde,
 En rosig vårsky lik,
 Stod för den gamles häpna blick Nadeschda.

Furst Woldmar log med nåd,
 Han tog den komnas hand i sin förtroligt,
 Till gubben, der han stod,
 Han förde fram hans sköna fosterdotter:
 „Miljutin, trogne slaf,
 För lärkan bjöd åt dig jag näktergalen,
 En helgonbild af guld
 För den af alm, som togs ifrån din hydda
 Min gåfva du försmått,
 En dotter sörjer du, en späd slafvinna;
 Jag en furstinna har,
 Jag ger dig henne i slafvinnans ställe.“

En tår, som daggens perla klar,
 I purpur glödde på Nadeschdas kinder,
 Och tyst och utan ord
 Hon kysste leende den gamles panna.

Sjette Sängen.

*O att du födt mig så, att de stjernors glans,
Du nyss beundrat, tjugat ock mig! Ett barn,
Af lekverk fägnadt, hade med svärdet jag
Dem plockat glad och tömt i en lek mitt lif.*

Men i sitt slott, det höga, vid Wolgas flod,
I marmorsalen, ensam bland bilderna
Af hädangångna, lysande anor, satt
I glans Natalia Feodorowna sjelf.
Här, så furstinnans vilja bestämt det, här,
Bland dessa vittnen, skulle furst Dmitri nu,
Sen långa år i fädernas hem ej sedd,
Inför sin moder träda. Som till en fest
Var salen ordnad, purpurgardinerna
Från alla bilder vecklade opp i prakt,
Och högst vid bordet, jemte furstinnans plats,
Stod, ställd för sonen färdig, en taburett.

Den stolta modren väntade, timmen slog,
Och in kom Dmitri, festlig som rummet ej.
Hans dräkt var vårdslöst ordnad, om ordnad ens,
En hvardagsdräkt, hans vanliga hemdräkt förr,
Hans blick var skygg, men spotsk på engång och mörk,
Och stjernlöst nattlig steg han till modren fram.

Ett ögonblick såg dyster furstinnan opp,
Som om mot sonens mörker hon mörknat sjelf,

Dock snart i höghet sträckte hon, ljusnande,
 Sin hand mot fursten, tog från sin plats ett steg
 Och rörde moderligt med en kyss hans kind.
 „Min Dmitri“, så hon sade, „välkommen var!
 Med rättvis stolthet ser jag min ädle son
 I sina anors strålande krets igen,
 En oerfaren yngling ej mer, som förr,
 Men pröfvad, van att handla, beredd kanske
 Att sjelf sitt rum eröfra bland dem en gång.
 Min son, från hemmet länge du varit skiljd,
 Hvar, hur, i hvilka nejder, i hvilket värf,
 Har du ej yppat, jag det ej frågat har;
 Min önskan varit sådan, jag velat så.
 Åt sig, sin egen adel, sitt eget val
 Af ärans banor, ville min ädle son
 Jag öfverlåta; ville behålla blott
 En rättighet, den bästa en moder har,
 Den att få hoppas allt af ett älskadt barn.
 Och nu, min Dmitri, frågar jag — dock ej jag,
 Men dessa stumma bilder igenom mig —
 Till hvilket mål du sträfvat, på hvilken glans
 I ärans rymd din trånande blick du fäst?“

Så var furstinnans helsning. Hon satte sig
 Och med ett tecken viste sin son hans plats.

En stund flög bort i tystnad, en vingsnabb stund
 Furst Dmitri teg, hans läppar ej än till svar,
 Men till ett skugglikt leende rördes blott,
 Och hög tog åter ordet hans moder då:
 „Min Dmitri ej vill svara, vill tyst kanske,
 Som dessa bilder fråga, besvara dem;

Välan, min stolta, strålande fröjd det är,
 Att sjelf, för eget lugn, ej behöfva svar. —
 Se opp mot denna qvinna, min ädle son,
 Det svarta ögats glödande elddjup se
 Och pannans hvälfning, skynd af en otämd lock!
 Din moders ättemoder, af furstlig stam,
 Bland stjernor född på Grusiens fjäll, hon var.
 En son hon hade. Bort från sitt hem han for,
 Som du, for tidigt, dröjde i åratal,
 Som du, och ensam satt i sitt slott hans mor.
 Då kom engång af hennes bekanta en,
 En vän, ej sedd sen länge, grefvinna född,
 Fast med ett dunkelt vapen förenad då.
 Med godhet dock hon möttes, förtroligt språk
 Blef vexladt, mången fråga om förr om nu,
 Och så omsider sporde den fremmande:
 En son du äger, gläder förhoppningsfull
 Hans ungdom dig, hvar är han, för hvilket värf,
 För fridens, eller krigets bestämdes han?
 Hon log din ättemoder och gaf till svar:
 Sen tvenne år mitt öga ej honom såg,
 Hans blick blef varm, hans fäderneboning trång,
 Han tog sitt arf, han sökte en öppen verld,
 Och kämpar nu, hvar, huru, — jag vet det ej.
 Men full af undran talte den andra än:
 Hvad, vill du skämta blott, eller drömmer du?
 Du mor med känslor varma som blickens glöd,
 Du lemnar åt sitt öde din enda son?
 Omöjligt. — Så hon sade; i höghet då
 Uppstod furstinnan, räckte den fremmande
 Sin han och talte alldrig förgättna ord:
 Var lugn, min vän, ett känner hans moder dock,

Behöfver mer ej känna: hvarthelst han finns,
 Bor guldrent i hans hjerta hans fäders blod. —
 Min Dmitri, så hon tänkte din ättemor,
 Af hennes ande äger ock jag ett arf“.

Hon slöt, men upp såg Dmitri och talte djerf
 „Här är jag, moder, döm mig, du ser mig här,
 Säg sjelf, om till din glädje, om till din sorg;
 Hvar ytlig, fal förgyllning föraktar jag,
 Och, hvad mitt yttre röjer, mitt inre är“.

En blick, en hjertlig, spanande dunkel blick
 I sonens öga hade hans moder fäst,
 Och nu hon såg mot bilderna opp på nytt
 Och sträckte majestätlig sin hand mot en:
 „När denna stjernomstrålade“, sade hon,
 „Kom från sin första ynglinga-utflygt hem,
 Förmäler sägnen skönt, att han kom så arm,
 Så utan yttre, skimrande glans, som du.
 Hans fader fallit tidigt i Peters strid
 Mot Sverges vilda lejon, hans ädla mor
 Sett nyss sin boning härjas af fiender
 Och satt, en värlös enka, i plundrat slott.
 Pultavas fält var blodadt, och ryktet flög
 Med segerbudskap, jublande vidt, då såg
 Sin son hon återkomma; allena, tyst,
 Med vinst blott af en blekare kind han kom.
 På honom, fast sen länge ej sedd, ej spord,
 Sitt hopp hon fäst, dock teg hon och sörjde stum,
 Att sköflad så han kom till ett sköflat hem.
 En dag försvann, knappt grydde den andra, när
 Af jubel nejden fylls, och från höjd och dæld

Hörs ropet: Zaren, Zaren i antåg är!
 Ej mer, som förr i sällare tider, kan
 Den ädla ägarinnan af slottet nu
 Vid Zarens fot begära en ynnest, be
 Att få ett ögonblick hans värdinna bli.
 Allena, osedd, gömd i ett sidorum,
 Hon öppnar blott ett fenster och skådar tyst
 Mot vägen, vill blott blicka välsignande
 På fosterlandets far, då han flyr förbi.
 Han kommer, segrarn, hjälten, med skumhöljdt spann
 Han skyndar fram, af dånande vagnar följd,
 Och skaran nalkas, glimmar, försvinner — nej!
 Den stannar, stannar, Dmitri, på slottets gård.
 En blixst af häpnad, ljuf, men förkrossande,
 Den ädla slottsfruns hjerta igenomfar,
 Dock går hon glad att möta sin höge gäst
 Och hinner vestibulen med hastad gång.
 Hvad syn! Der står monarken i höghet ren.
 Hvad syn för henne, henne som mor! Hon ser
 Sin son i Zarens armar, med kyss på kyss,
 På kind, på mund, på panna, af honom höljd. —
 Min Dmitri, denna yngling, som kom, som du,
 Så blek, så glanslös hem till sin mor, var mer
 Än hvad han ville synas; i mången strid
 Han kämpat djerf, hans arm var berömd, hans mod
 Beredt Pultavas seger, ett ädelt sår
 Han bar, var Zarens gunstling, var general“.

Så talte hon; en leende ljusning flög
 Kring hennes anlets mildrade majestät,
 Men marmorstel satt Dmitri, tills marmorn nu
 I hemsk förvandling smälte och brast i ord:

„Hör opp“, han sade, „moder att se mig an
 Med denna svärmiskt forskande, sälla blick,
 Som anar gömda strålar af Zarers nåd
 Hos mig, din bleka, stormiga, dunkla son.
 Ej att dig bringa glädje jag kom; hvad du
 Som glädje skattar, Dmitri ej sökt, ej fått,
 Nej, för mig sjelf jag kom, för min egen fröjd,
 Fast med din smärta, moder, den köpas skall“.

Han teg och strök sin panna och talte än:
 „O att du födt mig så, att de stjernors glans,
 Du nyss beundrat, tjusat ock mig! Ett barn,
 Af lekverk fägnadt, hade med svärdet jag
 Dem plockat glad och tömt i en lek mitt lif.
 Men andra stjernor lyst för din Dmitris blick,
 Två stjernor, mordiskt tjusande, mäktiga,
 De brännt bans barm, de sugit hans hjertas blod,
 Och kärlek är den ena, den andra hämd“.

Han dröjde, tycktes vänta ett svar, men stum
 Furstinnan satt, han såg det och vidtog än —
 Hans röst var vågens röst, då i storm den slår
 Mot klippans barm och brytes och suckar dof: —
 „Från barndomsåren var jag din mulne son,
 Den andra, ständigt, ständigt den andra blott,
 Jag såg min broder ljusna i ljus, jag sjelf
 Blef mörk, men bar mitt mörker för mig och teg.
 Vårt arf blef skiftadt, säll till sitt eget slott
 Min broder for, jag följde, en fremling lik:
 Välan, en sällhet grydde för mig ändå, —
 Den stals, stals bort af honom, som vunnit allt
 Då sprang min ena stjerna ur natten fram,

Då såg jag hämnden vinka, den lyst min ban
 I år af qval, och nu den mig lyste hit.
 Min moder, denne lycklige, ljuse son,
 Er fröjd, er ständigt gynnade gunstling, han —
 Med en slafvinna fostrar han ättens hopp,
 En låg lifegens dotter hans maka är“.

En blekhet, tänd och flydd i ett ögonblick,
 Furstinnans anlet darrande öfverfor,
 En ljungelds hemska, flyktiga återsken,
 Och nu med kufvad smärta begynte hon:
 „O Dmitri, du nattburne, om åt din hämnd
 En broders olycksöde kan svalka ge,
 Var lugn, hans dom skall falla. — På Rysslands thron
 Finns den, som vet att vörda en moders sorg.
 Hon skall förstå min bön, då med krossadt bröst
 Jag ber den höga skydda vår ädla ätt
 Mot en vanbördings brott, som befläckar den.
 Var lugn, jag ägt två söner, jag äger nu
 Blott en, med dig ej täflar en annan mer,
 Var lugn, min son, olycklige mörke son,
 Din ena stjärna lyst dig till önskad mål“.

Hon talte så och dröjde; en hämmad tår
 Bröt våldsamt fram och föll på den stoltas kind,
 Och nu hon tog den nattliga sonens hand
 Och höjde, lik en bedjande, än sin röst:
 „Du är, fast mörk, min Dmitri, min ende nu,
 På dig allena hvilar vår ädla ätt,
 Förtvifla får du icke, förloras ej,
 Så nämn din andra stjärna, din kärlek nämn!
 Så skön, så rik, så mäktig, så lysande,

Har Ryssland ej en dotter, att hennes hand
 Din moders son skall vägras; Zarinnan sjelf
 Skall med sin allmakt skydda ditt djerfva val,
 Blott nämn det, säg hvem fångslat ditt hjerta blott“.

Hon slöt. Men ur den bedjande modrens hand
 Drog Dmitri sin och dolde sin kärlek ej:
 „Min moder“, så han sade, „din Dmitri skall
 Ej mer förtvifla, icke förloras mer,
 Om till hans vilda, flammande, tärda barm
 Din makt hans broders maka, slafvinnan, fört“.

Då stod furstinnan svigtande opp, hon teg,
 Hon gick med långsam gång, majestätlig, stum,
 Ur höga anors strålande festsal ut;
 Men, af den stolta skickad, en tjänare
 Kom in och sänkte, utan en vink, ett ord,
 För alla bilder purpurgardinerna,
 Och snart stod Dmitri ensam, och ingen blick
 På honom fäste helgade fäder mer.

Sjunde Sången.

*Och tystnad rådde länge mellan båda,
På ottomanen satte sig Potemkin
Och lät sitt hufvud sjunka i sin hand;
Den unge fursten väntade och teg.*

„Genralmajor Kutusoff, då han kommer,
Förs in till mig, hit in i kabinettet,
De öfrige, Markoff, kosacken Platoff,
Furst Woldmar Paulovitsch och andra vänta“.
Så talte, vårdslöst kastande sig ned
På ottomanens purpurbädd, Potemkin,
Och adjutanten mottog med en bugning
Den stolte Krimbetvingarns vink och gick.

På furstens panna sågs en skugga hvila,
Och oro, ledsnad, trötthet talte ögat,
Blott stundom till ett nyss serveradt glas,
Med roslikör, sin vackra hand han sträckte
Och förde mot sin läpp dess dofter blott.

Så flöto långsamt några få minuter,
Och dörren uppläts åter, och Kutusoff
Steg in. — Sin ställning bytte fursten ej,
Blott förde handen öfver ögat, såg
En stund med skärpta blickar mot den komne
Och med en knappt förnimbar nick, begynte:
„Jag låtit kalla er, min general,

Hvarför, det vet ni sjelf. Med synbar ledsnad
 Betraktade vår höga Kejsarinna
 Paraden nyss; en brist på hållning, takt,
 Långt lättare att märka än förklara,
 En håglöshet, en — med ett ord — ett sjelfsvåld
 Förstörde ordning i våra leder;
 Hvad skall jag tänka om er disciplin?“

Han teg, den unge generalen teg,
 Men i hans kinder steg den blod, hvars färg
 Ren purprat Largas, Kaguls, Sabors stränder,
 Och fursten såg det och tog vid på nytt:
 „Ni tycks ej gilla detta milda klander,
 Ej sjelf ens funnit några fel kanhända?
 Välan! hvad tecken gaf en grenadier,
 På eder flygel, sin kamrat i ledet?
 Säg, gjordes svängningarna utan remnor,
 Befälets blickar lågo de på chefen,
 Hur slöts carréen, hvem såg sig om, och hvems
 Var benet, som det sjunde regementet
 Drog efter sig ännu, sen det gjort halt?
 Otaligt kunde nämnas, utom detta.
 Nu svara, säg mig, general Kutusoff,
 Hvad tror ni vålla detta oskick? —

Stolt

Såg fursten opp, den unge krigarn böjde
 Sitt hufvud vördnadsfullt och gaf sitt svar:
 „Ers durchlaucht“, så han sade, „största delen
 Af dessa truppar lemnat nyss Turkiet,
 Rekryter äro andra, tagna in
 I deras ställe, som af kriget skördats.

Er subalterner äfvenså af linien,
 Och, Platoff, er, Markoff, er, kort, er alla
 Förverka edra värjor. — Inga svar,
 Alldeles inga ord till ursäkt, inga!
 Det är vår Kejsarinnas höga namnsdag,
 Som nu gör nåd. —

I hvilka tider lefva vi? Soldaten
 Betraktas som kamrat af ett befäl,
 Som gjort ett par kampanjer vid hans sida;
 Han smeks, han skonas, man förbiser allt,
 Blott ej hans ärr, och samma skonsamhet
 Begär man för sig sjelf. Markoff, se på er!
 Är det af reglementet ni befalls
 Att suspendera en af edra knappar?
 Och denna orden, Platoff, kring er hals —
 Säg, fruktar ni att skiljas alltförmycket
 Från hopen, om den blottas litet mer?
 Hvad skick! Soldatbulvaner vore bättre
 Än krigare, som ingen lydnad känna. —
 Ni ler? — Jag ber er, ingen mine! Och ni,
 Ni med den rusigt nöjda blicken, Kulneff,
 Hvad gör er fröjd? Att er pikett, kanske,
 Så väl höll folket nyss ifrån paraden? —
 O Ryssland, Ryssland, själen i din styrka
 Var ordningen, var sjelfförsakelsen
 Hos dina söner; slockna får den ej. —
 Furst Woldmar Paulowitsch, ni dröjer qvar,
 Ni följer mig. Ännu engång, er andra
 Benådar Kejsarinnans namnsdag“.

Sadt.

Till kabinettet gick Potemkin åter,
 Den unge fursten följde tyst hans steg.

Och tystnad rådde länge mellan båda,
 På ottomanen satta sig Potemkin
 Och lät sitt hufvud sjunka i sin hand,
 Den unge fursten väntade och teg.
 När så en stund förflutit och en annan,
 Tog Krimbetvingarn ordet, höjde sig
 Och fäste skarpt sin örnblick på furst Woldmar:
 „Man talt om uppror“, sade han, „om trots
 Emot en ordning, på hvars fasta grundval
 Personers väl, familjers, staters, hvilas,
 Jag menar uppror mot föräldramakt,
 Och sådant i vårt fosterland, i Ryssland;
 Är denna händelse er obekant?“

Den unge fursten teg, den äldre fortfor:
 „En yngling, en af våra främsta slægter,
 Förvillad troligtvis af tidens gift,
 Ett svärmeri om menniskojemlikheten,
 Har, glömmande sig sjelf, sin pligt som son,
 Sin aktning för en följd af stora anor,
 Sig sänkt i en mesalliance, hvars blygd,
 Till lycka, här ännu ej ägt sin like;
 Ni vet, kanhända denne ynglings namn?“

Han talte så; ej bidande ett svar,
 Begynte han med dämpad stämma åter:
 „En furste, lysande föräldrars hopp,
 Emottar, vid sin faders död, i arf
 Den ena af hans stora egendomar.
 Han kommer till sitt landtgoods, fäster der
 Sitt unga öga på en ung slafvinna;
 En vacker kind, en fyllig barm — hvad skatt

Att öfverväga alla andra värden!
 Allt nog, han väljer henne för sitt nöje,
 Fördöljer henne, hvar, — man vet det ej,
 Och offrar tvenne år åt sin förtjusning.
 Man väntat, att på detta rus af sällhet
 En mättnad skulle följa, och excessen
 Få lemnas åt förlåtelsen och glömskan;
 Men nej! En dag sitt höga slott igen
 Besöker fursten, som emellertid
 Förvärfvat grader här bland våra leder,
 En maka för han med sig, en gemål,
 Men hvem? — o fräckhet utan gräns! — slafvinnan.
 Ännu får saken dock ej allmängöras,
 Familjbetänkligheter hindra detta,
 Blott några få förtrogna känna den.
 Så flykta åter år, och, medan fursten
 På ärans fält sig nya lagrar skär,
 Befolkas fursteborgen med bastarder.
 Till slut kan nesan icke döljas mer.
 Den röjs, och ryktet hinner furstens mor,
 Hvars hjerta nära brister af förtviflan. —
 Nu, Woldmar Paulowitsch, är taflan färdig,
 Compositionen väcker ens förvåning;
 Ni målat sjelf, är den natursann, säg?“
 En vink han gaf, ett tecken, att han nu
 Besvaras ville, och i liknöjdt lugn
 Mot handen sänkte han sitt hufvud åter.

Att ge sin återhållna vrede ord,
 Behöfde ej den stolte Woldmar manas:
 „Jag känt en furste“, sade han, „i arf
 Ett slott han fick, med slottet en slafvinna,

Slafvinna, — ja hon var det tills hans öga
 I henne såg, då var hon det ej mer.
 Ej rodnaden på hennes kinder dock,
 Ej hennes yppigt böjda barm — som ni,
 Min furste, sagt — gaf friheten åt henne;
 Hon fick den af ett hjerta för ett hjerta,
 Och mer hon fick än frihet, fick beskydd
 Hos en af Rysslands ädlaste furstinnor.
 När, dyrkad i en krets af englar der,
 Hon vecklat ut sin rika blomnings skatter,
 Blef hon sin fordna herres maka: — han
 Står här och väntar, furste, nu sin dom“.

Han slöt. Den mäktige Potemkin tog,
 Med oförändrat lugn, till ordet åter:
 „Vår milda Kejsarinna, sjelf en moder,
 Har ömmat för er ädla moders smärta,
 Har velat skona henne för den blygd,
 Att som sin dotter helsa en slafvinna;
 Dess höga vishet insett, att ett rike,
 Af Rysslands vidd, behöfver sammanhållas
 Af fasta band, att hvar atom, som störs,
 Ger fart till rubbning i det stora hela;
 Hon tolkar nu sin vilja genom mig:
 Furst Woldmar Paulowitsch, er tjänst behöfs
 I Tomsk, behöfs der ögonblickligt nu;
 Er egendom förvaltas undertiden,
 Med Kejsarinnans bifall, af er mor.
 Er resa — derom har man dragit omsorg,
 Ett equipage är tillreds. I Tomsk
 Har ni att vänta edra instructioner.
 Farväl!“

Från Woldmars kinder bloden flytt,
 Förisad stod han, en minut, och såg
 Med ofrånvända blickar på Potemkin:
 „Er tillhör makten“, sade han till slut,
 „Men jag är man och får ej fly till böner.
 En finns, som kunde be för mig, för sig,
 Men hon skall stötas bort, der hon ej höres.
 Ja, utom henne, furste, finnas två,
 Som kanske finge bedja; o, men de
 Förmå ännu knappt nämna fadersnamnet
 En fråga dock, den sista: förs jag bort
 Att lefvande begravas, eller får
 På jorden än jag återse de mina?“

Då stod den ädle furst Potemkin opp
 Och tog hans hand: „Furst Woldmar Paulowitsch,
 Jag känt er far, han stod vid denna sida
 I stridens larm; för hans skull ville jag
 Den spotska sonens hårda öde mildra.
 Jag vet en gammal regel: lyd och vänta!
 Jag ger er den, jag kan ej mer; farväl!“

Åttonde Sången.

*Der han så, af egna känslor sliten,
Står i osäll tvekan, sjelf sitt offer,
Ser han dagen fly, och qvällen sakta
Öfver jorden höja purpurvingen.*

Hvilket sorl af obekanta röster,
Hvilken otämd yras vilda jubel
Skallar nu, Moskwa, kring dina stränder,
Från Furst Woldmars slott, det förr så tysta?
Är det så hans unga maka sörjer
Kärlekens och lifvets blomsterdagar?
Hjertats första lycka, flydd med honom?
Sky att fråga! Fremlingar från Wolga
Äga slottet, tygelfria slafvar,
Af Natalia Feodrowna sända,
Af den ädle furstens stolta moder.

Men förjagad, skygdlös, har Nadeschda
Sökt sin barndoms låga hydda åter
Och af lyckans alla gåfvor bergat
Tvenne späda söner blott — I blommor
Har naturens vår sig klädt, sen vinter
Öfver hennes hjertas vår sig lade;
Och hon gömmer nu sin sorg i skuggan
Af en löfrik häck, vid samma bölja,
Der hon, femtonårig, fordom ofta
Speglat sina morgonljusa löjen.

Stum på gräsets matta, nära stranden,
 Nu hon sitter, sänker, som i drömmar,
 Stundom ned sin marmorhvita panna,
 Tills på nytt ett gny af vilda fröjder
 Skallar genom nejdens lugn från slottet,
 Och hon väcks och ser mot skyn och lyssnar.

Dock ej sorg blott talar milda ögat,
 Äfven oro. Ofta skrämd hon skyggar
 För en fläkt i lundens löf, för trastens
 Skarpa drill från topparna i skogen.
 Fly hon ville, fly långt bort från nejden,
 Så det tyckes, näns dock icke störa
 Slumrar i sin famn, den spåde Igor,
 Som så långt ifrån och dock så nära
 Till sin mors bekymmer somnat stilla,
 Medan yr på stranden än hans broder
 Jagar sländor, vilsnade från vattnet.

Så hon dröjer; hvadan hennes oro?
 Budskap kommit: du som lärt att bära
 Utan klagan sorger, lärt för andras
 Tröst försaka egen, o furstinna,
 Som ett helgon kär för våra lyddor,
 Längre får du ej vår glädje vara,
 Vilda falkar jaga dufvan, skynda,
 Han är här, din makes broder Dmitri".
 Än en gång har hon blott velat säga
 Sitt farväl åt ställen, dyra, fulla
 Af en snabbt försvunnen barndoms minnen. —

Solen sjunker, skuggorna förlängas;

O, en skugga, mörkare än alla,
 Skymtar, rör sig mellan träden, nalkas;
 Det är Dmitri. — På det späda rofvet
 Ren hans eldblick fallit; segern vinkar,
 År af strider, feberyra drömmar,
 Dystra dagar, nätter utan hvila,
 Skola gäldas nu. En blink, och målet
 Har han nått. — Dock, under! se, hans anlet
 Byter färg; han döljer sig, han tvekar,
 I den ädla qvinnans anlet fången.
 Denna bild, hur lik, och dock hur olik
 Den, som engång skådad, outplånlig
 I hans halftförbrunna öga stannat;
 Sin slafvinna sökte han, den fordna
 Vårlikt ljufva, rosenlika tärnan,
 Och en mor, en bleknad mor han finner,
 Tidigt ren i lifvets allvar mognad,
 Med försakelsens och sorgens adel
 Kring sin panna. Sakta! se, han skyggar,
 Dunkla makter kämpa i hans inre,
 Skall han dröja eller skall han framgå? —

Der han så, af egna känslor sliten,
 Står i osäll tvekan, själf sitt offer,
 Ser han dagen fly och qvällen sakta
 Öfver jorden höja purpurvingen;
 Och emellan sina pulsars svallning,
 Hör han, som ur fjerran röster tala,
 Tysta, svaga, brutna anderöster:
 „Dmitri, se, naturens hvila stundar,
 Lugnets, sömnens, glömskans blida välde.
 Ren med mattad sång i skogen kallar

Fogeln hem sin maka, träden hviska
 Tysta afskedssuckar blott åt vinden,
 Och ur luftens rymder, trött att irra,
 Sjunker sval på blomsterbäddar daggen.
 Dmitri, frid vill jord och himmel äga,
 Hvarför stormar utan ro ditt hjerta?"

Orden hör han, som, emellan vågens
 Bränning, seglarn från den strand han lemnat
 Hör ännu ett vallhorns sista toner,
 Och han suckar, och hans blickar söka
 Som af blygsel marken, tills ånyo
 Stormens andar vakna, och hans läppar
 Ljudlöst tolka deras mörka maning:
 „Dmitri, svage, skräms du af en aftons
 Ljusa stillhet, af en värnlös qvinnas
 Bleka kind, har under år du kämpat,
 För att svigta i din segers timme?
 Upp, en lögn dig gäckar! Hvad är lugnet?
 Vreda stormars korta slummer endast.
 Vill du skona, glömma och försonas?
 Dmitri, frid är himlens lott och grafvens,
 Men på jorden hatar broder broder. —“

När han sagt det, ser han opp, som skulle
 Nu beslutet mognat. Var det slumpens,
 Var det oskuldsskyddarns verk han varsnar?
 Med ett veck af modrens slöja fläktar
 Nu, just nu, den vakna brodern sakta
 Från den söfdas kind en tår och varnar
 Tyst sin moder, att ej gråta flera.
 Genomilad af en rysning, vänder

Broderhatarn bort sitt anlet, stunden
 Är försvunnen åter, och bemanna
 Måste han på nytt sitt mod, som svigtar.
 Bort han smyger som om här han kände
 Af försvurna makters spel sig omhvärfd,
 Vill i skogens djup i frihet andas,
 Några stunder, och med stadgad seger
 Öfver hjertats uppror återkomma.

Knappt så långt han hunnit, att af bäcken,
 Från hvars strand han nyss sin vandring börjat,
 Sorlet mer i qvällens lugn ej hördes,
 När i ödsligheten oförmodadt
 Af en syn på nytt han öfverraskas.

På en mossig häll, framför hans fötter,
 Satt en gubbe, tungt mot stafven lutad,
 Lik en stod, ur gråa klippan huggen.
 Målet tycktes han ej blott för dagens
 Färder nått, men för sin lefnads långa
 Vandring äfven; blott med möda höjde
 Mot den kommande han än sitt öga.
 „Fremling, granne“, så han sade, „broder,
 Du, hvars blick ej än, som min, af dödens
 Skuggor skymms, säg har i dessa nejder
 Du en qvinna sett, vår ädle furstes
 Helgonmilda, olycksfödda maka?
 Längre här jag henne sökt förgäfves,
 Och min kraft förgått, min dag är liden;
 Sågs hon, o ledsaga då till henne
 Mig, den brutne, döende, hvars hjerta.
 Klappar fridlost nu de sista slagen“.

Så den gamle, och furst Dmitri känner,
 Vårdarn af hans broders slott, Wladimir;
 Men med hatten djupt på pannan nedtryckt,
 Rädd att röjas, börjar han och talar:
 „Gubbe: säg mig, har ock du en börda
 På ditt sinne, som förbittrar lifvet
 Och gör döden tung? Din furstes maka
 Söker du; för hvilket brott mot henne
 Vill du tigga nåd vid hennes fötter?“

Än, med lifvets sista styrka samlad,
 Reste sig minutligt opp den gamle:
 „Fremling“, sade han, „i hvilket vilddjurs
 Är min hamn förbytt, då så du frågar?
 Dock, en fremling är du, såg ej henne,
 Visste ej att blott en tigers like
 Mot en sådan bryta kan. — Dock, brutit
 Har den gamle, fast mot henne icke.
 Se, det oerhörda, alldrig sedda,
 Såg jag, hörde jag; min furstes maka
 Såg jag, från hans eget slott förjagas,
 På hans egen moders bud. O fremling,
 Tigande med tvenne späda söner,
 En vid högra, en vid vänstra handen,
 Gick hon bort, från öfverflöd och lycka,
 Till sin fosterfaders öde koja.
 Ingen såg dock henne gråta, ingen
 Henne klaga hört; att trösta andra
 Lefver hon, en engel sjelf, som höjes
 Öfver jordens lust och nöd.
 Fremling, stunden lider. Nalkas kunde
 Icke hon med bön sin makes moder,

Der fanns Dmitri, han, förföljarn, hotfull
 Väntande sitt rof. — Dock, detta öga
 Gret för henne, dessa läppar bådo
 Böner, dem hon sjelf ej nu fick bedja.
 Tyngd af år och sorger, tog jag vägen
 Till min fordna herres slott vid Wolga,
 Till Natalia Feodorownas boning.
 Stängd var porten för den gamle, trogne
 Tjenarn nu; i dagar och i nätter
 Låg jag under himlens tak derute,
 Väntande att få furstinnan skåda.
 Och hon syntes, som ett djur i stoftet
 Kröp jag till den stoltas fötter, tiggde
 Om förbarmning för min furstes maka,
 För hans barn. — Bönhörelsen af fega
 Slafvars gissel fick jag, tills jag hånfullt
 Stöttes bort att börja återfärden.
 När jag så, föraktad, slagen, krossad,
 Lemnade mitt fordna hemvist, tändes
 I mitt hjerta harmens vilda låga,
 Och i trakter, fordom fridens, höjde
 Jag förbannelsens och hämndens verop:
 Ve dig, ve, Natalia Feodorowna,
 Som mot egen blod af stolthet rasar!
 Utan kärlek, ensam, må du lefva,
 Alldrig glädjas af ett barnbarns joller,
 Och då döden nalkas, efterlängtd,
 Legda händer dina ögon sluta.
 Och jag mindes furstens broder Dmitri,
 Honom, på hvars hjessa skulden hvilar,
 Och jag ropte — Fremling rys att höra
 Hatets ord:

Dubbelt, dubbelt ve dig, vilde Dmitri,
 Du hvars svarta afvund allt förvållat!
 Vattenblomma, utan frukter, vare
 Den välsignelse, jag ofta kallat
 Öfver dina lockar ned, då fordom
 I min famn, ett skuldlöst barn du lekte.
 Hemlös, fridlös, hopplös, af ditt eget
 Hjertas ormar sliten, må du irra
 Mot ett mål, som flyr dig och som, hunnet,
 Stöter dig med bruten röst tillbaka!
 Så jag ropte. — Jag har hatat broder;
 Att jag hatat är den skuld, mig trycker,
 Jag vill dö med frid“.

I häpen stumhet
 Stod furst Dmitri, men den gamle fortfor:
 „Du, som än kanske af lifvet pröfvat
 Blott dess sötma, byts din lott, och fräter
 Sorgens eller aggets gift ditt sinne,
 Sök då henne, som jag fåfängt sökte,
 Mången storm hon stillat, mången smärta
 Har hon läkt, på hennes lugn ren mången
 Lagt ett skuldbelastadt hjertas börda;
 Äfven jag, om hennes fot jag hunnit,
 Skulle lärt att glömma och förlåta,
 Skulle somnat lugn“.

Han teg. En tystnad,
 Djup som grafvens, rädde några stunder.
 Då steg Dmitri fram och tog den gamles
 Hand i sin: „Kom, följ mig“, så han sade,
 „Jag vill leda dig och visa vägen.

När du hunnit den du söker, bringa
 Från ledsagarn då, till lön, en helsning,
 Säg: vid denna bäck, på dessa blommor,
 Föll för Dmitris hand hans falk, som äggad
 Ville rövva bort hans broders dufva.
 När hon ryser då för namnet Dmitri,
 Säg: o qvinna, Dmitris kraft är bruten,
 Blott med möda mina steg han stödde,
 Fridlös sjelf mig förande till friden.

Sagdt; och till Nadeschdas sida hunnen
 Lemnade han tyst den gamle, flydde,
 Lik en skugga, dyster, bort i fjerran
 Och försvann i obekanta öden.

Nionde Sången.

*Hvilken sällhet, att till alla kunna hinna,
Kunna ordna alla brister,
Och en liten blomstergård af frid och lycka,
Blott med hjertats vilja, skapa!*

Rysslands moder, Kejsarinnan Katharina,
Hos Natalia Feodorowna,
I Furstinnans höga, hvita slott vid Wolga
Tagit hvila öfver natten.
Det var morgon, herrligt lyste sommarsolen
Öfver landet, öfver floden,
Och den höga Monarkinnan stod förklarad
I det öppna fenstrets svalka;
Vid dess sida, fast på afstånd, stod furstinnan,
Och, vid närmsta slutna fenster,
Krimbetvingarn, furst Potemkin, och den gamle
Amiral, gref Bestuscheff.

Tystnad rådde tills den höga Kejsarinnan
Lyfte rörd sin hand och talte:
„Hvilken anblick, hvilken tafla, ljuf och verklig,
Dessa sekelgamla lönnar,
Mellan gula, skördetyngda stränder floden,
Och, på afstånd, kullar, lunder!
Säkert bor ett lyckligt folk i dessa hyddor,
Som emellan löfven skymta
Gladt i våra färger, röda, hvita, blåa,

Nästan trängande hvarandra.
 Tack, Natalia Feodorowna, som en moder
 Är för mina barn vid Wolga!“
 Så hon sade, och med mildhet åt furstinnan
 Räckte hon den sänkta handen.

Slottets stolta ägarinna kysste ödmjukt
 Denna fina hand och sade:
 „O, min dyra Kejsarinna, lätt min omsorg
 Var för dessa bygders trefnad,
 Var den trogna odlarinnans blott, hvars möda
 Icke tynger, då i höjden
 Bor en sol, som, alldrig tröttad, öfver landen
 Sänder varma sommarkvarar.“
 Så hon sade. Kejsarinnan log med mildhet
 Och fann godt begynna åter:
 „Ofta ofta, har jag skattat deras lycka,
 Som ett mindre rike styra,
 Blott en ringa krets, som lätt ett vaksamt öga
 Mäta kan och öfverskåda.
 Hvilken sällhet, att till alla kunna hinna,
 Kunna ordna alla brister,
 Och en liten blomstergård af frid och lycka,
 Blott med hjertats vilja, skapa!
 Säg, Potemkin, ni, som finner råd för mycket,
 Säg mig, hur skall Katharina
 Få sitt Ryssland öfverallt, som här vid Wolgas
 Vackra stränder, ljust och bördigt?“

Så den höga; vid dess fråga furst Potemkin
 Böjde djupt sitt ädla hufvud,
 Och, med ögat åter höjdt mot Kejsarinnan,

Svarte mellan lek och allvar:

„Blott ett medel, blott ett enda har jag funnit,

Måtte detta bli begagnadt:

Att vår dyra Kejsarinna lefver länge“. —

Så Potemkin; och den höga log åt svaret,

Log ett ögonblick allenast;

Då till allvar byttes åter milda löjet,

Och hon drog en suck och sade:

„Jag är qvinna, blott en qvinnas är min styrka;

O, en manlig hand behöfdes

Att gestalta detta gränslöst vida välde,

Till sin glanspunkt lyfta Ryssland.

Om med offret af mitt lif jag kunde köpa

Dig ur grafven, store Peter!

Gref Bestuscheff, ni hans trogne vapenbroder,

Adla minne från hans tider,

Säkert ville ni mitt sällskap bli i döden

För en vinning stor som denna?“

Så hon sade. I den gamle krigarns ögon

Stego tårar och han svarte:

„Kejsarinna, detta vinterhöljda hufvud

Kan ej någon lösen vara

För en återköpt minut af lif åt Peter;

Om det kunde, stod han för er,

Sade: dotter, höga dotter, din är spiran,

Jag har verkat, jag vill hvila:

Mer än du har icke Peter älskat Ryssland,

Och hans kärlek var hans styrka“.

Rysslands moder, Kejsarinnan Katharina,

Fick en glädjetår i ögat,
 Men hon sade: „jag är lycklig denna morgon,
 Jag vill skåda andras lycka.
 Furst Potemkin låt befalla våra vagnar!
 Jag vill göra promenader
 Till de ljusa, vackra hyddorna derborta
 Och betrakta deras inre“.

Sagdt. Men häpnad slog furstinnans stolta sinne,
 Och hon skyndade att svara:
 „O, min dyra herrskarinna, öfver fälten
 Leda endast smala stigar,
 Utan våda kan med vagnar man ej komma
 Till den lilla byn i fjerran.
 Min är skulden, om jag anat denna önskan,
 Hade vägen varit banad“.

Kejsarinnan log i mildhet blott och sade:
 „Intet hinder, min Natalia!
 När, som här, jag har naturen glad och herrlig
 Öfver, under mig, omkring mig,
 Går jag gerna, vandrar ofta vida längre,
 Än till byn den korta färden.
 Kommen, kommen!“

Då sitt knä furstinnan böjde
 För den höga, bad och talte:
 „Välj ett annat nöje, milda Kejsarinna;
 Morgondimman knapt sig skingrat,
 Svala vindar, då er värma öks af gången,
 Skada lätt er dyra helsa.
 Millioner blicka opp med mig och bedja,
 Låt oss icke bedja fåfängt!“

„Stilla, stilla, ingen oro mer, Natalia“:

Bjöd och talte Kejsarinnan,

„Denna varma blomdoft, denna blåa himmel

Har i Petersburg jag sällan.

Upp, mitt sällskap, kavaljerer! min värdinna

Är väl god och visar vägen“.

Så hon sade, och i blinken var hon färdig,

Henne följde tyst furstinnan,

Furst Potemkin och den ädle gref Bestuscheff,

Och till byn de styrde färden.

Nära slutet af den långa, smala stigen,

Mellan skördbetyngda slätter,

Låg en kulle, som för vandrarns öga länge

Dolde hyddorna och träden.

När dess höjning Kejsarinnan nått omsider,

Såg den lilla byn hon nära,

Icke hyddor, endast målade tapeter,

Täcka byggnader på väfvar.

Och hon gick att dem beskåda, såg bakom dem,

Såg af torf blott låga kojor,

Lika iden, unnanskymda, fönsterlösa,

Mörka, dystra, menskotoma.

Med en fin, förborgad skymt af harm på läppen

Och en ljungeld i sitt öga,

Till den bleknande furstinnan hon sig vände,

Talte bittra ord och sade:

„Hvem har målat dessa hyddor, magnifika,

Då på afstånd de betraktas?

För min hofteater måste furst Potemkin

Söka få artisten anställd.

Men furstinna, hvem bebor då dessa kojor,
Som af edra konstverk smyckas?

Med, förundran har jag saknat glada landtmän
Så vid slottet, som kring bygden.

Är det seden här, att folket drar sig unnan,
När en herrskarinna nalkas?"

Så hon sade, och furstinnan ville svara,
Men den höga Kejsarinnan
Gaf sin arm åt furst Potemkin i detsamma
Och begynte återfärden.

Så man framgick, några stunder rådde tystnad,
Några korta stunder endast,
Tills vid vägen ljuft en rosenhäck i blomning
Stod för Kejsarinnans öga.
„Gref Bestuscheff“, så hon sade, „ger min gamle
Riddare sin dam en blomma?"

Hastigt skyndade furstinnan fram till busken,
Bröt bland rosorna den skönsta,
Men den gamle krigarn följde henne långsamt,
Bröt förutan val en annan.

Kejsarinnan mottog bådas bjudna gåfva,
Tackade med mildhet båda,
Men furstinnans blomma gaf hon åt Potemkin
Och behöll blott gref Bestuscheffs.
„Min värdinna“, så hon sade ni förlåter,
Att jag slöser edra skatter,
Men jag älskar blommor ger åt vänner gärna,

Som jag äfven tar af vänner,
Allt, som äger af sig sjelft sitt hela värde,
Utan flärd och svek på ytan“.

Det blef tystnad, under tystnad hann man slottet;
Ur dess portar då med jubel
Trädde fram en menskoskara, festligt smyckad,
Så furstinnan det förordnat.
Vägens båda sidor fyllde folkets rader,
Bleka, tynande gestalter
Böjde knä och strödde rika blomsterskatter
För de kommande på stigen.
Kejsarinnan såg till höger, såg till vänster,
Såg på gamla, såg på unga,
Och hon stannade omsider majestätlig
Mellan skarorna och talte:
„Min furstinna, jag vill lemna här ett minne
Af min vistelse på slottet;
Blif min tolk till edra bönder, fråga folket
Hvad det önskar och behöfver“.

Och furstinnan hörde budet, höjde rösten
Och förkunnade och sade:
„Mina barn, ifall min omsorg för ert bästa
Har förbisett några brister,
Är det unnat den att yppa hvad han önskar,
Som vill träda fram och tala“.
Ingen yppade en önskan, ingen tycktes
Vilja träda fram och tala,
Tyst och knäböjd dröjde skaran, och den ena
Såg med tvekan på den andra.

Dock, omsider stod i hopen opp en gubbe,
 Tankfull, dystert, hundraårig,
 Kal i höjden sken hans hjessa, till hans gördel
 Flöt det silfverhvita skägget;
 Och han framsteg till furstinnan, och med dödens
 Lugna allfvar gaf han svaret:
 „Herrskarinna, dessa blommor mätta icke,
 Gif åt folket bröd, det hungrar!“

Stum af häpnad stod furstinnan, men den höga
 Kejsarinnan tog då ordet:
 „Denne vördnadsvärde man från Peters tider
 Blir er skyddling, gref Bestuscheff,
 Ni, Potemkin, skall förfoga att hans önskan
 Blir, som jag bestämdt det, uppfyllt“.

Sagdt; och åter inom slottets port hon trädde.
 Der på afstånd från de andra
 Stod en qvinna, skön fast sorgen lagt sin blekhet
 På de ädla anletsdragen.
 Tvenne barn hon höll vid handen, tvenne gossar,
 Späda, blomsterlika båda,
 Och i ögat, af ett inre ljus förklaradt,
 Låg en stilla bön i tåren.

Rysslands moder såg med rörelse den arma,
 Såg den bedjande med undran,
 Och hon stannade, en blick på sin värdinna,
 Liksom frågande, hon fäste.

Och furstinnan märkte blicken, och hon talte
 Till den obekanta vänligt:

„Säg mig, fremling, ty förut jag er ej skådat,
Om en bön ert hjerta gömmer?
Om behofvet edra vackra kinder bleker,
Är vår Kejsarinna nådig“.

Så hon sade. Med sin stämmas milda bäfvan
Gaf till svar den obekanta:

„O furstinna, för att gifva, ej begära,
Står den arma qvinnan för er:

Genom er har lifvet unnat åt slafvinnan

Några ljusa år af sällhet,

Hvad hon äger, tvenne söner, nu hon bjuder
Som sin späda vedergällning.

O, min makes höga moder, af förbarmning

Tag er ädla blod tillbaka,

Jag är fattig, jag är värnlös, den förskjutna

Kan ej fostra furstesöner“.

Så Nadeschda; men med knappt förborgad vrede
Tog furstinna åter ordet:

„Tro ej, höga Kejsarinna, hennes saga,

Låt vår ädla ätt ej skändas,

Djerf med panter af en fräck, förbjuden kärlek,

En bedragerska, hon kommer!“

Rysslands moder, Kejsarinnan Katharina,
Hörde hennes ord med saktmod:

„Min furstinna“, så hon sade, „med förundran

Finner jag ert sätt att måla:

Öde kojor, vilda, hungertärda hamnar

Klär ni skönt i glans och färger,

Och på denna ljusa, rena, ädla qvinna
Skuggor, skuggor blott ni hopar“.

Sagdt; och stilla på den bedjande hon sänkte,
Med en stjernas blick, sitt öga,
Men hon talte: „denna gåfva af en moder
Skulle alla ej förskjuta;
Vill ni skänka Kejsarinnan Katharina
Edra båda vackra söner?“

Högt i gråt vid denna fråga brast Nadeschda,
Tårar qväfde hennes stämma,
Men med händren, på de spädas skuldror sänkta,
På den enas, på den andras,
Sköt hon båda sakta fram mot Kejsarinnan,
Så besvarande dess fråga.

Rörd af modren hennes gåfva, sjelf en moder,
Tog den höga Monarkinnan,
Men hon smekte mildt de spädas ljusa lockar
Och till gifvarinnan sade:
„Katharina tar ej skänker, utan genskänk,
Hon är van att återgälda,
Derför nämn en billig önskan, goda dotter,
Att sin skuld hon får betala“.

I Nadeschdas glada öga glödde tåren,
Hennes bleka kinder brunno,
Och, med sammanknäppta händer, för den höga
Sjönk hon ned på knä och talte:
„Om en bön är mig förunnad, om en önskan,
Gif då, dyra herrskarinna,

Åt den arma, snart förgråtna, ensamblefna
Hennes söners fader åter!“

Kejsarinnan log med sommarns ljusa dager;
„Allför mycket“, så hon sade,
„Har ni fordrat, en i ära mognad furste,
För två späda furstesöner.
Min furstinna, om er önskan skall beviljas,
Måste ni er lösen öka,
Måste ge också er sjelf åt Katharina,
Med ert hela varma hjerta“.
Sagdt; och, utan att ett svar förbida, räckte
Åt den bedjande hon handen.

Slottets stolta ägarinna stod förstummad,
Furst Potemkin, gref Bestucheff
Tego båda, blott af folkets skara höjdes
Gladt ett sakta sorl vid porten.

Rysslands moder, Kejsarinnan Katharina,
Till sin adel då sig vände:
„Kavaljerer, låten ordna om min resa:
Sen min stora svit sig ökat,
Får jag längre ej besvära min värdinna,
Och till mitt Moskwa jag längtar.

Innehåll:

Elgskyttarne.

	Sid.
Första Sången	3.
Andra Sången	21.
Tredje Sången	39.
Fjerde Sången	55.
Femte Sången	66.
Sjette Sången	85.
Sjunde Sången	99.
Åttonde Sången	110.
Nionde Sången	125.

Hanna.

<i>Till den första Kärleken</i>	139.
Första Sången	141.
Andra Sången	163.
Tredje Sången	179.

Julqvällen.

Första Sången	207.
Andra Sången	224.
Tredje Sången	242.

Nadeschda.

	Sid.
Första Sången	265.
Andra Sången	273.
Tredje Sången	282.
Fjerde Sången	290.
Femte Sången	299.
Sjette Sången	306.
Sjunde Sången	314.
Åttonde Sången	323.
Nionde Sången	332.

